

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Lem_Stanislaw-Ryma.pdb

PDB Name: Lem_Stanislaw-Ryma

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 16.8.1973

Modification Date: 16.8.1973

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

Stanisław Lem
Rýma

Neapol - Řím

Poslední den se mi vlekl jako ještě nikdy. Ne proto, že bych měl trému, to ne, nebál jsem se. Neměl jsem ostatně čeho. V tom různojazyčném davu jsem se pořád cítil sám. Nikdo si mě nevšímal. Moji ochránci se mi nevnucovali, ani jsem je ostatně neznal. A protože jsem nevěřil, že bych se vystavoval prokletí tím, že spím v Adamsových pyžamech, holím se jeho strojkem a chodím jeho pěšinkami kolem zálivu, byl bych měl pociťovat úlevu, že už zítra ze sebe tu falešnou kůži shodím. Cestou jsem neočekával žádnou léčku. Ani jemu přece na dálnici nikdo nezkrivil vlas na hlavě. A tu jedinou noc v Římě jsem měl strávit pod zvláštní ochranou. Říkal jsem si, že je to jen touha skoncovat s tou akcí, která nevyšla. Namlouval jsem si spoustu rozumných věcí, a přesto jsem pořád nedodržoval denní rozvrh. Po koupeli jsem se měl vrátit do Vesuvia ve tři hodiny, ale byl jsem u hotelu už dvacet minut po druhé, jako by mě tam něco hnalo. V pokoji se jistě nic neudálo, a tak jsem chodil po ulici. Okolí jsem znal nazpaměť. Na rohu bylo holičství, pak trafika, cestovní kancelář, od ní se táhlo hotelové parkoviště v proluce mezi domy. Když se šlo nahoru, za hotel, procházelo se kolem brašnáře, u kterého si dal Adams přišít utržené držadlo od kufru, a dál bylo malé kino non stop. Div jsem tam první večer nezapadl,

protože jsem růžové koule na plakátě považoval za planety. Ale až těsně u pokladny jsem pochopil svůj omyl. Byl to gigantický zadek. Ted' v tom nehybném vedru jsem došel na roh a vrátil se kolem chlapíka, který prodával mandle v griliáši - loňské kaštiny už došly. Když jsem se dost vynadával na dýmky, zašel jsem do trafiky a koupil si krabičku coolek, přestože mentolky jindy nekouřím. Z reproduktoru kina zaznívalo do pouličního hluku hekání a chroptění jako z jatek. Prodavač mandlí odstrčil vozík do stínu, který vrhala stříška podjezdu před Vesuviem. Možná že to kdysi býval elegantní hotel, ale jeho nejbližší okolí ho odsoudilo k postupnému úpadku. Hala byla skoro prázdná. Ve výtahu bylo chladněji než v mém pokoji. Kriticky jsem si pokoj prohlédl. Balit v takovém vedru znamenalo potit se, a to by mi pak na kůži nedržely kontakty. Proto jsem se s balením odstěhoval do koupelny, která byla v tom starém hotelu skoro stejně velká jako pokoj. V koupelně bylo taky dusno, ale měla mramorovou podlahu.

Vysprchoval jsem se ve vaně na lvích nohách, schválně se neutřel do sucha a začal jsem ukládat věci do kufrů, bos, abych se aspoň trochu zchladil. V neceséru jsem našel tvrdý balíček. Revolver. Úplně jsem na něj zapomněl. Nejradši bych ho byl hodil pod vanu. Zastrčil jsem ho na dno kufru pod košile, pečlivě si vytřel kůži na prsou a postavil se před zrcadlo, abych si nasadil kontakty. Kdysi jsem na těch místech mívával na těle značky, ale pak zmizely. Vyhmátl jsem úder srdečního hrotu mezi žebry - v místě pro první elektrodu. Druhá, v důlku nad klíční kostí, nechtěla držet. Znovu jsem se utřel ručníkem a přimáčkl náplast z obou stran, aby kontakt nevystupoval nad klíční kost. Neměl jsem v tom praxi, protože jsem si to dřív nedělal sám. Košile, kalhoty, šle. Nosil jsem je od té doby, co jsem se vrátil na Zemi. Bylo to pohodlné. Člověk se nemusel pořád chytat za kalhoty s pocitem, že mu padají. Na oběžné dráze šaty nic neváží, a když se člověk vrátí domů, vznikne tenhleten "kalhotový reflex", odtud ty šle.

Byl jsem hotov. Celý plán jsem měl v hlavě. Tři čtvrtě hodiny na oběd plus zaplatit účet a vyzvednout klíče, půl hodiny k dálnici s ohledem na dopravní špičku, deset minut rezervy. Nahlédl jsem do skříní, postavil kufrы ke dveřím, umyl si obličej studenou vodou, přesvědčil se v zrcadle, že kontakty nejsou vidět a šel dolů. V restauraci už bylo natřískáno. Číšník, ze kterého pot jen kapal, přede mě postavil chianti, objednal jsem si pastu s bazalkovým kořením a kávu do termosky. Zrovna jsem dojídal s pohledem upřeným na hodinky, když v reproduktoru zašramotilo: "Mister Adams, telefon!" Viděl jsem, jak se mi zjezily chloupky na rukou. Jít, nebo nejít? Od stolku u okna vstal tlouštík v paví košili a šel ke kabině. Copak je na světě málo Adamsů? To už mi bylo jasné, že nic nezačíná, a měl jsem na sebe dopal. Můj klid byl dost povrchní. Otřel jsem si ústa masťou od oleje, spolkl hořkou zelenou tabletku, zapil ji zbytkem vína a šel do recepce. Hotel se dosud honosil plyšem, štukaturou a sametem, ale ze zadního traktu vanul pach kuchyně. Jako když aristokrat krká po kapustě. To bylo celé rozloučení. Vyšel jsem do šíleného vedra za vrátným, který vezl mé kufrы. Auto od Hertze stálo dvěma koly na chodníku. Hornet černý jako pohřební vůz. Nedovolil jsem vrátnému, aby uložil zavazadla do kufru, protože tam mohl být vysílač, vrazil jsem mu bankovku, aby šel pryč, a nasedl jsem do auta jako do kamen. Zpotil jsem se v mžiku. Sáhl jsem do kapsy pro rukavice. Bylo to zbytečné, volant byl potažený kůží. Kufr byl prázdný - kde je zesilovač? Na podlaze před volným sedadlem, přikrytý obálkou rozloženého časopisu, z níž na mě upírala studený pohled nahá blondýnka s vyplazeným lesklým jazykem. Nevydal jsem sice ani hlásek, ale něco ve mně tiše záúpělo, když jsem se začal tlačit do nekonečné řady aut. Přestože jsem byl odpočatý, byl jsem nějak bez energie, trochu našťvaný, v duchu jsem se trochu přihloupale pochechtával, možná proto, že jsem spořádal vrchovatý talíř špaget, které nenávidím. Až dosud se má nebezpečná situace projevila jedině tím, že jsem přibral na váze. Za další křížovatkou jsem zapnul větrání. Dovnitř zavanuly horké výfukové plyny. Honem jsem větrání zas vypnul. Auto se na sebe tlačila, že by špendlík nepropadl. Objížďka. V zrcátkách kapoty a střechy. La potente benzina italiana přišerně smrděla. Zastavil jsem za autobusem, za jeho páchnoucím výfukem. Děti, na hlavách stejné zelené čepičky, na mě čučely zadním oknem. V žaludku jsem měl nudle, v hlavě žár, na srdci kontakt, který skrz košili zachytil o šle pokaždé, když jsem otočil volantem. Roztrhl jsem obal kleenexu a rozložil kapesníky na poličce rychlostní skříně, protože mě lechtalo v nose jako před bouřkou. Rozkýchal jsem se a to kýchání mě tak zaměstnalo, že ani nevím, kdy Neapol zůstala za mnou a zmizela v přímořské modři. Už jsem ujížděl po del Sole. Na to, že byla dopravní špička, dálnice skoro zela prázdnotou. Plimasin jako bych byl vůbec nespokl. V očích mě svědilo, teklo mi z nosu, zato ústa jsem měl vyprahlá. Pomohla by mi káva, přestože jsem v hotelu vypil dva kapucínky, jenže na kávu se dostanu teprve u Maddaleny. Ve stánku

zas neměli Herald kvůli nějaké stávce. Mezi dýmajícími fiátky a jednou mercedeskou jsem zapnul rádio. Poslední zprávy. Rozuměl jsem každé páté slovo. Demonstranti zapálili. Mluvčí soukromé policie prohlásil. Feministické podzemí ohlásilo nové akce. Hlasatelka četla hlubokým altem prohlášení teroristek, odsouzení papeže, jedno po druhém, potom ohlasy v tisku. Dámské podzemí. Nikdo už se ničemu nedivil. Ztratili jsme schopnost se divit. Co jim vlastně vadí, tyranie mužů? Neměl jsem pocit, že bych byl tyran. Nikdo ho neměl. Běda playboyům! Co jim udělají? Začnou unášet i klérus? Vypnul jsem rádio, jako kdybych zabouchl šachtu na smeti.

Být v Neapoli a nevidět Vesuv... Ale já ho neviděl. Měl jsem k sopkám velice přátelský vztah. Před půl stoletím mi otec o nich vyprávěl pohádky před spaním. Brzy ze mě bude stařec, napadlo mi, a tak mě to překvapilo, jako kdybych si řekl, že ze mě brzy bude kráva. Sopky - to bylo něco solidního, něco, co budilo důvěru. Půda puká, láva teče, domy se řítí. Všechno je jasné a nádherné, když je člověku pět let. Věřil jsem, že se dá kráterem sestoupit do středu Země. Otec to popíral. Škoda že se toho nedožil, byl by se mnou spokojen. Člověk nemyslí na děsivé ticho nekonečných prostorů, když slyší ten nádherný zvuk, jak manipulátory připojují kontejner k modulu. Moje kariéra nebyla dlouhá, to je pravda. Marsu jsem nebyl hoden. To by otec určitě prožíval hůř než já. Měl tedy umřít po mém prvním letu? Plánovat jeho smrt tak, aby zavřel oči s důvěrou ve mne - je to cynické, nebo jen hloupé? A co takhle dávat trochu pozor na silnici? Když jsem vklouzl do mezery za psychedelickou lancií, mrkl jsem do zpětných zrcátek. Po chrysleru od Hertze nikde ani stopy. Něco se zablesklo daleko vzadu, někde u Marianelly, ale nebyl jsem si jist, zda jsou to oni, vůz se hned schoval. Ta nepřiliš dlouhá banální trasa, přecpaná udýchaným davem na kolečkách, dávala mně jedinému poznat tajemství, jež číhá způsobem nepochopitelným pro všechny policie starého i nového světa, já jediný jsem neměl ve voze nafukovačku, ploutve a raketu proto, abych si krátil čas o dovolené, ale proto, abych na sebe přivolal neznámý úder. Snažil jsem se tím nějak vzrušit, ale marně, protože kouzlo tohoto dobrodružství už dávno vyvětralo, neuvažoval jsem o záhadě smrtonosného spiknutí, nýbrž jen o tom, zda mám spolknout další tabletku plimasinu nebo ne, protože mi pořád teklo z nosu. Vždyť je přece úplně jedno, kde ten chrysler je. Vysílač má stomilový dosah. Babička mívala na půdě reformky v barvě téhleté lencie. V šest dvacet jsem přidal plyn. Nějaký čas jsem jel za volkswagenem, měl vzadu namalované velké beraní oči, které se na mě dívaly s něžnou výčitkou. Auto, zesilovač osobnosti. Potom jsem vklouzl do mezery za krajanem z Arizony s nálepkou HAVE A NICE DAY na nárazníku. Za mnou i přede mnou se na střeších vršily motorové čluny, vodní lyže, pytle, udice, prkna pro plachtění na vodě, červené a oranžové rance, Evropa se mohla rozkrájet, jen aby měla a nice day. Šest dvacet pět. Jako už stokrát předtím, zvedl jsem pravou a pak levou ruku a díval se na natažené prsty. Nechvěly se mi. Měl to být první příznak. Ale copak může mít člověk jistotu? Nikdo přece nic neví. Kdybych tak na minutu zadržel dech, to by se teprve Randy vyjevili! Bláznivý nápad!

Viadukt. Vzduch mezi betonovými sloupky se rozbušil. Jukal jsem stranou, jako kdybych kradl krajinu. Zelená prázdnota až po obzor uzavřený horami byla nádherná. Z levého pruhu mě vyhnal ferrari, plochý jako štěnice. Zase jsem se rozkýchal v dávkách, jako kdybych klel. Okno jsem měl potečkované zbytky much, nohavice se mi lepily k lýtkům, lesk stíračů mě bodal do očí. Vysmrkal jsem se, balíček kleenexu spadl mezi sedadla a zašustil v průvanu. Kdo vyličí to zátiší na vesmírné dráze? Když i člověk myslí, že má už všechno přivázané, namagnetizované, připevněné, přilepené, začne hotová seance - roje propisek, brýlí, volných konců kabelů se svíjejí jako ještěrky. Nejhorší jsou drobký. Honba za suchary s vysavačem... A lupy z hlavy! O kulisách kosmických kroků lidstva se nemluví. Jen děti se hned ptaly, jak se na Měsíci čůrá...

Hory rostly, byly černohnědé, klidné, těžké, jakoby dobře známé. Jedna z dobrých stránek Země. Silnice měnila směr, v autě se přesouvaly čtverce slunečního světla, i to připomínalo němý, majestátní pohyb světél v kabině. Den uvnitř noci, obojí současně jako před stvořením světa, sen o létání měnící se ve skutečnost, a ten zmatek, ten úžas těla, že je všechno tak, jak to být nemůže. Poslouchal jsem přednášky o lokomoční chorobě, ale myslel jsem si své. To nebyla obyčejná žaludeční nevolnost, nýbrž panika střev a sleziny. Vnitřnosti, které člověk normálně necítil, začaly protestovat. Až mi jich bylo líto, jak zpitoměly. Zatímco my jsme se kochali vesmírem, bylo z něho našim tělům nanic. Hned ho měla dost. Táhl jsme je tam, ale těla se bránila zuby nehty. Trénink měl svůj význam, přirozeně. I medvěda lze přece naučit jezdit

na kole, ale copak je medvěd od toho? Pak je jen pro smích. Nevzdávali jsme se, návaly krve do hlavy a tvrzení střev ustávaly, ale byl to jen odklad zúčtování, měli jsme se přece vrátit! Země nás vítala vražedným tlakem, protáhnout si kolena a hřbet byl husarský kousek, hlava se nám kymácela na všechny strany jako olověná koule. Věděl jsem předem, co přijde, viděl jsem atletické chlapy, jak se stydí, že neumějí udělat krok, sám jsem je ukládal do van, voda je na chvíli osvobozovala od tělesné váhy, ale čert ví, proč jsem věřil, že já tomu všemu uniknu.

Ten vousatý psycholog říkal, že je to tak s každým. A potom, když už si zas člověk zvykne na přitažlivost, vrací se mu kosmická beztíže ve snu jako nostalgie. Nehodíme se pro život ve vesmíru, a právě proto se ho nevzdáváme. Červený záblesk mi vjel do nohy dřív, než mi zapnulo vědomí. Uplynula vteřina, než jsem pochopil, že brzdim. Pneumatiky zachrastily po rozsypané rýži, hrudky byly větší a větší, jako ledové kroupy. Ne, bylo to sklo. Řada aut zpomalovala. Pravý pruh byl obstaven ochrannými kužely. Snažil jsem se pohledem vymanit z tlačence aut. Kde? Na pole se pomalu snášel žlutý vrtulník, prach pod jeho trupem vířil jako mouka. Dvě do sebe vražené krabice s vyrvanými kapotami. Tak daleko od silnice? A co lidé? Pneumatiky opět chrastily po skle, co noha nohu mine jsme jeli podél policistů, kteří mávali rukama "rychleji, rychleji!". Policejní přílby, sanitky, nosítka, kola dekapotovaného vozu se ještě točila, blikáč ještě blikal. Po vozovce tekla kouř. Asfalt? Ne, asi benzín. Řada vozů se vracela do pravého pruhu, při rychlé jízdě se dýchalo líp. Prognóza počítala se čtyřiceti mrtvými. Objevila se mostní restaurace, z přitmi vedlejší haly veliké Area di Servizio probleskovaly vztekly hvězdičky sváření. Pohlédl jsem na tachometr. Za chvíli přijde Cassino. V první zatáčce mě najednou přestalo lechtat v nose, jako kdyby se byl plimasin teprve teď prodrat skrz špagety.

Druhá zatáčka. Trhl jsem sebou, protože jsem cítil pohled nemožně zdola, jako kdyby tam někdo ležel naznak a chladně mě pozoroval zpod sedadla. To jak slunce zasvítilo na obálku časopisu s blondýnou, která vyplazovala jazyk. Aniž jsem se tam podíval, sehnul jsem se a obrátil hladký sešit časopisu na druhou stranu. Na astronauta máte příliš bohatý duševní život, řekl mi ten psycholog o Rorschachově testu. Přiměl jsem ho k hovoru. Nebo možná přiměl k hovoru on mě. Tvrdil, že jsou dva druhy strachu, vysoký z představitosti a nízký ze střev. Anebo mě chtěl utěšit namlouváním, že jsem příliš dobrý? Nebe ze sebe vymačkávalo oblaka, která se slévala v bělmo. Bližila se benzínová stanice. Přibrzdil jsem. Předjel mě stařec mládežník, dlouhé šedivé vlasy mu vlály ve větru, řítily se vpřed s ochraptělou fanfárou, ten plesnivý Wotan. Zajel jsem k pumpám. Když mi nalávali benzín, obrátil jsem do sebe celou termosku se zhnědlým cukrem na dně. Okno postříkané sádlem a krví mi neumyli. Popojel jsem dál až k vykopanému příkopu, vystoupil jsem a protáhl si kosti. Stál tam veliký zasklený obchodní pavilón. Adams si tam koupil sadu karet, napodobeninu italských taroků z osmnáctého nebo devatenáctého století. Stanice se teprve stavěla, jáma, vykopaná pro nové středisko služeb, byla lemována bílým, dosud nezvalcovaným šterkem. Skleněné tabule se přede mnou rozestoupily. Vešel jsem dovnitř. Bylo tam prázdné. Polední přestávka? Už bylo po ní. Prošel jsem mezi hromadami barevných krabic a umělého ovoce. Bílý eskalátor do prvního patra se dal do pohybu, když jsem se k němu přiblížil, ale když jsem ho minul, zastavil se. Spatřil jsem se na televizní obrazovce vedle vitrín, černobílý obraz se chvěl ve slunečních odrazech, viděl jsem se z profilu. Tak bleďý jsem ve skutečnosti snad nebyl. Prodávač nikde žádný. Pulty byly plné upomínkových cerepetiček a karet, zřejmě právě těch. Hledal jsem v kapse drobné a ohlížel se po prodáváči, když vtom venku zachrastil šterk pod koly. Z bílého opelu, který prudce zabrzdil, vystoupila dívka v džínách, obešla příkop a vstoupila do pavilónu. Viděl jsem ji v televizoru, obrácen k ní zády. Nehybně stála pár kroků za mnou. Vzal jsem z pultu napodobeninu starého dřevorytu, Vesuv kouřící nad zálivem, byly tam také pohlednice s pompejskými freskami, jež tolik pohoršovaly naše otce. Dívka udělala pár kroků směrem ke mně, jako by si nebyla jista, zda nejsem prodávač. Schody se rozjely. Běžely tiše a ona tam stála, drobná postavička v kalhotách. Otočil jsem se k východu. Na tom nebylo nic zvláštního. Obličej měla skoro dětský, nevýrazný, ústa drobná, a to, že se dívala skrze mě vykulenýma očima a přitom si nehtem škrábala do límce bílé blůzky, mě přimělo, že jsem zpomalil krok, když jsem procházel kolem ní, a ona s klidným výrazem začala bezzvučně padat dozadu. Byl jsem na to tak dalece nepřipraven, že než jsem k ní přiskočil, ležela jako kláda. Nestačil jsem ji podepřít, jen jsem zmínil její pád, jak jsem ji chytil za nahé paže, jako bych ji s jejím souhlasem pokládal na záda. Ležela jako loutka. Kdo by se díval zvenčí, mohl by si pomyslet, že jsem poklekl u

převráceného manekýna, neboť za výlohami stáli po obou stranách manekýni v v neapolských krojích a já se octl mezi nimi. Vzal jsem ji za zápěstí. Puls měla sotva hmatný, ale tikal pravidelně. Bylo vidět špičky jejích zubů a bělmo očí, jako by spala s nedovřenými víčky. O sto metrů dál přijížděla k pumpě auta, pak hned otáčela a vracela se v bílém prachu do hučícího prachu del Sole. Před pavilónem stály jen dva vozy, můj a té dívky. Pomalu jsem se napřimil. Ještě jednou jsem se na ni podíval, jak tam leží. Předloktí s křehkou dlaní, jež jsem pustil, se pomalu klonilo na stranu. Když se pak vytočilo i rameno a objevily se světlé chloupky obnaženého podpaží, spatřil jsem těsně pod nimi dva maličké znaky jako škrábance nebo miniaturní tetování. Viděl jsem kdysi podobné u zajatců SS, jejich runy. Ale tohleto bylo spíš obyčejné mateřské znaménko. Nohy mi podklesly, aby mě znovu stáhly do pokleku, ale zadržel jsem ten reflex. Zamířil jsem k východu.

Nehlasně jedoucí eskalátor se zastavil, jako by zdůraznil, že výjev skončil. Na prahu jsem se ohlédl. Ležící dívku mi zakryla hromada barevných balónů, ale spatřil jsem ji ve vzdáleném televizoru. Obraz se chvěl. Měl jsem dojem, že se chvěje ona. Dvě nebo tři vteřiny jsem čekal. Nic. Skleněné dveře mě úslužně propustily. Přeskočil jsem vykopaný příkop, nasedl do hornetu a zařadil zpátečku, abych se podíval na poznávací značku opelu. Byla německá. Z pestré směsice věcí ve voze trčela do výšky golfová hůl. Měl jsem o čem přemýšlet, když jsem vyjížděl na dálnici. Vypadalo to na tichý záchvat padoucnice, petit mal. Bývají takové, bez křečí. Třeba ucítila příznaky, proto zastavila vůz, a když vešla do pavilónu, ztrácela už vědomí. Odtud ten nevidoucí pohled a muší pohyb prstů škrábajících do límečku. Ale taky to mohla jen simulovat. Neviděl jsem její opel na dálnici. Je sice pravda, že jsem nebyl příliš pozorný a takových bílých hranatých vozů jsem potkával spoustu. Každý zapamatovaný detail jsem si prohlížel jako pod lupou. V pavilónu museli být nejméně dva nebo i tři prodavači. To šli všichni najednou na drink? Podivné. Ale dneska je možné všechno. Šli do kavárny, protože věděli, že v tuhle dobu nikdo do pavilónu nechodí, a ta dívka tam zajela proto, že jí bylo milejší, aby ji záchvat postihl tam, a ne u benzínové stanice, kde by z toho měli hoši v kombinézách Supercortemaggiore zábavnou podívanou. Jak pěkně to všechno do sebe zapadlo, že? Snad příliš pěkně. Byla sama. Kdo jezdí v takové situaci sám? No a co? Kdyby se probrala, neodvedl bych ji k jejímu autu, snažil bych se jí další jízdu vymluvit. To znamená, že bych jí poradil, aby tam opela nechala a přesedla si ke mně. To by udělal každý. Určitě bych to tak udělal, kdybych tu byl jako turista. Polilo mě horko. Měl jsem tam zůstat a zaplést se do toho - bylo-li vůbec do čeho se zaplést! Proto jsem přece tady! Hrom do toho! Stále usilovněji jsem přesvědčoval sám sebe, že dívka skutečně ztratila vědomí, ale byl jsem si tím jist stále méně. A nejen tím. Obchodní pavilón se přece nenechává bez dozoru, vždyť je to skoro obchodní dům! Aspoň pokladní měla sedět na svém místě. Jenže pokladna byla prázdná. Na druhé straně je pravda, že celý vnitřek pavilónu je dobře viditelný z kavárny na druhé straně příkopu. Ale kdo mohl vědět, že sem zajedu? Nikdo. Ať tak či onak, nebylo to namířeno proti mně. Měl jsem se stát anonymní obětí? Čí vlastně? Jak to, prodavači, kasírka, dívka - všichni v témž spiknutí? To už vypadá na fantasmagorii. Tak tedy obyčejná náhoda. A tak pořád dokolečka. Adams dojel do Říma bez úhony. Sám. A co ti ostatní? Najednou jsem si vzpomněl na golfovou hůl v opelu. Propánajána, takové hole přece...

Umínil jsem si, že se musím sebrat, i když jsem se snad úplně zbláznil. Jako špatný, ale umínutý herec jsem se vrátil k zpackané úloze. U následující benzínové stanice jsem řekl, aby mi prodali duši, aniž jsem vystoupil z vozu. Hezký brunet v overalu upřel pohled na moje kola: Máte bezdušové pneumatiky, pane. Ale já potřebuju duši! Platil jsem s pohledem upřeným na dálnici, abych neprošvihl chryslera, ale neviděl jsem ho. O devět mil dál jsem vyměnil kolo, které bylo úplně v pořádku. Vyměnil jsem je proto, že je vyměnil Adams. Když jsem se skrčil k zvedáku, ovanul mě žár. Nenamazaný zvedák skřípal, neviditelné tryskáče trhaly oblohu nad mou hlavou a ty hrňavé zvuky mi připomínaly chvíle, kdy námořní dělostřelectvo krylo palbou normandský poloostrov. Odkud taková vzpomínka? Byl jsem v Evropě i později, ale jako oficiální delegát, i když jen druhé kategorie, tedy záložní, čili téměř fiktivní - člen projektu Mars. Evropa mi tenkrát předváděla vznešenou fasádu, teprve teď jsem ji poznával ne-li lépe, tedy aspoň bez pozlátka - močí páchnoucí uličky Neapole, jejich příšerné prostitutky, i ten hotel, dosud se pyšníci hvězdičkami, už práchnivěl, obcházeli před ním pouliční prodavači, pornokino by bývalo kdysi vedle takového objektu nemyslitelné. Anebo to tak nebylo, měli snad pravdu ti, kteří tvrdili, že se Evropa rozkládá od hlavy, odshora? Plech a nářadí pálily. Umyl jsem si ruce krémem, utřel je do kleenexu a

nastoupil. Chvilí mi trvalo, než jsem otevřel láhev se schweppesem, kterou jsem si koupil u pumpy, nemohl jsem totiž najít nůž s otvírákem. Konečně jsem začal polykat hořko tekutinu a myslel na Randyho, který někde na trase slyší, jak piju. Podhlavník se na slunci rozžhavl a pátil mě do hlavy. Měl jsem rozpraskanou kůži na krku. Asfalt se na obzoru kovově leskl, jako by tam byla voda. To bylo hřmění? Ano, zahřmělo. Hřmělo asi už předtím, když odlétaly tryskáče, ale každý zvuk, slabší než blízké hřmění, přehlušovalo nepřetržité hučení dálnice. Teď však hřmění tím hukotem prorazilo, nalomilo oblohu s mraky ještě nazlátlými, jenže to zlato už nad horami nasakovalo tmavou žlutí.

Tabule ohlašovaly Frosinone. Pot mi stékal po zádech, jako by mě někdo lechtal peřičkem mezi lopatkami, a bouřka, teatrální jako Italové, jen vyhrožovala hřmáním bez kapky deště, místo aby se dala do toho. Šedivé mraky táhly krajinou jako podzimní kouř, a když jsem vjížděl do dlouhé zatáčky, viděl jsem dokonce, jak šikmo visící opar stahuje mrak na dálnici. S úlevou jsem uvítal první velké kapky na okně. Najednou začalo lít jako z konve.

Okno vypadalo jako po boji, a tak jsem nespustil stírače hned, a když seškrábaly skvrnky od hmyzu, vypnul jsem je a zajel stranou. Stál jsem tam celou hodinu. Déšť se valil ve vlnách, bušil do střechy. Auta, která mě předjížděla, táhla za sebou kalné pruhy jiskřící vody a vířila déšť, a já dýchal zhluboka.

Pootvěřeným oknem mi lilo na kolena. Zapálil jsem si cigaretu ukrytou v dlani, aby mi nezmokla, ale nechutnala mi, byla mentolová. Projel kolem mě metalizovaný chrysler, ale voda mi stékala po oknech tak hustě, že jsem si nebyl jist, zda je to právě ten. Víc a víc se stmívalo. Blýskalo se, ozýval se praskot, jako když se trhá plech, z nudy jsem počítal čas od záblesku do zahřmění, dálnice mručela a šuměla, jako by ji nic nedokázalo udolat. Ručičky ukazovaly sedm hodin, byl čas. S povzdechem jsem vylez z vozu. Studená sprcha nebyla hned příjemná, ale za chvíli jsem se cítil líp. Pohyboval jsem stírači, jako kdybych je opravoval, a přitom sledoval dálnici, ale nikdo o mě nejevil zájem, po policii taky nebylo ani vidu ani slechu. Promočený do poslední nitky jsem nasedl a rozjel. Bouřka slábla, ale stmívalo se pořád víc, za Frosinone ani nekrápl, asfalt vysychal, od kaluží na krajnicích tryskala bílá pára a táhla se nad zemí, světla reflektorů do ní vsakovala, až konečně vyšlo z mraků slunce, jako kdyby se krajina chtěla v poslední předvečerní chvíli předvést v novém světle. V nezemské růžové záři jsem zajel na parkoviště Pavesiho mostní restaurace, odlepil košili od těla, aby nebyly vidět kontakty, a šel nahoru. Chryslera jsem na parkovišti neviděl. Nahoře brebentil dav deseti jazyky a jedl, aniž věnoval pozornost autům, která se dole valila jako koule v kuželkárně. Něco se ve mně změnilo, ani nevím kdy, uklidnil jsem se, bylo mi najedno všechno jedno, na tu dívku jsem myslel tak, jako by se mi to bylo přihodilo před léty, vypil jsem dvě kávy, schweppes s citrónem, snad bych tam byl v tom záchvatu lenosti poseděl déle, ale napadlo mě, že konstrukce je ze železobetonu, takže jí paprsky nepronikají a oni nebudou vědět, jak je na tom mé srdce. Takové problémy mezi Houstonem a Měsícem neexistují. Když jsem odcházel, umyl jsem si na toaletě obličej a ruce. Před zrcadlem jsem si uhladil vlasy, můj obraz mi připadal dost nesympatický, a vydal se na cestu.

Teď jsem se měl zase loudat. Jel jsem, jako kdybych pustil opratě a kuň znal cestu. O ničem jsem nepřemýšlel ani nesnil, sama sebe jsem vypnul, jako kdybych neexistoval. Kdysi jsem tomu říkával "život zelné hlávky". Ale vědomí ve mně nepohasínalo, protože jsem zastavil přesně podle rozvrhu. Bylo to dobré parkoviště. Stál jsem pod vrcholem mírného kopce, do kterého se dálnice zařezávala geometrickým průkopem. Tím výřezem jsem jako skrz veliká vrata viděl až po obzor, kde betonový pruh s energickým rozmachem procházel dalším proseknutým hrbem. Vypadalo to, jako by tady bylo hledí a tam muška. Otřel jsem si okno, a protože jsem kvůli tomu musel otevřít kufr, neboť mi došel kleenex, dotkl jsem se měkkého dna zavazadla, kde spočíval těžký revolver. Rozsvěcovali všichni skoro najednou, jako by se byli domluvili. Měl jsem dost daleký rozhled. Směrem na Neapol zářily bílé pruhy a směrem na Řím červené, jako by se po dálnici kutálely červené uhlíky. Na dně údolí řidiči brzdili a mrholivá červená brzdových světel se chvěla na stále stejném úseku dálnice - pěkný příklad stojaté vlny. Kdyby byla dálnice třikrát širší, mohlo by se to odehrávat v Texasu nebo Montaně. Byl jsem však tak strašně sám, ač jen pár kroků od silnice, že se mě zmocnil příjemný klid. Lidé potřebují trávu zrovna tak jako kozy. Když na neviditelné obloze zahučel vrtulník, zahodil jsem cigaretu a nasedl do vozu. Ve voze se uchovaly zbytky denního vedra.

Za dalšími kopci zvěstovaly zářivky, že se blíží Řím. Ale já měl před sebou delší cestu, protože jsem

musel město objet. Lidi v autech už nebylo ve tmě vidět a rance na střechách dostaly záhadné tvary. Všechno teď bylo důležité a anonymní, nedopovězené, jako kdyby na konci cesty ležely věci nesmírně důležité. Astronaut-náhradník musí být aspoň jedním coulem mizera, protože v něm cosi čeká na to, aby se těm pravým podvrkla noha, a pokud nečeká, tak je trouba. Musel jsem pak zastavit ještě jednou, káva, plimasin, schweppes a voda s ledem udělaly své, vyšel jsem mimo obrys dálnice a okolí mě překvapilo - vypadalo to, jako by zmizel nejen pohyb, ale spolu s ním i čas. Dálnici za zády, cítil jsem skrz pach spalín v slabě se tetelícím vzduchu vůni květín. Co bych udělal, kdyby mi bylo třicet? Než hledat odpověď na takovéhle otázky, radši si zapnout poklopec a jet dál. Klíček mi ve tmě spadl mezi pedály, hledal jsem ho poslepu, protože se mi nechtělo rozsvěcovat lampičku u zrcátka. Jel jsem dál, nebyl jsem ani ospalý, ani střizlivý, ani nazlobený, ani klidný - byl jsem tak nějak cizí, ochablý a trochu udivený. Světlo ze sloupů se vlévalo předním oknem do vozu, ruce na volantu mi zbělely a odtékaly dozadu, tabule s názvy se sunuly jako zářící zjevení a betonové spoje se projevovaly měkkým bubnováním. Teď odbočit vpravo, na mimoměstský okruh, abych vjel do Říma od severu jako on. Vůbec jsem na něho nemyslel, byl jedním z jedenácti, jen náhodou jsem dostal všechny věci právě po něm. Randy na tom trval a jistě právem. Když už se do něčeho pustit, tak důkladně, jak to jen jde. Bylo mi celkem jedno, že používám košili a zavazadel mrtvého, a pokud mi to zpočátku dělalo určité potíže, pak jen proto, že to byly věci cizího člověka, a ne proto, že už byl mrtev. Některé dlouhé úseky dálnice byly skoro prázdné a pořád jsem měl pocit, že tam něco chybí. Otevřenými okny vanul dovnitř vzduch prosycený vůní rozkvetlého kvítí, štěstí, že se trávy už uložily ke spánku. Vůbec jsem nezačal popotahovat. Psychologie je psychologie, ale rýma rozhodla. Tím jsem si byl jist, přestože mi namlouvali, že prý to tak nebylo. Z rozumového hlediska to souhlasilo, copak na Marsu roste tráva? Alergie na pyl není žádný nedostatek. Ano, jenže někde v rubrikách mých osobních spisů bylo zřejmě mezi poznámkami napsáno "alergik", tedy člověk neplnohodnotný. A když neplnohodnotný, tak náhradník - čili tužka, která se zaostřuje nejdokonalejšími nástroji, a nakonec se s ní neudělá ani tečka. Náhradník Kryštof Kolumbus - to je teda dost k smíchu.

Z protějška jela dlouhá řada aut a každé oslíňovalo, zavíral jsem hned pravé, hned levé oko. Nezabloudil jsem náhodou? Nějak jsem nezaregistroval výjezd z dálnice. Bylo mi to jedno, jedu prostě do noci a dost, víc dělat nemůžu. Ve vysokém šikmém světle jsem spatřil tabuli ROMA TIBERINA. Tak už je to tady. Noční Řím se plnil světly a provozem, čím více jsem se blížil k centru. Dobře že hotely, které jsem měl postupně navštívit, nebyly daleko od sebe. Všude jen krčili rameny, sezóna, obsazeno, a tak jsem zase usedal za volant. V posledním hotelu byl volný pokoj, požádal jsem tedy o tichý pokoj s oknem do dvora, vrátný na mě vyvalil oči, smutně pokýval hlavou a já se vrátil do auta.

Prázdný chodník před Hiltonem byl zalit intenzívním světlem. Když jsem vystupoval z vozu, neviděl jsem nikde chryslera a bodla mě myšlenka, že se jim třeba něco stalo, a proto jsem je cestou nezahlédl. Automaticky jsem zabouchl dveře a v odraze, který sklouzl po okně, jsem vzadu spatřil čumák chryslera. Stál za parkovištěm v polostínu mezi řetězy a značkou zákazu. Tmavý vnitřek vozu mi připadal prázdný, ale okno bylo do poloviny stažené. Když jsem byl pět kroků od vozu, zasvítíl tam ohniček cigarety. Chtěl jsem na ně zamávat, ale přemohl jsem se, jen jsem trhl rukou, honem ji strčil do kapsy a vešel do haly. Byl to maličký incident zvětšený tím, že se uzavřela jedna kapitola a začala nová, v chladném nočním vzduchu všechno nadpřirozeně zvýraznělo: trupy aut na parkovišti, mé kroky, vzorek dláždění, a tak mě to, že jsem jim nemohl zamávat, podráždilo. Až dosud jsem si hlídal počet kilometrů jako záček rozvrh hodin, skutečně jsem nemyslel na člověka, který jel touto cestou přede mnou, stejně tak se zastavoval, pil kávu, chodil nočním Římem od hotelu k hotelu, aby svou pout' ukončil v Hiltonu, protože živý z něho neodešel. Teď jsem spatřil v převzaté roli něco urážlivého, jako kdybych provokoval osud.

Mladý nosič, ztuhlý vlastní důstojností, anebo možná jen maskující rozespálost, se mnou vyšel k autu a rukama v rukavicích bral zaprášené kufrы; bezmyšlenkovitě jsem se usmíval na jeho lesklé knoflíky. Hala byla prázdná, druhý čahoun postavil má zavazadla do výtahu, který se rozjel, jakmile se ozvalo melodické zacinkání. Ještě jsem v sobě cítil rytmus jízdy. Nemohl jsem se ho zbavit jako dotěrné melodie. Nosič zastavil, otevřel dvojité dveře, rozsvítil boční i stropní světla, pracovna, ložnice, uložil mé kufrы a já zůstal sám. Z Neapole do Říma je to co by kamenem dohodil, a přece jsem pociťoval únavu, jinou než dosud, napjatou, a to mě také překvapovalo. Jako kdybych vypil plechovku piva po lžičkách -

trochu omamující lačnosti. Obešel jsem pokoje, gauč přiléhá až k zemi, nemusel jsem pod něj nakukovat, otvíral jsem všechny skříně, ale dobře jsem věděl, že v žádné skrytého vraha nenajdu, kéž by to bylo tak jednoduché, ale dělal jsem to, co jsem dělat měl. Zvedl jsem prostěradla, dvojité matrace, podhlavník, nějak jsem nevěřil, že už z té postele nevstanu. Že by? Člověk je uspořádán nedemokraticky. Centrum vědomí, hlasy zleva, zprava - to je jen kulisa parlamentu, kterým ve skutečnosti otrásají katakomby. Evangelium podle Freuda. Překontroloval jsem klimatizátor, vytáhl a stáhl žaluzie, stropy byly hladké a světlé, ne jako v hostinci U tří čarodějnic. Tam bylo nebezpečí zřejmé, poctivě morbidní - baldachýn lože, který spadl na spícího a ten se pod ním udusil, jenže tady nebyl ani baldachýn, ani nařasená romantika. Lenošky, psací stůl, koberce, všechno pěkně rozmístěné, obyčejná expozice komfortu, jestlipak jsem vypnul reflektory?

Okna vedla na jinou stranu, na auto jsem neviděl, ale asi vypnul, a pokud jsem zapomněl, ať se dělá starosti Hertz. Zatahl jsem záclony, svlékl se, nedbale jsem odhodil kalhoty a košili, a teprve nahý jsem opatrně odlepil elektrodu. Až se vysprchuji, musím si ji zas přilepit. Otevřel jsem větší kufr, krabice s náplastí ležela navrchu, ale nenašel jsem nůžky. Stál jsem uprostřed pokoje, v hlavě jsem pociťoval mírný tlak, pod chodidly měkkost koberce, aha, hodil jsem nůžky do aktovky. Netrpělivě jsem trhl za zip, spolu s nůžkami vypadla relikvie uzavřená v okénku z umělé hmoty, jako Sahara žlutá fotografie Sinus Aurorae. Moje přistávací plocha číslo jedna, kde jsem nikdy nepřistál. Ležela na koberci u mých bosých nohou, bylo to nepříjemné, hloupé a výmluvné. Zvedl jsem ji, prohlédl si ji v bílém světle stropních lamp, desátý stupeň severní šířky a padesátý druhý východní délky, nahoře cípek Bospora Gemmata, pod tím obrátníková formace. Místa, po kterých jsem mohl chodit, kdyby... Držel jsem fotografii v ruce, a pak místo abych ji uložil do aktovky, položil jsem ji vedle telefonu na noční stolek a šel do koupelny.

Sprcha byla báječná, voda tryskala stovkami horkých praménků. Civilizace začíná tekoucí vodou. Klozety krále Mínóa na Krétě. Kterýsi faraón dal uplácat cihlu ze špíny, kterou si po celý život seškrabával z kůže, aby mu tu cihlu dali do hrobu pod hlavu. Omývání je vždycky trochu symbolické. Jako kluk jsem nemyl auto, když mělo sebemenší defekt, voskoval a leštil jsem je až teprve po opravě, která mu navrátila čest. Ale co jsem tenkrát mohl vědět o symbolice čistoty a nečistoty, která sebou zmítá ve všech náboženstvích! V apartmá za dvě stě dolarů ctím jen koupelnu. Člověk se cítí podle toho, jak se cítí jeho kůže. V zrcadle, pokrývajícím celou stěnu, jsem viděl své namydlené tělo s vytlačenou stopou od elektrody, jako bych byl zase v Houstonu, boky bílé od plavek. Zvětšil jsem přítok vody, až trubky pohřebně zaskučely. Výpočet průtokového množství, které nikdy nerezonuje, je prý v hydraulice úkol téměř neřešitelný. Tolik zbytečných informací! Utřel jsem se prvním ručníkem, který jsem nahmátl, a došel nahý do ložnice, zanechávaje mokré stopy. Přilepil jsem si srdeční elektrodu, a místo abych ihned ulehl, posadil jsem se na postel. Rychle jsem spočítal, že obsah termosky obsahuje nejméně sedm káv. Dřív bych byl usnul jako sysel, ale převalovat se z boku na bok - to už jsem znal. Měl jsem v kufru seconal schovaný před Randym, prostředek doporučovaný astronautům. Adams žádný neměl. Zřejmě spal dobře. Kdybych teď spolkl seconal, nebylo by to vůči němu loajální. Zapomněl jsem zhasnout v koupelně. Vstal jsem, kosti jsem měl líné. V pološeru se apartmá zvětšilo. Nahý, postel za zády, zůstal jsem nerozhodně stát. Aha, musím zamknout dveře. Klíč má zůstat v zámku. 303 - totéž číslo. Postarali se o to. A co má být? Pátral jsem v sobě po strachu. Pociťoval jsem cosi nejasného, něco jako stud, ale nedalo se nic dělat - nevěděl jsem, kde se v člověku bere neklid, z perspektivy bezesné noci, nebo agónie? Pověřivý je každý, i když si to neuvědomuje. Znovu jsem si všechno kolem sebe prohlédl, tentokrát ve světle noční lampičky, už s neskrývanou nedůvěrou. Zavazadla byla napůl otevřená, věci ležely všelijak rozházené po křeslech. Opravdová generální zkouška. Revolver? Nesmysl. S politováním jsem zavrtil hlavou nad sebou samým, už vleže jsem zhasl noční lampičku, uvolnil svaly a začal pravidelně dýchat.

Umění usnout v stanovenou hodinu bylo podstatnou součástí mého výcviku. Ostatně dole ve voze seděli dva muži s pohledem upřeným na osciloskop, na kterém moje plíce a srdce kreslily světelnou čarou každý pohyb. Dveře zavřené zevnitř, hermetická okna, co je mi po tom, že ulehl ve stejnou hodinu do stejné postele!

Rozdíl mezi Hiltonem a hostincem U tří čarodějnic byl nepopíratelný. Představil jsem si svůj návrat. Bez ohlášení přijíždím před dům, nebo radši jen k lékárně, jdu pěšky, jako kdybych se vracel z procházky,

chlupci jsou už ze školy doma a vidí mě shora, zaduní pod nimi schody - trhl jsem sebou, protože jsem si vzpomněl, že se ještě musím napít ginu. Chvilí jsem váhal, nadzvedl jsem se na lokti, láhev zůstala v kufru, slezl jsem z prostěradla, potmě došel ke stolu, nahmatl pod košilemi plochou láhev, nalil do čepičky uzávěru, gin mi stékal po prstech. Vypil jsem kovový náprstek do dna - zase s pocitem herce-ochotníka. Dělam, co můžu, omlouval jsem se sám před sebou. Vrátil jsem se do postele neviditelný, trup, ruce a nohy zmizely, opálená pokožka splývala s tmou, jen na bedrech mi svítil bělavý pruh. Uveleboval jsem se, alkohol mě hřál v žaludku, bouchl jsem pěstí do polštáře: Tos to dotáhl daleko, náhradníku! Natáhl jsem přes sebe příkrývku a honem dýchat! Uvedl jsem se do stavu polospánku, ve kterém může ulétající zbytky bdělosti odfouknout jedině pasivita. Už se mi začalo něco zdát. Létal jsem ve vzduchu. To je zajímavé, o takovémhle létání se mi zdálo už před pobytem na stanici. Jako kdyby uminuté katakomby mého mozku nechtěly vzít na vědomí žádné korektury zkušenostmi. Létání ve snu je falešné, protože tělo si zachovává normální orientaci a pohyby a rukou a nohou jsou stejně snadné jako při bdění, jsou jen plynulejší a lehčí. Ve skutečnosti to vypadá docela jinak. Svaly upadnou to totálního zmatku. Chceš něco odstrčit, a zatím sám odletíš vzad, chceš se posadit, a zatím zvedáš nohy k bradě - neopatrným prudkým pohybem si můžeš koleno vyrazit zuby. Tělo se chová jako pominuté, ale ve skutečnosti je jen zbaveno spásných zábran, které Země vždycky diktuje.

Probudil jsem se napůl udušený. Così měkkého, ale neústupného, mi znemožňovalo se nadýchnout. Vyskočil jsem s nataženýma rukama, jako bych chtěl chytit toho, kdo mě škrtí. Vsedě jsem se s námahou probíral, jako kdybych strhával z mozku dotěrnou lepkavou slupku. Štěrbínami mezi záclonami vnikalo do pokoje rtuťové světlo z ulice. V něm jsem zjistil, že jsem sám. Pořád ještě jsem nemohl dýchat, nos jsem měl jako zabetonovaný, rty okoralé, jazyk vyschlý. Jistě jsem příšerně chrápal. Zdálo se mi, že jsem to chrápání slyšel v posledním zbytku snu, když už jsem se probouzel.

Trochu nejistě jsem vstal, protože i když jsem už měl všech pět pohromadě, spánek mě nadále vyplňoval jako nehybné závaží. Opatrně jsem se sklonil ke kufru, abych poslepu sáhl do boční kapsy za gumičku, která přidržovala tubičku pyribenzaminu. Tráva už jistě kvetla i v Římě. Na jihu začínají rezavět její chocholíky s pylem vždycky nejdřív, a potom se ta vlna žloutnutí šíří, směřuje výš a výš, to ví každý, kdo má doživotně sennou horečku. Byly dvě hodiny. Trochu jsem zneklidněl, zda moji ochránci nevyskočí z auta, když jim moje srdce bude na osciloskopu dělat psí kusy, a tak jsem si zase lehl, tváří k polštáři, protože tak nejrychleji ustoupí vnitřní otok nosu. Ležel jsem, jedním uchem zaposlouchaný do toho, co se děje za dveřmi, abych se ujistil, že nepřichází nezvaná pomoc. Ale bylo ticho a srdce mi zas tlouklo v normálním rytmu.

Už jsem se nevrátil k obrazu domova, protože jsem nechtěl, anebo jsem si možná řekl, že není třeba do té věci zatahovat mé děti. Neusnout bez pomoci dětí, no tohle! Musí mi stačit jóga, adaptovaná pro potřeby kosmonautů doktorem Sherpem a jeho asistenty. Uměl jsem ji jako otčenáš a použil jsem ji s takovým výsledkem, že můj nos smířlivě zahvízdal, propustil trochu vzduchu a pyribenzamin bez povzbuzující příměsi mi filtroval do mozku tu sobě vlastní, trochu jakoby nečistou, kalnou ospalost. Ani nevím, kdy jsem usnul nadobro.

Řím - Paříž

V osm ráno jsem zašel za Randym v docela dobré náladě, protože jsem zahájil den plimasinem, a přestože bylo suché vedro, dal mi nos pokoj. Randyho hotel nesahal Hiltonu ani po kotníky. Stál v uličce s římským dlážděním, přečpané auty, kousek od Španělských schodů. Zapomněl jsem, jak se jmenovala. Když jsem na Randyho čekal v průchodu, který hrál roli haly, recepce a kavárny, prohlížel jsem si Herald, který jsem si koupil cestou, protože mě zajímalo, jak vypadá dohadování mezi Air France a vládou. Nijak mě totiž nelákala perspektiva, že bych mohl uvíznout na Orly. Stávkoval pomocný personál letiště, ale letadla dosud přistávala.

Brzy se objevil Randy, na to, že strávil bezesnou noc, nebyl zrovna v nejhorším stavu, přestože byl ospalý. Fiasko bylo zřejmé. Zbývala Paříž, poslední stéblo záchrany. Randy mě chtěl odvést na letiště osobně, ale nedovolil jsem mu to. Chtěl jsem, aby se vyspal. Tvrdil, že v jeho pokoji to nejde, a tak jsem s ním šel nahoru. Pokoj byl skutečně zalit sluncem a z otevřené koupelny vanula místo chladu mydlíková pára.

Naštěstí jsme měli výši od Azor, spíše suchou, a tak jsem použil svých profesionálních znalostí - Zatáhl jsem záclony, namočil jejich spodní část, abych zlepšil cirkulaci vzduchu, pustil tenkým proudem vodu ze všech kohoutků a po této samaritánské akci se s ním rozloučil a ujistil ho, že ho zavolám, jakmile budu vědět něco konkrétního. Na letiště jsem jel taxíkem, v Hiltonu jsem se zastavil pro zavazadla a už před jedenáctou jsem strkal vozík s kufry k odbavení. Byl jsem na novém římském letišti poprvé a očima jsem hledal zázraky jeho technického zajištění, kterým se dělala v novinách taková reklama, aniž jsem ještě tušil, jak důkladně se s nimi budu muset seznámit.

Tisk uvítal otevření tohoto letiště pokřikem, že učiní přítrž veškerým atentátům. Jen zasklená odbavovací hala vypadala jako všude jinde. Budova, která se z výšky podobá bubnu, je vyplněna sítí eskalátorů a chodníků, jež diskretně filtrují lidi. V poslední době se začaly pašovat zbraně a výbušný materiál v součástkách, které se daly složit na toaletě letadla, proto Italové první upustili od magnetometrů. Sondáž šatstva a těl se provádí ultrazvukovými vlnami, zatímco cestující stojí na eskalátorech, a výsledky této neviditelné revize průběžně hodnotí počítač, který určí osoby podezřelé z pašování. Psalo se, že tyto sondy objeví každou plombu v těle, každou sponu na šlích. Neujde ji ani nekovová nálož.

Nové letiště nese neoficiální název Labyrint. Při pokusném provozu se po několik týdnů tlačili průzkumníci s nejrůznějšími poschovávanými zbraněmi na pohyblivé schody a ani jedinému se "pašování" nepodařilo. Labyrint byl v normálním provozu od dubna bez větších incidentů, každou chvíli vylovili někoho s objektem stejně podivným jako nevinným, například s dětským revolverem nebo s jeho nákresem vystřiženým ze staniolu. Jedni experti tvrdili, že je to psychologická diverze zklamaných teroristů, a jiní zas, že to jsou cílevědomé pokusy, které mají zjistit skutečnou účinnost filtrů. Právníci měli s těmi pseudopašeráky spoustu starostí, protože jejich záměry se zdály být jednoznačné, ale nebyly trestné. K jedinému vážnému případu došlo toho dne, kdy jsem opouštěl Neapol. Nějaký Asijec se zbavil skutečné pumy na takzvaném "mostu vzdechů" uprostřed Labyrintu v momentě, kdy ho přístroje demaskovaly. Hodil pumu do haly, nad kterou se klene most. Exploze byla sice neškodná, ale jeho spolucestujícím značně pocuchala nervy. Nic víc se nestalo. Teď si myslím, že tyto drobné případy byly přípravou a akcí, při níž nový typ útoku měl prorazit novou obranu.

Odlet mé Alitalie byl o hodinu opožděn, protože nebylo jisté, zda nás přijme Orly nebo De Gaulle. Šel jsem se tedy převléknout, protože i v Paříži bylo prý třicet stupňů ve stínu. Nepamatoval jsem se, ve kterém zavazadle mám síťové tričko, a tak jsem se vypravil ke koupelnám s vozíkem, který se nevešel na eskalátor, a dlouho jsem bloudil šikmými chodbami pod zemí, až mi nějaký rádža ukázal cestu. Nevím, zda to byl skutečný rádža, asi ne, protože skoro vůbec neuměl anglicky, zato měl na hlavě zelený turban. Byl jsem zvědav, jestli si ho ve vaně sundá. Taky šel ke koupelnám. Tím výletem s vozíkem jsem promarnil tolik času, že jsem se jen vysprchoval, bleskově převlékl do plátěných šatů a plátěných polobotek, drobnosti s necesérem napsal do kufru a šel k odbavení s prázdnými rukama. Všechny mé věci šly jako spoluzavazadla. Později se ukázalo, že to bylo velmi rozumné, protože pochybuji, že by byly mé mikrofilmy - měl jsem je v neceséru - vyvázly z těch "jatek na schodech" bez úhony.

Klimatizace v hale haprovala, místy vanul ledový chlad, místy horký vzduch. Směrem na Paříž vanulo teplo, a tak jsem si přehodil blůzu přes rameno. I to se mi vyplatilo. Každý z nás dostal "Ariadninu propustku", plastický karnet na letenku a zavazadlové lístky, do kterého byl zalisován elektronický rezonátor. Bez něho se do letadla nikdo nedostane. Těsně za automatickým turniketem začínal eskalátor tak úzký, že jsme na něj museli nastupovat jeden po druhém. Jízda připomínala trochu Tivoli, trochu Disneyland. Nejdřív se jede nahoru a tam se schody zarovnají v chodník, který běží nad halou v záplavě zářivek. Přesto není vidět její dno, skryté ve tmě. Nevím, jak tohoto efektu dosáhli. Za "mostem vzdechů" chodník zatáčí, mění se opět v schody a stoupá dosti strmě vzhůru napříč stejnou halou, kterou lze poznat jen po ažurovém stropu, protože každý eskalátor je vsazen mezi dvě hliníkové stěny s mytologickými výjevy. Další úseky cesty mi nebylo souzeno poznat. Její idea je prostá - karnet takového cestujícího, který má u sebe něco podezřelého, začne nepřetržitě pískat. Přistřižený nemůže utéci, protože eskalátor je příliš úzký, a opakující se průjezdy nad halou mají zločince duševně zlomit a přinutit, aby zbraň odhodil. V odbavovací hale jsou dvacetijazyčné výstrahy, že každý, kdo pašuje zbraně a výbušný materiál, riskuje život v případě, že se pokusí terorizovat spolucestující. Tuto záhadnou výhrůžku si lidé vykládali všelijak. Slyšel jsem, že za hliníkovými stěnami jsou poschovávaní elitní střelci, ale nevěřil jsem

tomu.

Let byl charterový, ale přistavený boeing byl větší než potřeba společnosti, která si ho najala, proto se u pokladen ještě prodávala volná místa. Tak se tedy dostal do nesnází každý, kdo si kupoval letenku na poslední chvíli jako já. Boeing byl najat nějakým bankovním konsorciem, ale moji nejbližší sousedé nevypadali na bankéře. První vstoupila na eskalátor stařenka o holi, za ní blondýnka s pejskem, pak já, malé děvčátko a nějaký Japonec. Když jsem se shora ohlédl, spatřil jsem novinové plachty, které drželo v rukou několik mužů. Ale protože jsem se chtěl dívat kolem sebe, zastrčil jsem si svůj Herald pod šli na rameni jako voják polní čepici.

Blondýnka v kalhotách pošitých perličkami, tak těsných, že se jí pod nimi na zadečku rýsovaly kalhotky, držela vycpaného psa. Vypadal jako živý, protože mrkal. Připomínala mi blondýnku z titulní stránky časopisu, která mě provázela při mé jízdě do Říma. Děvčátko s bystrými očima vypadalo v bílých šatečkách jako loutka. Japonec, ne o mnoho větší než to dítě, byl typem horlivého turisty, celý jakoby z vitríny výtečného krejčího. Přes zapnutý kostkovaný oblek se mu křížily řemínky tranzistoru, dalekohledu, veliké kamery Nikon Six, a když jsem se ohlédl, zrovna rozpínal pouzdro, jako by měl v úmyslu fotografovat základy Labyrintu. Schody se vyrovnaly v chodník a já v tu chvíli uslyšel táhlé pískání. Otočil jsem se. Pískot zazníval od Japonce. Děvčátko se od něho ustrašeně odtáhlo a přitisklo si kabelku s karnetem k hrudi, kdežto on s bezvýraznou tváří zesílil zvuk svého rádia. Byl naivní, jestliže se domníval, že tím pískání přehluší. Byla to teprve první výstraha.

Projížděli jsme nad velkou halou. Po obou stranách mostu se v zářivkách leskly postavy Romula, Rema, vlčice, a Japoncův karnet už houkal na celé kolo. Tisícím se lidem přeběhl mráz po zádech. Přestože nikdo neřekl ani slovo. Jediný Japonec ani nemrkl. Hodnou chvíli stál s kamennou tváří v silicím houkání, ale pot už mu perlil na čele. Vytáhl z kapsy karnet a začal s ním zuřivě zápasit. Trhal ho jako berserkr. Všichni na něj upírali pohled, přestože nadále mlčeli. Nevykřikla ani jediná žena. Byl jsem jenom zvědav, jakým způsobem ho mezi námi najdou. Když "most vzdechů" skončil a chodník začal vjíždět do zatáčky, dřep si Japonec tak znenadání a tak nízko, jako kdyby se propadal do země. Nepochopil jsem hned, co v tom podřepu dělá. Vyrval u pouzdra bedýnku svého niconu, otevřel ji, chodník už s námi zase jel po přímce, ale teď se schody začaly zvedat, měnily se v eskalátor, neboť druhý "most vzdechů" - to jsou vlastně schody, jež se vracejí velkou halou napříč. Když se zase napřímil, současně se z jeho niconu začal vynořovat oblý předmět, válec jiskřící jakoby cukrovými jehličkami, který by se mu těžko vešel do ruky. Byl to nekovový korundový granát bez násadce a rukojeti, svařený se zápalnou schránkou. Teď už jsem houkající karnet neslyšel. Japonec si oběma rukama přitiskl dno granátu k ústům, jako by ho líbal, a teprve když je odtrhl od tváře, pochopil jsem, že zuby vytrhl závlačku, držel ji v ústech. Skočil jsem po granátu, ale jen jsem se ho dotkl, protože Japonec sebou prudce hodil vzad, srazil na schody lidi za sebou a kopl mě do kolena. Loktem jsem zasáhl děvčátko do obličeje, setrvačností mnou hodila na zábradlí, znovu jsem se srazil s děvčátkem a strhl je s sebou, když jsem přeskakoval zábradlí. Padali jsme oba. Ucítil jsem tvrdý náraz do kříže a ze světla jsem spadl do tmy.

Očekával jsem dopad do písku. V novinách se nepsalo, čím je pokryto dno mostní haly, ale zdůrazňovalo se, že výbuch pumy nemůže nic zničit. Počítal jsem s pískem, a proto jsem se během pádu snažil srovnat nohy jako při seskoku. Ale místo písku jsem ucítil cosi měkkého, poddajného, mokrého, co se pode mnou propadlo jako pěna, a pod ní jsem se vnořil do ledové tekutiny. Zahřmění výbuchu mnou projelo současně až do morku kostí. Děvčátko jsem ztratil. Nohy se mi probořily do měkkého bahna nebo bláta, propadal jsem se do něho a zoufale mlátil rukama kolem sebe, až se mě najednou zmocnil klid jako železné kleště. Na to, abych se z toho dostal, jsem měl minutu, možná o něco víc. Nejdřív myslet, potom jednat. Byla to zřejmě nádrž tvarem znemožňující kumulaci explozní vlny. Tedy nikoli číše, spíše trychtýř vykládaný pružnou hmotou, naplněný vodou, se silným škraloupem tlumící pěny. Místo abych marně vyskakoval, protože jsem v tom vězel po kolena, dřep jsem si jako žába a nataženými rukama se snažil nahmatat dno. Zvedalo se po pravé straně. Používaje rukou naplocho jako pádel, začal jsem se brodit doprava a vyčvachtával nohy z bláta - byla to strašná námaha. Lezl jsem dál, klouzal po nakloněném dně zpátky, znovu pádloval rukama, zvedal jsem se na nich, jako kdybych šplhal bez úchytek po sněhovém svahu, jenže tam člověk může dýchat.

Dral jsem se nahoru, až mi na obličeji začaly pukát velké bublinové puchýře, a já, napůl udušený, lapaje

po vzduchu, vyplaval konečně do přítmi, plného sborového vytí lidí nade mnou. Rozhlédl jsem se, hlavu vystrčenou těsně nad pohyblivý škraloup pěny. Děvčátko jsem neviděl. Pořádně jsem se nadýchl a potopil. Nemohl jsem otevřít oči, ve vodě bylo něco, od čeho mě pálily jako oheň, třikrát jsem vylezl a zase se potopil, cítil jsem, jak mi ubývá sil, protože jsem se od bahnitého dna nemohl odrazit, musel jsem plavat na něm, aby mě nevcuclo. Už jsem ztrácel naději, když vtom jsem rukou zachytil za její dlouhé vlasy. Od pěny byla celá slizká jako ryba. Když jsem její blůzku stáčil do uzlu, abych ji měl za co držet, látka mi praskla v hrsti.

Ani sám dobře nevím, jak jsem se s ní dostal nahoru. Vzpomínám si, jak jsme sebou zmítali, jak jsem jí strhával z obličejů velké bubliny, jak hnusnou kovovou chuť měla ta voda, jak jsem němě nadával a jak jsem se jí snažil přehodit přes okraj trychtýře - bylo tam silné hrazení, elastické jako z gumy. Když už ležela za ním, nevyšel jsem z vody hned, visel jsem dolů, po krk v tiše praskající pění, a supěl. A lidé ječeli. Měl jsem pocit, že na mě dopadá řídký teplý déšť. Cítil jsem jednotlivé kapky. Zřejmě mám halucinace, napadlo mi, kde by se tu vzal déšť? Zaklonil jsem hlavu a spatřil most. Hliníkové plachty z něho visely jako hadry a podlaha prosvítala jako síto. Schody jsou odlité z oceli do tvaru medových pláství - záměrná řešeta, která mají propustit vzdušnou vlnu, ale zachytit střepiny.

Vytáhl jsem se na ztuhlé hrazení v dešti, který pořád padal, a přehodil jsem si dívku přes koleno tváří k zemi. Bylo to s ní lepší, než jsem si myslel, protože začala zvracet. Pravidelně jsem jí masíroval záda, cítil jsem, jak v ní pracují všechny kůstky. Zakuckávala se a dusila, ale už dýchala. I mně bylo na zvracení. Pomohl jsem si prstem. Trochu se mi ulevilo, ale ještě jsem neměl odvahu postavit se na nohy. Už jsem rozeznával, co je kolem nás, přestože tam mnoho světla nedopadalo, a to tím spíš, že část zářivek nad mostem zhasla. Jekot nad námi se měnil v sténání a chrčení. Umírají tam, pomyslel jsem si - proč nejde nikdo na pomoc? Odněkud sem zazníval hluk, cosi cvakalo, jako by chtěli uvést do pohybu znehybnělý eskalátor. Zaslechl jsem výkřiky, ale jiné, výkřiky lidí živých a zdravých. Nechápal jsem, co se nahoře děje. Eskalátor byl po celé délce ucpán lidmi, kteří v panice spadli jedni na druhé. Nebylo možno se dostat k umírajícím, dokud neodstraní ty, co šleli strachem. Šaty a boty jim uvázly mezi schody. K mostu nebyl přístup odnikud ze strany - ukázalo se, že most je past.

Staral jsem se zatím o sebe a o děvčátko. Měl jsem dojem, že je při smyslech, protože se posadilo. Říkal jsem mu, že už je všechno v pořádku, jen ať se nebojí, že hned půjdeme pryč. Mé oči už si zvykly na přítmi a já našel, kudy z toho ven. Byl tam nedopatřením pootevřený příkop. Kdyby dělali pořádně svou práci, byli bychom tu zůstali jako myši v pasti. Za příklopem byl tunel kulatý jako kanál a potom další příklop, vlastně vypouklý kotouč, taky nedovřený. Chodba s žárovkami v zamřížovaných výklencích nás přivedla do podzemí, nízkého jako bunkr a plného kabelů, trubek a sanitárních spojů. "Tyhle roury asi vedou ke koupelnám", řekl jsem děvčátku, ale děvčátko tam nebylo.

"Haló, kde jsi?" vykřikl jsem a rozhlížel se po celém prostoru podepřeném betonovými sloupky. Spatřil jsem ji, jak bosa utíká od jednoho sloupku k druhému. Dopadl jsem ji několika skoky, při nichž mě příšerně bolelo v kříži, vzal jsem ji za ruku a přísně řekl: "Co je to za nápady, děvenko? Musíme držet spolu, jinak zabloudíme." Šla mlčky za mnou. Daleko před námi zasvítalo - šikmá chodba s bíle kachlíkovanými stěnami. Tou jsme vyšli do vyššího patra - a to, co jsem spatřil, mi na první pohled zaskočilo v hlavě na správné místo. Poznal jsem šikmou chodbu, která začínala kousek dál - před hodinou jsem tamtudy tlačil vozík na zavazadla. Za rohem se objevila chodba s řadou dveří. Drobné jsem měl v kapse, hodil jsem tedy minci do prvních z nich, otevřel je, a hned jsem vzal děvčátko za ruku, protože jsem měl dojem, že se zase chce dát na útěk. Asi byla ještě v šoku. Nebylo divu. Vtáhl jsem ji do koupelny. Nemluvila, a já přestal mluvit na ni, jakmile jsem ji spatřil na světle, celou od krve. To byl ten teplý déšť. Zřejmě jsem vypadal zrovna tak. Všechno jsem z ní i ze sebe strhal, hodil do vany, otočil kohoutkem a strčil ji pod sprchu. Měl jsem na sobě jen trenýrky. Horká voda poněkud zmínila mé bolesti v kříži. Stékala z nás v růžových potůčcích. Třel jsem holčičce záda a boky nejen proto, abych z ní smyl krev, ale abych ji vzkřísil. Nechávala si všechno líbit, byla pasivní, i když jsem jí splachoval vlasy, jak jsem uměl. Když jsme opustili sprchu, lehkým tónem jsem se jí zeptal, jak se jmenuje. Annabella. Angličanka? Ne, Francouzka. Z Paříže? Ne, z Clermontu. Začal jsem na ni mluvit francouzsky a přitom jsem vytahoval naše věci z vany, abych je přepral. "Jestli máš sílu, mohla by sis vymáchat šaty", řekl jsem jí. Poslušně se sklonila nad vanou. Když jsem si ždímal kalhoty a košili, uvažoval jsem, co dál. Letiště je

uzavřeno a plné policie. Prostě jít, až nás někde zastaví? Ale italské úřady o mé akci nevěděly. Jediným zasvěceným člověkem zvenčí byl Du Bois Fenner, první tajemník velvyslanectví. V hale zůstala moje blůza s letenkou na jiné jméno než hotelová účtenka. Revolver a elektrody jsem nechal v Hiltonu jako balíček, který si Randy měl večer vyzvednout. Jestli to zachytí, budu už pěkně podezřelý. Už jsem vlastně byl: příliš velká obratnost při zoufalém skoku, příliš dobrá orientace v podzemí letiště, příliš pečlivé odstraňování stop od krve. Předpokládal jsem dokonce obvinění ze spolupachatelství. Nikdo není mimo podezření od té doby, co důstojní advokáti a jiní notábové přenášejí bomby z ideových sympatií. Přirozeně že se z toho všeho vymotám, ale nejdřív se octnu pod zámkem. Nic nedopuje policii víc než bezradnost. Kriticky jsem si prohlížel Annabellu. Měla modřinu pod okem, mokré vlasy jí visely ve splených pramenech, právě si sušila šaty pod fénem na sušení rukou, důvtipné děvčátko. Sestavil jsem si v hlavě plán. "Miláčku, poslouchej, víš, kdo vlastně jsem?" řekl jsem. "Jsem americký astronaut a do Evropy jsem přijel inkognito s velmi důležitým posláním. Rozumíš? Musím být ještě dneska v Paříži, a oni nás budou chtít nekonečně dlouho vyslýchat. To by mě mohlo zdržet. A tak musím hned zavolat na velvyslanectví, aby sem přijel první tajemník. On nám pomůže. Letiště sice uzavřou, ale zvláštní letadla s diplomatickou poštou létají pořád. Takovým letadlem poletíme. Spolu. Tak co, jak se ti to líbí?" Pořád se jen na mě mlčky dívala. Ještě s z toho nemůže probrat, pomyslel jsem si. Začal jsem se oblékat. Střevíce mi nespady, protože byly šněrovací, ale Annabella své trepky ztratila. Jenže bosé děvčátko na ulici není dnes nic zvláštního. A košilka může sehrát úlohu blůzky. Pomohl jsem jí vzadu srovnat volány na šatečkách, už skoro suchých. "Ted' si zahrajeme na tatínka a dcerku, tak se nejsnáz dostaneme k telefonu," řekl jsem. "Rozumíš mi?" Přikývla. Vzal jsem ji za ruku a vyrazili jsme do světa. Na první kordon jsme narazili za šikmou chodbou. Karabiniéři vystrkovali za dveře novináře s kamerami, hasiči utíkali na druhou stranu v přílbách, nikdo si nás moc neprohlížel, ale policista, se kterým jsem mluvil, uměl trochu anglicky. Řekl jsem mu, že jsme se byli vykoupat, ale ani mě neposlouchal, poslal nás nahoru eskalátorem B do evropské sekce, kde byli shromážděni všichni cestující. Šli jsme tedy k eskalátoru, ale když nás zakryl, odbočil jsem do vedlejší chodby. Hluk zůstal za námi. Vstoupili jsme do prázdné čekárny pro cestující čekající na zavazadla. Za tiše se sunoucími pásy stály v řadě kabiny telefonních automatů. Vzal jsem Annabellu do budky a vytočil Randyho číslo. Probudil jsem ho ze spaní. Ve žlutém světle jsem si rukou přicloužil mikrofon sluchátka a řekl mu, co se stalo. Přerušil mě jen jednou, jako by se domníval, že špatně rozuměl. Potom jsem slyšel už jen jeho těžké dýchání a nakonec už vůbec nic, jakoby přestal i dýchat.

"Jsi tam?" řekl jsem, když jsem domluvil.

"Človče," řekl jen. A pak ještě jednou: "Človče!!" a nic víc.

Ted' jsem přednesl to nejdůležitější. Aby vytáhl Fennera z velvyslanectví a hned s ním přijel. Musí to udělat bleskově, protože vezíme mezi dvěma policejními kordony. Letiště je uzavřeno, ale Fenner se sem určitě dostane. Dívka je se mnou. Čekáme v levém křídle budovy, u zavazadlového transportéru E 10, u telefonních kabin. Když tam nebudeme, tak že nás najdou buď mezi ostatními cestujícími v evropské sekci, nebo - což je nejpravděpodobnější - na prefektuře. Požádal jsem ho, aby mi to všechno stručně zopakoval. Když jsem zavěsil, očekával jsem, že se děvčátko bude usmívat, že se nám to tak pěkně povedlo, nebo aspoň že její obličej bude vyjadřovat úlevu, ale byla pořád stejně strnulá a zamlklá. Když jsem se na ni podíval, úkradkem po mně pokukovala. Jako kdyby něco očekávala. Mezi kabinami stála polstrovaná lavička. Posadili jsme se na ni. Skrze skleněné stěny opodál se otvíral pohled na rolovací dráhy. Vozy technické pohotovosti přijížděly jeden za druhým. Z nitra budovy pronikaly neustálým hlukem křečovitě výkřiky žen. Jen abych o něčem mluvil, vyptával jsem se dívky na rodiče, na její výlet, na to, zda ji někdo vyprovodil na letiště, odpovídala dost podivně, jednoslabičně, nechtěla mi říct, kde v Clermontu bydlí, to už mě trochu dohrálo. Na hodinkách jsem měl jednu hodinu čtyřicet minut. Od hovoru s Randym uplynulo přes půl hodiny. Lidé v kombinézách poklusem protlačili čekárnou něco, co vypadalo jako elektrická svářečka, ale na nás se ani nepodívali. Znovu se ozvaly kroky. Podél kabin kráčel technik se sluchátky na uších, ke každým dveřím přiložil kotouč hledače min. Když nás spatřil, zastavil se. Přišli s ním dva policisté. I ti před námi zůstali stát. "Co tu děláte?" - "Čekáme," odpověděl jsem podle pravdy. Jeden z karabiniérů se někam rozběhl a hned se vrátil s urostlým civilistou. Na opakovanou otázku jsem odpověděl, že čekáme na zástupce amerického velvyslanectví. Civilista chtěl

vidět mé papíry. Když jsem vytahoval náprsní tašku, ukázal na kabinu, před kterou jsme seděli. Její skleněné tabule byly zevnitř zamžené - od našich šatů, když jsme stáli uvnitř. Vyvalili na nás oči. Druhý karabiniér se dotkl mých kalhot: "Mokrě!"

"Ano!" přitakal jsem honem. "Do poslední nitky!"

Namířili na nás hlavně.

"Neboj se," zabručel jsem na Annabellu. Civilista vytáhl z kapsy pouta. Bez jakéhokoli formálního prohlášení mě k sobě připoutal, Annabellu se ujal policista. Tak nějak divně se na mě dívala. Civilista zvedl k ústům walkie-talkie, které měl pověšené přes rameno, a řekl cosi italsky tak rychle, že jsem mu vůbec nerozuměl. Odpověď ho potěšila. Vyvedli nás bočním východem, kde se k průvodu připojili tři další karabiniéři. Eskalátor stál. Sestoupili jsme po širokých schodech do odbavovací haly, skleněnými stěnami jsem teď viděl řadu policejních fiatů a zrovna jsem uvažoval o tom, který je asi určen pro nás, když vtom přijel z opačného směru černý continental velvyslanectví s vlaječkou. Namouduši nevím, zda mi pohled na hvězdy a pruhy způsobil někdy větší radost než v tuto chvíli. Všechno se odehrávalo jako na jevišti - v poutech jsme sestupovali po schodech k skleněným dveřím, a oni zrovna vcházeli dovnitř. Du Bois, Randy a tlumočník z velvyslanectví. Vypadali dost divně, protože Randy byl jen v texaskách, kdežto tamti dva ve smokinkách. Randy sebou trhl, když mě spatřil, naklonil se k Fennerovi, ten se obrátil na tlumočníka a tlumočník přistoupil k nám.

Obě skupiny se zastavily a odehrála se krátká malebná scénka. Mluvčí mých zachránců začal hovořit s civilistou, ke kterému jsem byl připoutaný. Rozhovor probíhal staccato a můj Ital měl ten handicap, že ho se mnou spojovala pouta, a protože na to neustále zapomínal, trhal mi při gestikulování rukou. Kromě "astronauta americano" a "presto! presto!" jsem nerozuměl vůbec ničemu. Nakonec se nechal můj ochránce přesvědčit a znovu použil svého rádia. Cti promluvit do přístroje se dostalo i Fennerovi. Pak promluvil můj agent do krabičky ještě jednou a krabička odpověděla tak, že scvakl podpatky. Situace se proměnila jako ve frašce. Sundali nám pouta, my jsme udělali čelem vzad a v šiku stejném jako předtím, avšak v obráceném významu - ti, kteří nás zatkli, se proměnili v čestný doprovod - jsme zamířili do poschodí. Prošli jsme kolem čekárny plné cestujících, kteří tábořili na všem možném, prošli jsme kordónem mundúrů a nakonec dvojími kůží polstrovanými dveřmi do kanceláře, kde bylo plno lidí. Apoplektický obr je při pohledu na nás začal vyhánět. Mnoho jich odešlo, ale nejméně deset jich v místnosti přesto zůstalo. Z ochraptělého apoplektika se vyklubal náměstek policejního prefekta. Přistrčili mi křeslo, Annabella už seděla na druhém. Přestože venku zářilo slunce, svítila v místnosti všechna světla, na zdech visely průřezy Labyrintem, jeho maketa stála na vozíku vedle psacího stolu, na stolní desce se leskly ještě vlhké fotografie. Co je na nich, to jsem si mohl domyslet. Fenner, který usedl za mnou, mi stiskl rameno: šlo to tak hladce proto, že zatelefonoval prefektovi ještě z velvyslanectví. Někteří z přítomných obklopili stůl, jiní se rozesadili na parapetu okna, viceprefekt mlčel, jen se procházel z kouta do kouta, z druhého pokoje vyvedli uplakanou sekretářku, tlumočník otáčel hlavou mezi mnou a děvčátkem, připraven kdykoli nám pomoci, ale moje italština se najednou neobyčejně zlepšila. Dověděl jsem se, že potápěči vylovili z vody mou blůzu a Annabellinu kabelku, díky čemuž jsem se stal hlavním podezřelým, protože se mezitím už spojili s Hiltonem. Považovali mě za Japoncova společníka. Měli jsme v úmyslu utíkat s ním dopředu hned po odjištění pumy, proto jsme nastoupili na schody jako jedni z prvních. Něco nám však naše plány pokazilo, Japonce zahynul a já se zachránil skokem z mostu. Zde se jejich názory rozcházely. Jedni považovali Annabellu za teroristku, jiní se domnívali, že jsem ji unesl jako rukojmí. To všechno jsem se dověděl soukromě, protože oficiální obvinění ještě nepadlo - čekali na šéfa ochrany letiště. Když se objevil, začal mu Randy jako samozvaný mluvčí americké strany vysvětlovat naši akci. Poslouchal jsem ho, přičemž jsem si diskrétně odlepoval mokré nohavice od lýtek. Vysvětlil jen to, co bylo nezbytné. Fenner byl také stručný. Prohlásil, že velvyslanectví je o naší akci informováno, stejně tak Interpol, který měl informovat italskou stranu. To byl obratný tah, protože tak celé ódium padlo na mezinárodní instituci. Přirozeně, že je naše akce vůbec nezajímala. Chtěli vědět, co se stalo na schodech. Inženýr technické pozemní služby považoval za nepochopitelné, jak jsem se mohl dostat z trychtýře a z haly, aniž jsem znal tamější zařízení, načež Randy poznamenal, že by neměl podceňovat školení komandosů USAF, jaké jsem prodělal. Neřekl jen, že jsem je prodělal před více než třiceti lety. Pořád ještě k nám zalétaly kovové rány, které otřásaly zdmi. Záchranná akce ještě trvala, přesekávali část

mostu natrženou výbuchem. Až dosud vyprostili z trosek devět mrtvých a dvaadvacet raněných, z toho sedm těžce. Za dveřmi začal nějaký zmatek, viceprefekt tam pohybem ruky poslal jednoho důstojníka. Když důstojník odešel, spatřil jsem mezerou mezi hloučkem lidí na postranním stolku svou blůzu rozpáranou ve švech a stejně tak roztrženou Annabellinu kabelku. Její obsah ležel na čtvrtkách bílého papíru, roztržený jako žetony ke hře. Důstojník se vrátil a bezradně rozložil ruce: tisk! Nějací podnikaví novináři se dostali až sem, teprve odtud je vyhnali. Jiný důstojník se v tu chvíli obrátil ke mně:

"Poručík Canetti. Co nám můžete říct o použité náloži? Jak byla uložena?"

"Kamera měla falešné dno. Když ji otevřel, její zadní stěna vyskočila s filmem jako čertík z krabičky. Pak vyndal granát."

"Znáte ten typ granátu?"

"Viděl jsem podobné ve Státech, jenže u těch byla část zápalné šňůry v rukojeti. Když jsem však spatřil, že tady žádná rukojeť není, pochopil jsem, že zapalovač je předělaný. Je to obranný tříštivý granát s velikou průraznou silou. Kov v něm není skoro žádný. Schránka je zhotovená z karbidu křemíku."

"Na tom místě eskalátoru jste se ocitl náhodou, že?"

"Ne."

Zaváhal jsem, protože jsem hledal správná slova. Nastalo napjaté ticho, přerušované jen údery do kovu.

"Neocítl jsem se tam docela náhodou. Japonec šel za děvčátkem, protože věděl, že dítě se mu nepokusí jeho čin překazit. Děvčátko," ukázal jsem na ně očima, "šlo napřed, protože ho zajímal pejsek. Aspoň jsem měl ten dojem. Bylo to tak?" zeptal jsem se Annabelly.

"Ano," řekla překvapeně.

Usmál jsem se na ni.

"A pokud jde o mě... spěchal jsem. Je to přirozeně iracionální, ale když člověk pospíchá, chce se bezděčně dostat první do letadla, a tedy i na schůdky... Neuvažoval jsem o tom. Stalo se to samo sebou."

Oddychli si. Canetti něco pošeptal prefektovi. Ten přikývl.

"Rádi bychom slečnu ušetřili rozbírání... určitých detailů. Mohla byste nás laskavě na chvíli opustit, prosím?"

Podíval jsem se na Annabellu. Poprvé se na mě usmála a vstala. Otevřeli jí dveře. Když jsme zůstali sami, Canetti se zas obrátil na mě.

"Mám takovouhle otázku: kdy jste začal podezírat Japonce?"

"Vůbec jsem ho nepodezíral. Pokud jde o jeho styl, byl dokonalý. Když si dřepł, myslel jsem, že se zbláznil. Ale když odjistil granát, pochopil jsem, že mi nezbyvají ani tři vteřiny."

"A kolik?"

"To jsem nemohl vědět. Granát nevybuchl, když vytrhl závlačku, měl tedy zpoždění. Myslím, že asi tak dvě vteřiny, možná dvě a půl."

"Taky si to myslíme," poznamenal jeden z lidí na okně.

"Máte nějaké potíže s chůzí, že? Byl jste zraněn?"

"Výbuchem ne. Uslyšel jsem ho, když jsem padal do vody. Kolik metrů je to z mostu? Pět?"

"Čtyři a půl."

"Tedy jedna vteřina. Můj chmat po granátu a skok přes zábradlí taky jedna vteřina. Ptal jste se na zranění? Když jsem padal, uhodil jsem se o něco do kříže. Kdysi jsem měl prasklou kostrč."

"Je tam deflektor," vysvětloval mi muž na okně. "Výložník se šikmým svodidlem. Usměňuje každý předmět tak, aby spadl doprostřed sešikmené prohlubně. Vy jste o deflektoru nevěděl?"

"Ne."

"Pardon, ještě já!" ozval se Canetti. "A ten člověk, ten Japonec, granát hodil?"

"Ne, držel ho až do konce."

"Nesnažil se utéct?"

"Ne."

"Poltrinelli, náčelník ochrany letiště," vmísil se do řeči muž ve zmazané kombinéze, který se opíral o psací stůl. "Jste si úplně jist, že ten člověk chtěl zahynout?"

"Zda chtěl? Ano. Nepokusil se o záchranu. Mohl přece odhodit celou kameru."

"Dovolte, ale to je pro nás nesmírně důležité. Nemohlo to být náhodou takhle? Že chtěl hodit granát mezi cestující a seskočit z mostu, ale vy jste mu to překazil tím, že jste na něj zaútočil? On upadl a odjištěný granát vybuchl?"

"Tak to být nemohlo. Ale mohlo to být jinak," přiznal jsem. "Já jsem na něho totiž nezaútočil. Chtěl jsem mu jen vytrhnout granát, když ho odlepil od úst. Spatřil jsem v jeho zubech závlačku. Byla z nylonového vlasce, ne z drátu. Držel granát v obou rukou. Takhle se granátem nehází."

"Vy jste na něj sáhl shora?"

"Ne. To bych mohl udělat, kdyby na schodech nikdo nebyl. Kdybychom stáli jako poslední. Ale on se právě proto jako poslední nepostavil. Ránou pěstí shora lze vyrazit jakýkoliv granát bez rukojeti. Začal by padat po schodech dolů. Ale kdybych mu ho vyrazil, granát by se daleko neodkutálel. Někteří cestující si staví příruční zavazadla na schody, přestože se to nesmí. Proto jsem sáhl po granátu zleva, a to ho překvapilo."

"Zleva? Vy jste levák?"

"Ano. To nečekal. Udělal nesprávný úhyb. Byl to fachman, kryl se zdviženým loktem zprava."

"Co bylo dál?"

"Kopl mě a vrhl se dozadu. Pozpátku. Měl zřejmě vynikající trénink, protože i když se člověk odhodlá k sebevraždě, je nesmírně obtížné vrhnout se ze schodů po hlavě pozpátku. Raději umíráme skokem dopředu."

"Schody byly plné lidí."

"To je pravda. Ale schod za ním byl přece volný. Kdo mohl, tlačil se nazpátek."

"To on neviděl."

"Neviděl, ale nebyla to improvizace. Jednal příliš rychle. Všechny pohyby měl nacvičené."

Šéf ochrany svíral stolní desku, až mu zbělely klouby na prstech. Otázky padaly rychle jako při křížovém výsledku.

"Rád bych zdůraznil, že to, jak jste se zachoval, je nade vši kritiku. Ale opakuji, že je pro nás nesmírně důležité zjistit, jak se věci měly. Jistě chápete proč!"

"Chcete vědět, zda mají lidi připravené na jistou smrt?"

"Ano. Proto vás prosím, abyste se ještě jednou zamyslel nad tím, co se stalo během té vteřiny. Stoupnu si teď jako on. Odjišťuji granát. Chci seskočit z mostu. Vy se mi snažíte granát vytrhnout. Kdybych se držel plánu, mohl byste hozený granát chytit a pustit ho dolů za mnou. Váhám, co dělat, a to váhání je rozhodující. Nemohlo to být takhle?"

"Ne. Člověk, který chce hodit granát, ho nedrží v obou rukou."

"Ale vy jste do něho strčil, protože jste chtěl granát chytit!"

"Ne. Kdyby mi byly nesklouzly prsty, byl bych ho naopak přitáhl k sobě. Chmat se mi nepodařil, protože on uskočil a začal padat naznak. To bylo záměrné. Musím se vám přiznat, že jsem ho podcenil. Měl jsem ho chytit a přehodit ho přes zábradlí i s granátem. Asi bych to byl zkusil, kdyby mě byl tak nepřekvapil."

"A on by vám upustil granát pod nohy."

"Skočil bych za ním. Totiž, pokusil bych se. Já vím, pozdě bycha honit. Ale myslím, že bych to byl riskl. Vážím dvakrát tolik co on. Ruce měl jako malé dítě."

"Děkuji, další otázky nemám."

"Inženýr Scarron," představil se mladý šedovlasý civilista v brýlích s rohovinovou obroučkou. "Máte představu, jaké opatření by takovému atentátu mohlo zabránit?"

"Chcete toho na mně příliš mnoho. Máte tu prý všechna možná opatření."

Řekl, že byli připraveni na leccos, ale ne na všechno. Vymysleli například opatření proti akci typu Lod. Jednotlivé části eskalátoru se zmáčknutím knoflíku dají změnit v nakloněnou rovinu, z níž všichni lidé sjedou do nádrží s vodou.

"S tou pěnou?"

"Ne. Ta nádrž pod mostem je antidetonační. Máme jiné."

"Tak proč jste to neudělali? Ostatně, stejně by to nebylo nic platné..."

"No právě. A pak - jednal příliš rychle."

Na pověšeném plánu mi ukázal kulisy Labyrintu. Celá trasa byla skutečně naprojektována i jako pole

dostřelu. Shora se dala zalít vodou pod tlakem, který by každého srazil k zemi. Z mého trychtýře se nikdo nemůže dostat - došlo k vážnému nedopatření, že nebyly uzavřeny příklopy. Chtěl mě ještě zavést k maketě, ale s díky jsem odmítl.

Inženýr byl celý rozčesáný. Chtěl předložit důkazy o tom, jak byl prozíravý, i když jistě chápal, že je to marné. Na to opatření se mě zeptal jen proto, abych nevěděl, co odpovědět. Myslel jsem, že tím jsme skončili, ale vtom zvedl ruku starý muž, který se posadil na Annabellino křeslo.

"Doktor Torricelli. Měl bych jednu otázku. Můžete nám říci, jak jste zachránil tu dívku?"

Zamyslel jsem se.

"Byla to šťastná náhoda. Stála mezi námi. Odstrčil jsem ji, abych se k němu dostal, a když upadl, setrvačností jsem nalítl na ni. Zábradlí je nízké. Kdyby tam stál někdo dospělý a těžký, nestačil bych ho přehodit, ani bych se o to asi nepokusil."

"A kdyby tam stála žena?"

"Tam stála žena," řekl jsem neuhýbaje pohledem. "Přede mnou. Blondýnka v perlových kalhotách a s vycpaným pejskem. Co se s ní stalo?"

"Vykrvácela." To řekl šéf ochrany. "Výbuch jí utrl obě nohy."

Nastalo ticho. Lidé z okna vstávali, zaharašily židle a já jsem se znovu vrátil do tamtoho okamžiku. Jedno vím docela jistě. Nepokoušel jsem se ubrzdit setrvačnost, která mnou hodila na zábradlí. Chytil jsem se ho pravou rukou a odrazil se od schodu, takže jsem paží objal děvčátko. Proto jsem je strhl dolů, když jsem skákal přes zábradlí jako přes koně s madly. Ale zda jsem je objal úmyslně, nebo jen proto, že tak stálo, nevím. Nikdo se mě už na nic neptal, ale já jsem se teď chtěl ujistit, že budu uchráněn před novináři. Přesvědčovali mě, že je to zbytečná skromnost, ale k tomu jsem zůstával hluchý. Se skromností to nemělo nic společného. Nechtěl jsem, aby moje osoba byla spojována s těmi jatkami na schodech. Jediný Randy si jistě mé důvody domyslel.

Fenner mi nabídl, abych zůstal v Římě do zítřka jako host velvyslanectví. Ale i v této věci jsem si postavil hlavu. Chtěl jsem odletět do Paříže prvním strojem, jaký bude startovat. Jeden byl připravený, cessna s materiály konference, která v poledne skončila banketem, proto sem Fenner s tlumočníkem přišli ve smokinkách. Po skupinkách jsme se přesouvali ke dveřím za neustálého hovoru, když vtom si mě odvedla stranou žena, kterou jsem dosud neviděl, dáma s nádhernými očima. Byla to psycholožka. Postarala se o Annabellu. Ptala se mě, zda ji skutečně chci vzít sebou do Paříže.

"Ale ovšem. Řekla vám, že jsem jí to slíbil?"

Usmála se. Zeptala se, zda mám děti.

"Ne. Totiž skoro. Mám dva synovce."

"Mají vás rádi?"

"Jistěže."

Prozradila mi Annabellino tajemství. Žabka si dělá starosti. Zachránil jsem jí život, a ona měla o mně velmi špatné mínění. Myslela si, že jsem domluvený s tím Japoncem, nebo něco takového. Proto mi chtěla utéci. V koupelně jsem ji vyděsil ještě víc.

"Čím, proboha?"

Že jsem astronaut, tomu neuvěřila. Ani tomu, že volám na velvyslanectví. Myslela, že telefonuji s nějakým komplicem. Vzhledem k tomu, že její otec má továrnu na víno a já jsem se jí ptal na adresu v Clermontu, myslela si, že ji chci unést, abych mohl žádat výkupné. Dal jsem té dámě čestné slovo, že se o tom Annabelle ani nezmíním. Leda že mi to řekne sama, poznamenal jsem.

"Buď nikdy, nebo za deset let. Chlapce možná znáte, ale děvčátka jsou jiná."

Usmála se a odešla. A já jsem se začal starat o to, jak se dostat do toho letadla. Jedno místo bylo volné. Prohlásil jsem, že musejí být dvě. Začalo telefonické vyjednávání. Annabelle nakonec přenechal místo nějaký VIP. Fenner pospíchal, ale byl ochoten svou důležitou schůzku odložit, půjdu-li s ním na oběd. Znovu jsem se vymluvil. Když diplomat s Randym odjeli, otázal jsem se, zda bych se na letišti mohl s děvčátkem trochu najíst. Všechny bary a kavárny byly zavřené, ale nás se to netýkalo, my už jsme byli mimo zákon. Někáký kudrnatý brunet, zřejmě agent, nás zavedl do malého baru za odbavovací halou. Annabella měla červené oči. Plakala. Ale teď dostávala kuráž. Když jsem u číšníka objednával a zaváhal, co bude malá pít, rychle poznamenala lhostejným tónem, že doma vždycky pije víno. Měla na sobě

trochu dlouhou blůzku s vyhrnutými rukávy a na nohou střevíce také trochu velké. Já jsem se cítil přímo komfortně, jednak proto, že mi už vyschly kalhoty, jednak že jsem nemusel jíst makaróny. Najednou jsem si vzpomněl na její rodiče. Zpráva mohla přece vyjít v odpoledních novinách. Sestavili jsme tedy telegram, a když jsem vstal od stolu, kde se vzal tu se vzal, objevil se náš cicerone a šel telegram poslat. Při placení se ukázalo, že jsme byli hosty ředitelství. Dal jsem tedy číšníkovi takové spopitné, jaké Annabella od opravdového astronauta očekávala. Teď už mě považovala jak za hrdinu, tak za blízkého člověka, a proto mi prozradila, že po ničem netouží víc, než aby se mohla převléknout. Průvodce nás dovedl do hotelu společnosti Alitalia, kde už na nás v pokoji čekala naše zavazadla.

Musel jsem Annabellu trochu popohánět. Však se taky pěkně nastrojila, a tak jsme důstojně vykročili k letadlu. Přišel pro nás zástupce ředitele letiště. Pan ředitel je prý indisponován, nervy. Malý fiat letištní kontroly nás dovezl k cessně, těsně před schůdky mě distingovaný mladík požádal za prominutí a otázal se, zda si nepřeji pár fotografií na památku na tu tragédii. Že by je poslal na udanou adresu. Vzpomněl jsem si na blondýnku a poděkoval jsem, že nechci. Pak následovaly stisky rukou. Nemohl bych odpřísáhnout, že jsem v tom menším zmatku nestiskl i tu ruku, ke které jsem byl ještě nedávno připoután. Rád lítám malými mašinami. Cessna vzlétla jako ptáček a zamířila na sever. Po sedmé hodině jsme přistáli v Orly. Na Annabellu čekal otec. Ještě v letadle jsme si vyměnili adresy. Rád na ni vzpomínám. Totéž však nemohu říct o jejím otci. Rozplýval se v dících a nakonec mě obdařil komplimentem, který si zřejmě vymyslel, když z televize slyšel o těch jatkách na schodech. Řekl mi, že mám esprit de l'escalier.

Paříž

(Orly - Garges - Orly)

Nocoval jsem v Orly v hotelu Air France, protože můj člověk už v Centre National de Recherche Scientifique nebyl a doma jsem ho obtěžovat nechtěl. Před usnutím jsem musel zavřít okno, protože mě začalo štípat v nose, a uvědomil jsem si, že jsem po celý den ani jedenkrát nekých. Jak je vidět, klidně jsem mohl přijmout Fennerovo pozvání, ale chtěl jsem nevím proč být v Paříži co nejdřív.

Druhý den jsem hned po snídani zatelefonoval do CNRS a dověděl se, že můj doktor má dovolenou, ale neodjel pryč, protože si dostavuje vilu. Zatelefonoval jsem tedy do Garges, kde bydlel, ale ukázalo se, že mu teprve mají zapojit telefon. Rozjel jsem se tam tedy bez ohlášení. Na Gare du Nord předměstské vlaky nejezdily. Byla stávka pro výstrahu. Když jsem viděl mílovou frontu na stanovišti taxíků, vypál jsem se, kde je nejbližší půjčovna aut, byl to Hertz, a vzal jsem si malého peugeotu. Pohybovat se autem po Paříži je trest boží, chce-li se člověk dostat někam, kde to nezná. Kousek od Opery - tu trasu jsem si nevybral, nějak mě to tam zaneslo - mě ťukla do nárazníku dodávka, ale nic se nestalo, a tak jsem jel dál, a radši myslel na kanadská jezera a na vodu s ledem, protože z nebe se lil žár, v tuto dobu vzácný. Místo do Garges jsem omylem dojel do Sarcelles, ošklivého standardního sídliště, potom jsem stál před železniční závorou a potil se a vzdychal po klimatizaci. Doktor Phillippe Barth, o kterém jsem se vyjádřil, že je to "můj člověk", je známý francouzský numerik a současně vědecký konzultant Sureté. Řídil kolektiv, který sestavoval program pro vyšetřovací počítač. Šlo o automatické řešení záležitostí o mnoha činitelích, v nichž množství skutečností důležitých pro vyšetřování přesahuje objem lidské paměti.

Vila byla už zvenčí obložena kabřincem. Stála v dosti staré zahradě. Jedno křídlo stínily nádherné kleny, příjezdová cesta byla sypaná šterkem, uprostřed byl záhonek pravděpodobně s měsíčky - botanika je jediný obor, kterého jsou astronauti ušetřeni. Před otevřenou kůlnou, která provizorně sloužila jako garáž, stál 2CV se zablácenými okny a vedle něho krémový peugeot 604, všechny dveře dokořán, koberečky na trávníku, pěna z něho kapala, protože ho drhlo několik dětí najednou, a to tak čile, že jsem je v prvním okamžiku nemohl spočítat. Byly to děti doktora Bartha. Dvě nejstarší, chlapec a děvčátko, mě uvítaly kolektivní angličtinou, protože když jednomu slovo chybělo, druhý je dopověděl. Jak mohly vědět, že mě mají oslovit anglicky? Protože z Říma přišel telegram, že přijede astronaut. Ale podle čeho poznaly, že jsem ten astronaut? Podle toho, že u nás šle nikdo nenosí. Dobrák Randy mě tedy ohlásil. Hovořil jsem s těmi staršími, a nejmladší dítě, nevím, zda to byl chlapec nebo děvčátko, si založilo ruce za záda a obcházel mě kolem dokola, jako by hledalo místo, odkud vypadám nejzajímavěji. Jejich otec je prý velice zaměstnán, a tak se vyskytla alternativa, zda mám jít dovnitř, nebo radši s nimi mýt auto, ale vtom se doktor Barth vyklonil z okna v přízemí. Byl nečekaně mladý, respektive já jsem si pořád ještě

nezvykl na svůj věk. Doktor mě zdvořile uvítal, ale vycítil jsem určitý odstup a pomyslel jsem si, že jsme neudělali dobře, když jsme se dovolávali na Sureté, a ne na CNRS. Jenže Randy měl vždycky lepší styky s policií než s vědci.

Barth mě zavedl do knihovny, protože v pracovně byl po stěhování ještě nepořádek, a na chvíli se mi omluvil - měl na sobě pracovní plášť se skvrnami od laku. Dům byl jako z cukru, knihy na policích vzorně seřazené, všude voněla zasychající politura a vosk, na zdi jsem si povšiml velké fotografie, na které Barth s dětmi seděl na slonu. Prohlížel jsem si jeho obličej na snímku, z něho bych nikdy neusoudil, že tohleto je naděje francouzské numeriky, ale už dříve jsem si povšiml, že exaktní vědci mají daleko nenápadnější zevnějšek než humanisté typu filozofů.

Barth se vrátil a nespokojeně si prohlížel své ruce, zůstaly na nich stopy od laku a já mu chvíli radil, jak je odstranit. Posadili jsme se k oknu. Řekl jsem mu, že nejsem detektiv a nemám nic společného s kriminologií, že jsem se jen zapletl do podivné a nepříjemné věci, s níž za ním přicházím, protože on je naší poslední nadějí. Překvapila ho moje francouzština, plynulá, ač neevropská. Vysvětlil jsem mu, že pocházím z francouzské Kanady.

Randy věřil v mé osobní kouzlo víc než já sám. Tolik mi záleželo na přízni toho člověka, že jsem se cítil jaksi na rozpacích. Sureté nepatřila ke zdrojům doporučení, kterých si zvláště cenil. Navíc jsou názory univerzitních kruhů silně antimilitární. Vládne tam přesvědčení, že astronauti se verbují z armády, což neodpovídá vždycky pravdě - příklad v mém případě. Ale nemohl jsem se mu přece svěřovat se svým životopisem. Tolik jsem váhal, v nejistotě, jaký kurs si zvolit, aby ledy mezi námi roztály, a jak mi mnohem později prozradil, ve tváři se mi zračila taková bezradnost a tolik jsem mu připomínal špatně připraveného studenta, že jsem ho tím trochu dojal, protože má předtucha byla správná - plukovníka, jehož doporučení pro mě Randy získal, považoval za nadutce, a sám také neměl zrovna nejlepší styky se Sureté. Ale když jsem seděl u něho v knihovně, nemohl jsem tušit, že nejlepší taktikou je nejistota.

Byl ochoten mě vyslechnout. Zabýval jsem se tou věcí už tak dlouho, že jsem mohl z paměti odříkat každý úsek. Měl jsem také u sebe mikrofilmy se všemi materiály, abych svou přednášku mohl ilustrovat, a protože Barth zrovna vybalil projektor, zapnuli jsme ho, ale ponechali jsme okna bez záclon otevřená, což nijak nevadilo, protože knihovna byla naplněna nazelenalým přítím stromů.

"Je to hlavolam," řekl jsem, když jsem vkládal do přístroje první roličku, "hlavolam sestavený z kousků, z nichž každý zvláště je průhledný, ale dohromady se spojují v nejasný celek. Už si na tom vylámal zuby i Interpol. V poslední době jsme provedli simulační akci, o té vám budu vyprávět později. Výsledek nepřinesla žádný."

Věděl jsem, že jeho vyšetřovací program je ve stadiu pokusů, v praxi se ho dosud nikdy nepoužilo a říkalo se o něm všelicos, ale protože mi záleželo na tom, abych vzbudil Barthův zájem, rozhodl jsem se použít nejlapidárnější varianty.

Dvacátého sedmého června předminulého roku oznámilo ředitelství neapolského hotelu Savoy policii, že Roger T. Coburn, padesátiletý Američan, odešel předchozího rána na pláž a už se nevrátil. Bylo to podezřelé, protože Coburn, který bydlel v Savoyi, už dvanáct dní odcházel na pláž každý den ráno, a jelikož byla pláž jen tři sta kroků od hotelu, chodil jen v koupacím plášti. Hlídač našel večer ten plášť v jeho kabině.

O Coburnovi bylo známo, že je výborný plavec. Před více než dvaceti lety patřil k nejlepším americkým kraulařům, ale i jako starší pán si udržoval dobrou formu, přestože měl sklon k tloustnutí. Nikdo si v tlačenici na pláži nepovšiml, že zmizel. Když za pět dnů přišla menší bouřka, vlny vyplavily jeho tělo na břeh. Tato smrt by mohla být považována za nešťastnou náhodu, jakých se na každé větší pláži přihází nejméně několik do roka, nebýt některých detailů, které se staly příčinou vyšetřování. Nebožtík, který byl makléřem z Illinoisu, byl člověk osamělý, a protože zahynul za nevyjasněných okolností, byla provedena pitva, která ukázala, že utonul nalačno. Naproti tomu ředitelství hotelu tvrdilo, že na pláž odešel až po snídani. Byl to rozpor spíše nedůležitý, ale protože byl policejní prefekt na kordy se skupinou městských radních, kteří uložili své kapitály do stavby hotelů, mimo jiné i do Savoye, a protože v témž Savoyi došlo nedlouho předtím k nehodě, o níž bude řeč jinde, prefektura projevila zájem o hotel, jehož hostům se přiházejí nešťastné nehody. Diskrétní vyšetřování dostal na starost mladý aspirant. Vzal si tedy na paškál hotel a jeho obyvatele. Jako každý novopečený detektiv nesmírně toužil po tom, aby se

mohl blýsknout před svým šéfem. Díky této horlivosti vyšly najevo dost podivné věci. Ráno chodil Coburn na pláž, odpoledne odpočíval a večer odcházel do balneologického ústavu bratří Vittoriniů na sírové koupele, jež mu předepsal místní lékař doktor Giono, neboť Coburn trpěl počáteční fází revmatismu. Ukázalo se, že když se Coburn vracel z koupele od Vittoriniů, měl poslední týden před smrtí tři automobilové nehody, a to vždy za podobných okolností: snažil se projet křižovatkou na červenou. Následky nebyly vážné, jen sem tam odřený plech, a skončily pokutou a důtkou. Kromě toho začal v tu dobu večer v pokoji, a ne jako předtím ve společné jídelně. Číšníka vpouštěl do pokoje, až teprve když se ujistil skrz zamčené dveře, že je to skutečně zaměstnanec hotelu. Také přestal chodit po západu slunce na procházky kolem zálivu, což bylo v prvních dnech pobytu jeho zvykem. Všechno nasvědčovalo tomu, že jde o pocit pronásledování či ohrožení, protože únik při změně žluté na červenou je známý způsob, jak se zbavit pronásledovatele v autě. Z tohoto hlediska byla rovněž nepochopitelná opatrnost, kterou nebožtík projevoval v hotelu. Na nic víc se však při vyšetřování nepřišlo. Coburn, bezdětný, před čtrnácti lety rozvedený, se s nikým v Savoyi nesblížil, ani neměl, jak se zjistilo, ve městě známé. Přišlo se jen na to, že se den před utonutím pokoušel koupit u zbrojírny revolver, protože nevěděl, že v Itálii na to musí mít povolení. A protože neměl revolver, koupil si napodobeninu plnicího pera, která umožňovala postříkat protivníka směsí slzotvorného plynu a těžko odstranitelného barviva. Toto pero, dosud nerozbalené, bylo nalezeno mezi jeho věcmi, a tak se přišlo na firmu, která je prodala. Coburn neuměl Italsky a zbrojír mluvil anglicky špatně. Zjistilo se jen to, že Američan chtěl zbraň, kterou by zneškodnil nebezpečného protivníka, a ne jen tak ledajakého zlodějíčka.

Vzhledem k tomu, že automobilové nehody se Coburnovi přiházely vždycky na zpáteční cestě z balneologického ústavu, došel si aspirant k Vittoriniům. Na Američana si tam pamatovali, protože byl k personálu vždycky velmi štedrý. V jeho chování si však nevšimli ničeho zvláštního než toho, že poslední dobou nesmírně spěchal a odcházel ještě skoro mokrá, nedbaje na výstrahy lázeňského, aby si svých deset minut poležel. Tak nepatrné výsledky vyšetřování neuspokojily aspiranta, který v záchvatu horlivosti a nadšení začal listovat v lázeňských knihách. Zapisovaly se do nich poplatky všech pacientů, kteří brali koupele a vodoléčbu.

Od poloviny května chodilo k Vittoriniům deset jiných amerických občanů a čtyři z nich, kteří stejně jako Coburn zaplatili taxu za celou sérii koupelí (bylo to jedno, dvou, tří a čtyřtýdenní předplatné), přestali do ústavu docházet po sedmi nebo devíti dnech. Na tom by nebylo nic neobvyklého, protože každý z nich mohl nečekaně odjet a mávnout nad přeplacenou kvótou rukou, ale aspirant, který se z lázeňské knihy dověděl jejich jména, se chtěl přesvědčit, co se s nimi stalo. Když se ho později ptali, proč se vlastně při svém pátrání omezil na občany Spojených států, neuměl to rozumně vysvětlit. Jednou říkal, že si tenkrát vzpomněl na aféru zasahující až do Ameriky, když policie před nedávnem rozbila řetěz pašeráků heroinu, který se do USA pašoval z Neapole, a jindy zas, že se omezil na Američany proto, že Coburn byl Američan.

Pokud jde o ty čtyři muže, kteří si zaplatili koupele a přestali je brát - ten první, Arthur J. Holler, právník z New Yorku, nečekaně odjel, když dostal zprávu, že mu zemřel bratr. Žil nyní v rodném městě. Byl ženatý, šestařicetiletý, právní poradce velké reklamní agentury. Zbývající tři muži se v jistém smyslu podobali Coburnovi.

V každém z těch případů šlo o muže mezi čtyřiceti a padesáti lety, dosti zámožného, osamělého a vždycky - pacienta doktora Giona, přičemž jeden z těch Američanů, Ross Brunner Jr., bydlel stejně jako Coburn v Savoyi, kdežto ostatní dva, Nelson C. Emmings a Adam Osborn, v menších penzionech také na břehu zálivu. Snímky zaslané ze spojených států ukázaly, že si zmizeli byli fyzicky podobní. Byli postavy spíše atletické, vyznačovali se určitou otylostí, začínající pleší a zřejmou péčí o její zamaskování. A tak přestože Coburnovo tělo, důkladně prozkoumané v ústavu soudní medicíny, neneslo žádné stopy násilí a za příčinu smrti bylo uznáno utonutí vyvolané svalovou křečí nebo vyčerpáním, přikázala prefektura pokračovat ve vyšetřování. Začal se tedy zkoumat osud tří Američanů. Brzy se zjistilo, že Osborn nečekaně odjel do Říma, Emmings odletěl z Neapole do Paříže a Brunner zešlel. Brunnerův osud byl ostatně policii znám, a to již dost dlouho. Tento host hotelu Savoy z první poloviny května strávil určitý čas v městské nemocnici. Byl to automobilový projektant, pracující v Detroitu. Během prvního týdne pobytu se choval přímo vzorně, dopoledne trávil v soláriu, večer u bratří Vittoriniů, s výjimkou

neděli, které věnoval delším výletům. Zjistily se i jejich trasy, protože mu všechny výlety zařizovala cestovní kancelář, jejíž filiálka je v Savoyi. Zajel si do Pompejí, do Herculanea, v moři se nekoupal, to mu lékař zakázal, protože Brunner trpěl ledvinovými kaménky. Již zaplacený výlet do Anzia odvolal v sobotu, předchozí den, a dva dny předtím se choval dost podivně. Přestal chodit pěšky, a dokonce i když měl jít jen přes dvě ulice, chtěl své auto, s čímž bylo dost potíží, neboť nové hotelové parkoviště se teprve staví a vozy hostů se tísní na dvoře sousedního domu.

Brunner odmítal dojet si pro auto sám a vyžadoval, aby mu je dovezl před hotel někdo z personálu. Kvůli tomu došlo k několika nepříjemnostem. V neděli nejenže neodjel na výlet, ale ani nesešel k obědu.

Objednal si ho do pokoje, a jakmile číšník vešel dovnitř, Brunner se na něho vrhl a začal ho škrtit. Přitom číšníkovi zlomil prst a nakonec sám vyskočil z okna. Spadl z výšky dvou pater a zlomil si nohu a pánevní lopatu. V nemocnici konstatovali kromě zlomenin i záchvat schizofrenického původu. Ředitelství hotelu se z pochopitelných důvodů snažilo tento případ zatušovat. A to právě přivedlo po Coburnově smrti prefekturu na myšlenku, že by se rozsah vyšetřování měl rozšířit. Bylo teď záhodno pohlédnout na věc nově. Vznikly pochybnosti, zda Brunner vyskočil z okna sám, nebo zda ho někdo vyhodil. Ale nezjistilo se nic, co by svědčilo proti pravdomluvnosti číšníka, což byl starší muž s čistým trestním rejstříkem. Brunner pořád ještě ležel v nemocnici, protože zatemnění mysli sice ustoupilo, ale došlo ke komplikacím se srůstem pánve, a příbuzný, který si pro něho měl ze států přijet, příjezd stále odkládal. Nepříčetnost, vyvolanou prudkým záchvatem psychózy o nevysvětlitelné etiologii, potvrdila diagnóza vynikajícího odborníka, a tak vyšetřování zase uvázlo.

Druhý Američan, Adam Osborn, starý mládenec, vzděláním ekonom, odjel 5. června z Neapole do Říma autem, které si vypůjčil u firmy Avis. Opustil hotel v takovém spěchu, že tam nechal své osobní drobnosti: holicí strojek, kartáčky, péra na cvičení a pantofle. Ředitelství Savoye za ním chtělo tyto věci poslat, a tak zatelefonovalo do římského hotelu, ve kterém si Osborn rezervoval pokoj, ale ukázalo se, že tam Osborn není. Hotel však už po rozmarném hostu dále nepátral, a teprve širší záběr vyšetřování zjistil, že Osborn do Říma nedorazil. V kanceláři Avis se detektiv dověděl, že vypůjčený opel record byl nalezen u Zagalora, tedy kousek od Říma, na parkovacím pásu dálnice, že byl naprosto v pořádku a obsahoval všechny Osbornovy věci. Jelikož opel patřil k římským rekvizitám firmy, měl římskou poznávací značku a v Neapoli se ocitl proto, že s ním přijel z Říma nějaký francouzský turista, uvědomil Avis římskou policii. Osbornovy věci, uložené ve voze, převzala římská prefektura a ta také vedla vyšetřování, protože Osborn byl nalezen druhý den na úsvitě - mrtvý. Auto ho přešlo na výjezdu z del Sole na Palestrinu, tedy téměř devět kilometrů od místa, kde opustil najaté auto.

Zdálo se, že vystoupil bez zřejmého důvodu a šel pěšky po úbočí dálnice, až došel k první postranní cestě, jaká se mu namanula, a právě tam ho někdo přejel a pak foukl. Průběh událostí se podařilo rekonstruovat zcela přesně, protože Osborn vyhlí v autě na gumovou rohož trochu kolínské vody. Přestože v noci pršelo, policejní pes snadno našel jeho stopu. Osborn šel k výjezdové silnici po vnější straně úbočí, ale tam, kde se dálnice zařezává do výkopu mezi skalami, několikrát opustil její beton a vyšplhal na vrcholek nejvyššího kopce. Potom se vrátil na cestu a šel dál. Po výjezdovém rameni dálnice si to šněroval jako opilý a byl mrtev na místě následkem rozdrcení lebky. Na silnici zůstaly stopy od krve a střepiny z reflektoru. Římské policii se dosud nepodařilo pachatele vypátrat. Překvapovat mohla skutečnost, že Osborn ušel po dálnici devět kilometrů a nikdo si ho nevšiml, přestože bylo odpoledne, a tedy dost velký dopravní ruch. Měla o něho projevit zájem aspoň nějaká silniční hlídka, protože pěšky se po dálnici chodit nesmí. Vysvětlení přišlo až po několika dalších dnech, kdy kdosi v noci donesl před policejní prefekturu tašku s Osbornovými golfovými holemi. Na rukojetích bylo vyryté jeho jméno a vnucovala se myšlenka, že Osborn nesl golfové hole na rameni, a protože byly v pouzdře a on sám měl na sobě košili s krátkými rukávy a džíny, řidiči ho asi považovali za cestáře. Hole pravděpodobně zůstaly na místě nehody, někdo je tam sebral, ale když se v novinách dočetl o probíhajícím vyšetřování, polekal se, aby se do té kriminální aféry nějak nezapletl, a honem se holí zbavil.

Příčina, proč Osborn vystoupil z auta a šel dál pěšky s golfovými holemi, zůstala nevysvětlena. Prázdná lahvička od kolínské a její stopy na podlaze vozu nabízely domněnku, že mu třeba nebylo dobře, že se mu udělalo nevolno a natíral si tvář. Pitva neprokázala přítomnost alkoholu či nějakých jedovatých látek v krvi. Těsně než opustil hotel, spálil Osborn v koši na smetí několik popsaných listů dopisního papíru. Po

jejich zbytcích už nezbylo ani stopy, ale mezi věcmi, které Osborn zanechal v hotelu, se našla prázdná obálka adresovaná prefektuře, jako by se Osborn chtěl obrátit s něčím na policii, ale pak od toho upustil. Třetí Američan, Emmings, byl dopisovatelem United Press International. Když se vracel z blízkého východu, odkud posílal do Států reportáže, zastavil se v Neapoli. V hotelu řekl, že se zdrží nejméně čtrnáct dní, ale už desátý den nečekaně odjel. Na expozituře British European Airways si koupil letenku na spoj Neapol - Londýn a stačil jediný telefonát, aby se zjistilo, že jakmile doletěl do Londýna, spáchal sebevraždu na toaletě na letišti. Střelil se do úst, a aniž nabyl vědomí, zemřel za tři dny v nemocnici. Jeho důvod k odjezdu byl naprosto věcný - dostal od United Press telegrafický příkaz, aby v Londýně provedl interviewy v souvislosti s pověstmi, že v parlamentě došlo k novému skandálu. Emmings byl znám osobní odvahou a vyrovnaností. Jako novinář se objevoval v místech, kde vybuchovaly válečné konflikty - byl ve Vietnamu a předtím, po kapitulaci Japonska, jako začínající reportér v Nagasaki, odkud poslal reportáž, která ho proslavila.

Tváří v tvář těmto skutečnostem chtěl aspirant, který stále ještě vedl vyšetřování, letět do Londýna, na Blízký východ a snad i do Japonska, ale jeho nadřízený mu přikázal, aby vyslechl osoby, které se s Emmingsem stýkaly během jeho návštěvy v Neapoli. Zas tedy šlo o hotelový personál, neboť Emmings cestoval sám. Na jeho chování prý nebylo nic zvláštního. Jedině pokojská, která uklízela pokoj po jeho odjezdu, si vzpomněla, že v umyvadle a ve vaně našla stopy od krve a na podlaze v koupelně zakrvácené obinadlo. Podle pitvy provedené v Londýně měl Emmings naříznuté levé zápěstí. Rána s čerstvým strupem byla zakryta náplastí. Z toho se usoudilo, že se Emmings ještě v hotelu pokoušel o sebevraždu podřezáním žil, ale pak si ránu sám ošetřil a odjel na letiště. I Emmings bral sírové koupele, chodil na pláž, projížděl se po zálivu natatým motorovým člunem, prostě choval se naprosto normálně.

Tři dni před kritickým dnem si zajel do Říma, kde se měl sejít s tiskovým atašé amerického velvyslanectví, kterého znal z dávných let. Atašé vypověděl, že Emmings měl výbornou náladu, ale když ho odvážel na letiště, pokukoval pořád po zadním okně vozu, až to vzbudilo jeho pozornost. Zeptal se Emmingse žertem, jestli si nenadělal nepřátele v Al Fatah. Emmings se usmál a řekl, že jde o docela něco jiného, co mu nemůže prozradit, ale že o nic nepříjde, protože si to brzy přečte na prvních stranách ve všech novinách. Za čtyři dni nato byl mrtev.

Aspirant si vzal k ruce několik agentů a znovu se vypravil do lázní, aby si prohlédl všechny knihy z posledních let. U Vittoriniů se na něho dívali stále více skrz prsty, protože takové nenadálé policejní návštěvy škodily dobré pověsti podniku. Ale knihy musely na stůl - a bylo v nich nalezeno osm dalších stop.

I když mechanismus událostí zůstával nepochopitelný, zabýval se aspirant v první řadě muži v přechodném věku, cizinci vedoucími pravidelný způsob života, v němž došlo mezi prvním a druhým týdnem pobytu k náhlému zlomu.

Dvě stopy se ukázaly jako nevinné. Šlo o americké občany, kteří nečekaně museli zkrátit svůj pobyt v Neapoli, jeden proto, že v jeho firmě vypukla stávková, a druhý, že se musel dostavit k soudu, jelikož žaloval stavební firmu pro vadné provedení odvodňovacího zařízení na jeho pozemku. Soudní řízení bylo z nepodstatných důvodů urychleno.

Vyšetřování případu majitele firmy, kde došlo ke stávce, bylo zastaveno teprve za delší dobu, když už byl ten muž mrtev, a každý případ úmrtí byl bedlivě zkoumán. Nakonec však došla od americké policie zpráva, že zemřel na mozkovou mrtvici dva měsíce po návratu do Ameriky. Po léta trpěl mozkovou sklerózou. Další, třetí stopa měla sice kriminální pozadí, ale nebyla založena do spisů, protože příčinou náhlého "zmizení" tohoto Američana byl fakt, že ho zatkla místní policie. Jednala na příkaz Interpolu a objevila u zatčeného větší množství heroinu. Čekal na proces v Neapolském vězení.

Tak se eliminovaly tři případy z osmi. Dva další byly pochybné. V jednom šlo o čtyřicetiletého Američana, který chodil k Vittoriniům na vodoléčbu, ale nebral sírové koupele, a přestal do lázní docházet, když si pochroumal páteř při jízdě na vodních lyžích. Jezdil za motorovým člunem, na zádech křídla, která mu umožňovala odlepit se od vody a plachtit ve vleku. Motorový člun provedl příliš ostrý obrát a muž spadl z výšky asi patnácti metrů. Úraz vyžadoval, aby ležel delší dobu v sádrovém lůžku. Řidič motorového člunu byl také Američan, blízký známý zraněného, ale případ nakonec nebyl eliminován proto, že tento muž, ač teprve v nemocnici, dostal vysokou horečku a halucinace, při nichž

mluvil z cesty. Diagnóza kolísala mezi nějakou exotickou chorobou zavlečenou z tropů a vleklou otravou zaživacího ústrojí.

Další pochybný případ se týkal téměř šedesátiletého důchodce, Itala naturalizovaného ve Státech, který pobíral dolarovou rentu a vrátil se do rodné Neapole. Jako revmatik bral sírové koupele, ale najednou je přerušil, protože zjistil, že mu škodí na srdce. Utopil se ve vaně ve vlastním bytě sedm dní po poslední návštěvě balneologického ústavu. Pitva konstatovala vniknutí vody do plic a náhlé zastavení srdce. Soudní lékař neviděl na tom případě nic podezřelého, ale vyšetřování vedené směrem od lázní Vittoriniů tuto věc znovu oživilo, když na ni narazilo. Vznikly domněnky, že důchodce neutonul následkem náhlého srdečního záchvatu, nýbrž že ho někdo stlačil pod vodu - dveře od koupelny nebyly totiž zevnitř zamčené. Výslech příbuzných však podezření nepotvrdil, a to tím spíše, že zde nebyl ani materiální motiv, protože nebožtíkova renta byla doživotní.

Poslední tři stopy z původních osmi se ukázaly nadějně, neboť měly za následek nové oběti, jejichž konec byl charakteristický pro narůstající sérii. Opět šlo o osamělé muže na prahu odkvětu, ale nebyli to jen Američané. První z nich, Ivar Olaf Leyge, byl inženýr v Malmö. Druhý, Karl Heinz Schimmelreiter, Rakušan, pocházel ze Štýrského Hradce. Třetí byl James Brigg, který se vydával za spisovatele, vlastně spíš scénáristu, a pracoval nárazově, pro koho se dalo. Přijel do Washingtonu přes Paříž, kde navázal styky s nakladatelstvím Olympia Press, jež se specializovalo na erotickou a pornografickou literaturu. V Neapoli se ubytoval v podnájmu u jedné italské rodiny. Domáci o něm nevěděli nic než to, co jim sám řekl, když se k nim nastěhoval, že totiž chce studovat "periferii života". Nevěděli, že Brigg chodí do lázní. Pátého dne se na noc nevrátil do bytu. Zem se po něm slehla. Ještě než domáci zavolali policii, chtěli se přesvědčit, zda je podnájemník solventní, a tak otevřeli druhým klíčem jeho pokoj a zjistili, že společně s Briggem zmizely i jeho věci. Zbýl jedině prázdný kufr. Tenkrát si uvědomili, že podnájemník každý den odcházel s nacpanou aktovkou a vracel se s prázdnou. Jelikož se rodina těšila dobré pověsti a pronajímala pokoje odedávna, policie její výpovědi uvěřila. Brigg byl plešatý atletický muž s jizvami po sešití zaječícího pysku. Nezanechal po sobě příbuzné, alespoň se je nepodařilo najít. Dotázaný pařížský vydavatel prohlásil, že mu Brigg nabídl, že napíše knihu o zákulisí volby Miss krásy v Americe. Vydavatel nabídku odmítl se zdůvodněním, že ho to nezajímá. Všechny tyto údaje mohly být pravdivé. Nepodařilo se je ani ověřit, ani vyvrátit. Brigg zmizel tak dokonale, že se nenašel nikdo, kdo by ho viděl opouštět pronajatý pokoj. Náhodný průzkum v prostředí prostitutek, pasáků a narkomanů zůstal bezvýsledný. Proto patří causa Brigg vlastně k těm pochybným, ale byť to zní sebepodivněji, ve spisech zůstala, protože Brigg trpěl sennou rýmou.

Takové pochybnosti nevzbudily osudy Švéda a Rakušana. První z nich, Leyge, dlouholetý člen Himalájského klubu, dobyvatel sedmitisícových vrcholů Nepálu, přijel do Neapole po rozvodu. Bydlel v hotelu Roma, tedy v centru, v moři se nekoupal, na pláž nechodil, jen se opaloval v soláriu, prohlížel si muzea a bral sírové koupele. Devatenáctého května pozdě večer odjel do Říma, přestože původně prohlašoval, že stráví v Neapoli celé léto. V Římě nechal zavazadla ve voze, šel do Colossea, vyšplhal do nejvyššího patra a skočil dolů, ven na ulici. Byl na místě mrtev. Soudní nález zněl "sebevražda nebo nešťastná náhoda způsobená náhlým zatemněním mysli". Švéd, statný blondýn, na svá léta nevypadal. Pedantsky dbal o svůj vzhled a dobrou tělesnou formu. Každý den v šest ráno hrál tenis, nepil, nekouřil, prostě hlídal si kondici jako oko v hlavě. Na rozvodu se oba manželé dohodli, jako příčinu uvedli povahovou rozdílnost. Tyto okolnosti se zjistily prostřednictvím švédské policie, aby se jako příčina sebevraždy vyloučila náhlá deprese vyvolaná skončením dlouholetého manželství. Manželé už řadu let žili ve faktické separaci a dali pokyn k soudnímu jednání jen proto, aby tento stav legalizovali.

Příběh Rakušana Schimmelreitera vypadal daleko složitěji. Schimmelreiter byl v Neapoli od poloviny zimy, ale sírové koupele začal brát v dubnu. Do konce dubna prohlašoval, že mu dělají dobře, a proto si prodloužil předplatné na květen. Za týden přestal spát, stal se podrážděný, utrhoval se na lidi, měl fixní ideu, že se mu někdo hrabe v kufrech, že mu zmizely rezervní brýle ve zlatých obroučkách, a když se našly za pohovkou, vyslovil domněnku, že je tam pohodil zloděj. Jeho způsob života se dal stanovit velmi přesně, protože Rakušan žil v malém penzionku, a než se u něho projeví tyto povahové změny, sprátelil se se svou italskou domácí. Desátého května zakopl Schimmelreiter na schodech a s natlučeným kolenem ulehl. Za dva dny ho podrážděnost přešla a mezi ním a hospodyní znovu zavládl dobrý vztah, ale

protože i poté, co ho koleno přestalo bolet, nadále trpěl revmatickými bolestmi, začal znovu chodit do lázní. Po několika dnech zburcoval v noci celý penzión voláním o pomoc. Rukou rozbil zrcadlo, protože měl dojem, že se za ním skrývá někdo, kdo pak utekl oknem. Bylo to nemožné, protože zrcadlo viselo na zdi. Když už si paní domácí s neobyčejně podrážděným Schimmelreiterem nevěděla rady, zavolala známého lékaře, který u něho konstatoval hroící infarkt. Takový stav někdy vede k duševním poruchám. Lékař to aspoň tvrdil. Paní domácí naléhala, aby byl Rakušan převezen do nemocnice, což se také stalo. Než opustil penzión, rozbil zrcadlo v koupelně a pak ještě třetí na odpočívadle ve schodišti, než mu konečně vyrvali hůl, kterou se bojovně oháněl. V nemocnici se choval neklidně, plakal, schovával se pod postel a současně slábl následkem častých záchvatů dušnosti, byl totiž astmatik. Studentovi medicíny, který byl v nemocnici na praxi a staral se o něho, pod slibem mlčení svěřil, že ho v lázních Vittoriniů dvakrát otrávil tím, že mu do koupele nasypali jed, a že to udělal lázeňský, zřejmě agent izraelské rozvědky. Student měl určité pochybnosti o tom, zda má toto prohlášení napsat do chorobopisu. Primář oddělení je uznal za symptom stihomamu na základě sklerotické demence. Koncem května zemřel Schimmelreiter na vodu na plicích. Příbuzné neměl, pochovali ho v Neapoli na útraty města, neboť pobyt v nemocnici vyčerpал jeho skromné finanční prostředky. Byl to tedy případ v sérii výjimečný, neboť šlo o cizince bez prostředků, na rozdíl od všech jiných obětí. Při pozdějším vyšetřování se zjistilo, že Schimmelreiter byl za války písařem v koncentračním táboře Mauthausen a že po porážce Německa byl souzen, ale ne potrestán, protože většina svědků, bývalých vězňů tohoto tábora, vypovídala v jeho prospěch. Našli se sice i takoví, kteří tvrdili, že vězně bil, ale šlo spíše o informace z druhé ruky, a vina mu nebyla dokázána. I když se mezi dvojím zhoršením jeho zdravotního stavu a navštěvováním lázní bratrů Vittoriniů zdála být nějaká příčinná souvislost, byly nebožtíkovy domněnky neopodstatněné, neboť neexistuje žádný jed, který by rozpuštěný v koupeli působil na mozek.

Lázeňský, kterého Rakušan podezíral z pokusu o otrávení, nebyl Žid, nýbrž Sicilan, a neměl nic společného s izraelskou rozvědkou. A tak se tento případ nedal považovat za kriminální.

Ve spisech bylo už (zmizelého Brigga nepočítaje) šest osob, které náhle zemřely řízením osudu. Nitky vždycky vycházely z balneologického ústavu, a jelikož je v Neapoli takových ústavů víc, začalo se listovat v jejich knihách. Vyšetřování narůstalo jako lavina - bylo nutno prošetřit šestadvacet případů, neboť přerušení zaplacených koupelí je věc poměrně častá, protože jde o nevelké částky. Ale po každé takové stopě bylo nutné dojít až do konce, a tak postupovalo vyšetřování pomalu. Umožňovalo se, až teprve když se hledaného podařilo nalézt zdravého.

V polovině května přiletěl do Neapole Herbert Heyne, původem Němec, naturalizovaný Američan, devětačtyřicetiletý majitel řady obchodních domů v Baltimore. Trpěl astmatem, léta se léčil po různých sanatoriích, a odborník na plicní choroby mu doporučil, aby vzhledem k revmatickým komplikacím bral sírové koupele. Bral je v malých lázničkách nedaleko svého hotelu na Piazza Municipale, stravoval se výhradně v hotelové restauraci a po devíti dnech tam ztropil skandál stížností, že prý má všechno jídlo odporně hořkou chuť. Po výstupu v restauraci opustil hotel a odjel do Salerna, kde se ubytoval v jednom penzionu u moře a pozdě večer se šel vykoupat. Vrátnému, který mu to chtěl vymluvit námitkami, že je silné vlnobítí a že už se stmívá, řekl, že se nemůže utopit, protože je mu souzeno umřít od polibku upíra, ale ne tak hned. Ukázal mu místo, kam ten smrtelný polibek má dostat - své zápěstí. Vrátný byl Tyrolák, viděl v hostu krajana, protože spolu mluvili německy, a tak vyšel za chvíli na břeh a slyšel Heynův křik. Našel se zachránce, Němce vytáhli z vody, ale protože se choval nepřičetně - pokoušel zachránce - odvezli ho sanitkou do nemocnice, kde uprostřed noci vstal z postele, rozbil okno a kusem skla si podřezal žíly na rukou. Službu mající ošetřovatelka včas způsobila poplach, zachránili ho před vykrvácením, ale dostal akutní zápal plic s těžkým průběhem, jak už to u astmatiků bývá, a zemřel za tři dny, aniž se probрал z bezvědomí. Pokus o sebevraždu byl při vyšetřování připsán šoku vyvolanému tonutím, jež bylo rovněž příčinou zápalu plic. Do tohoto případu zasáhl po dvou měsících Interpol, protože Heynův právní zástupce v Baltimore dostal dopis, který mu Heyne poslal, než odjížděl z Neapole, a v němž ho žádal, aby v případě jeho náhlé smrti okamžitě uvědomil policii, neboť mu někdo usiluje o život. Až na zmínku, že onen někdo bydlí ve stejném hotelu, neobsahoval dopis žádná fakta. V dopise byly nápadné germanismy, přestože Heyne, který žil ve Státech již dvacet let, ovládal angličtinu dokonale. Tato okolnost a současně i změněný rukopis přiměly advokáta k tomu, že zapochyboval o

pravosti dopisu (psaného na hotelovém papíře), ale když se dověděl, jak jeho klient zemřel, přece jen úřady informoval. Grafologická expertiza prokázala, že Heyne napsal dopis vlastnoručně, ale v hrozném spěchu a rozčilení. I zde bylo nutno vyšetřování zastavit.

Další člověk, jehož příběh se rekonstruoval, byl Ian E. Swift, také občan Spojených států, původem Angličan, dvaapadesátiletý šéf velké nábytkářské firmy z Bostonu, který přijel do Neapole lodí v prvních dnech května, předplatil si koupele v lázních Adriatica a po týdnu do nich přestal docházet. Původně bydlel u Livorna v jednom levném hotelu, odkud se přestěhoval do luxusního Excelsioru týž den, kdy přestal brát koupele. Informace získané postupně z oněch obou hotelů jako by se týkaly dvou různých lidí. Swift, jakého si zapamatovali z Livorna, vyasedával v pokoji nad obchodní korespondenci a předplatil si takzvanou penzi, čili celodenní stravu, protože to vycházelo levněji. Večer chodil do kina.

Swift z Excelsioru si najal auto se šoférem a soukromého detektiva, s nímž jezdil po nočních lokálech, dožadoval se, aby mu každý den převlékali postel, sám si do hotelu posílal květiny, zastavoval na ulici dívky, zval je na projížďky a večere a kupoval po obchodech všechno možné. Tenhle život na vysoké noze trval všehovšudy čtyři dny. Pátého dne nechal Swift v recepci dopis pro detektiva. Detektiv si ho s úžasem přečetl a pokoušel se Swiftovi zatelefonovat, ale ten telefon nebral, přestože byl ve svém pokoji. Neopustil ho celý den, neobědval, objednal si večeri, a když mu ji číšník přinesl, našel pokoj prázdný.

Swift s ním mluvil schovaný za pootevřenými dveřmi do koupelny. Podobně se choval i následující den, jako by nemohl číšníka ani vidět. Toto podivínství pokračovalo, když do Excelsioru přijel Harold Kahn, Swiftův starý známý a jeho bývalý společník, který se vracel do Států po delším pobytu v Japonsku. Když se náhodou dověděl, že Swift bydlí v témž hotelu, zašel za ním a po osmačtyřiceti hodinách spolu oba odletěli do New Yorku tryskovým letadlem Pan American.

Swiftův případ byl ponechán v sérii přesto, že se zdál netypický, protože mu chyběl tragický konec. Ale mnohé nasvědčovalo tomu, že Swift vděčí za šťastný návrat domů jedině Kahnovi. Soukromý detektiv vypověděl, že Swift na něho zapůsobil dojmem nezcela normálního člověka. Vyprávěl mu o svých stycích s teroristickou organizací "Síla noci", kterou prý hodlal financovat, a oplátkou počítal s její ochranou před najatým vrahem, kterého konkurence poslala z Bostonu za ním. Detektiv měl být svědkem tohoto vyjednávání a současně ho chránit před atentáty. To všechno znělo nepravděpodobně a detektiv se zprvu domníval, že klient je pod vlivem nějakého narkotika. Swift však zčistajasna poděkoval detektivovi za služby a lakonickým dopisem, k němuž připojil stodolarovou bankovku. O těch, kteří ho ohrožovali, neřekl nic víc než to, že ho obtěžovali v hotelu v Livornu, což neodpovídalo pravdě - nikdo ho tam nenavštívil.

Nebylo snadné vytáhnout z Kahna informace o tom, co se stalo v Neapoli mezi ním a Swiftem, neboť neexistoval žádný důvod k tomu, aby americká policie zahájila vyšetřování. Ani Swift, ani Kahn se přece nedopustili žádného přestupku, oba se vrátili do Států, aniž se co zvláštního přihodilo. Swift vedl svou firmu jako dřív, ale italská strana naléhala v naději, že Kahn bude vědět nějaké detaily, které osvětlí dosavadní události. Kahn nechtěl zpočátku mluvit vůbec, a teprve když byl částečně zasvěcen do širšího pozadí tohoto případu a když se mu dostalo ujištění o naprosté diskrétnosti, projevil ochotu učinit písemnou výpověď. Jeho protokol italskou stranu velice zklamal. Swift přijal Kahna velmi dobře, i když se nejprve vyptáváním skrz dveře ujistil, zda je to opravdu on. S určitými rozpaky se přiznal, že v poslední době dělal "hlouposti", protože byl otráven. Choval se naprosto rozumně, ale neopouštěl pokoj, protože ztratil důvěru k najatému detektivovi. Byl přesvědčen, že detektiv přešel "na druhou stranu".

Ukázal Kahnovi jeden list dopisu, ve kterém na něm někdo chce dvacet tisíc dolarů, jinak ho prý otráví. Ten dopis dostal údajně ještě v Livornu a nebral ho vážně, ale byla to chyba, protože den po termínu, kdy měl složit výkupné, pocítil takovou slabost, že sotva mohl vstát z postele. Půl dne se cítil omámený a točila se mu hlava, a proto se co nejrychleji sbalil a přestěhoval do Excelsioru. Nedoufal, že se z toho vydírání dostane jen tak jednoduše, a proto si najal detektiva, ale neřekl mu rovnou, nač ho potřebuje, chtěl si toho cizího člověka nejprve "vyzkoušet", a proto začal vést již popsany způsob života. To do sebe více méně rozumně zapadalo, jen nebylo jasné, proč Swift zůstal v Neapoli, když ho k tomu nic nenutilo. Tvrdil, že mu sírové koupele ulevily v revmatických bolestech, a chtěl proto léčbu dokončit. Tento argument Kahna nejprve přesvědčil, ale když si rozvážil všechno, co mu Swift vyprávěl, začal jeho historku považovat za málo věrohodnou. V pochybnostech ho utvrdilo, co slyšel od hotelového

personálu o Swiftově chování. Swift rozhodně "střílel z děla na mouchy", pořádal-li pitky s podezřelými ženštinami jen proto, aby si vyzkoušel najatého detektiva. Rovnou to Swiftovi řekl. Ten Kahnovi odpověděl, že má sice pravdu, ale připomněl mu, že přece nebyl při zdravých smyslech, protože ho otrávil. Kahn, teď už skoro jistý, že jeho přítel trpí duševní chorobou, se ho rozhodl co nejrychleji s sebou odvézt do Států a udělal to tak, že ho postavil před hotovou věc. Zaplatil účet v hotelu, koupil letenky a nehnul se od Swifta, dokud se společně nesbalili a neodjeli na letiště. Z určitých rozporů v protokolech si bylo možno domyslet, že Swift nepřijal jeho samaritánskou pomoc bez protestů. Hotelový personál tvrdil, že těsně před odjezdem obou Američanů mezi nimi došlo k vážné hádce, a bez ohledu na to, zda Kahn použil kromě slovních argumentů i násilí, bylo jasné, že od něho nelze očekávat informace, které by vyšetřování pomohly kupředu. Dopis, ten jediný věcný důkaz, zmizel. Kahn viděl jen jeho první stranu a pamatoval se, že byl psaný na stroji jako bůhvíkolikátá kopie přes kopírovací papír, proto byl jeho tisk nezřetelný, dále, že jeho angličtina byla plná gramatických chyb, a nakonec, že už v Americe se na otázku, co se stalo s dopisem, Swift zasmál a otevřel psací stůl, aby ho Kahnovi dal, ale dopis nenašel. Sám Swift kategoricky odmítl odpovídat na jakékoli otázky týkající se jeho neapolských zážitků. Odborníci viděli v získaném materiálu směsici faktů pravděpodobných i nesmyslných. Psaní vyděračských dopisů přes několik silných listů papíru je známý způsob, který ztěžuje identifikaci psacího stroje, na němž text vznikl, jelikož se tak stírají individuální vlastnosti typů. Přitom je to metoda poměrně nová, kterou laici neznají. To by dokazovalo pravost dopisu. Avšak Swiftovo chování tomu vůbec neodpovídalo. Tak jako se choval on, nechová se vydíraný člověk, věří-li, že se hrozby začínají splňovat. Experti tedy dospěli k přesvědčení, že se v tomto případě kříží dvě různé věci: jednak vydírání, jistě reálné, jako pokus získat výkupné, k němuž se v Livornu odhodlal někdo z místních lidí (nasvědčovala tomu špatná angličtina v dopise), a přechodná demence, která se Američana zmocnila. I kdyby tomu tak skutečně bylo, tento případ vsazením do širšího rámce spíše vyšetřování zatemňoval, než aby je pomohl vyjasnit, protože se průběh Swiftovy takzvané demence kryl s průběhem typickým pro jiné případy. Další stopa se týkala Švýcara jménem Franz Mittelhorn, který přijel do Neapole dvacátého sedmého května. Jeho případ se liší od ostatních tím, že Mittelhorna dobře znali v penziónu, kde se ubytoval, protože tam jezdil každý rok. Mittelhorn, majitel velkého antikvariátu v Lausanne, bohatý starý mládenec, měl různé podivné zvyky, které se však v penziónu respektovaly, protože to byl vážený host. Měl dva pokoje spojené dveřmi - jeden mu sloužil jako pracovna, druhý jako ložnice. Před každým jídlem zkoumal lupou čistotu talířů a příborů. Žádal jídla připravená podle svých vlastních receptů, protože trpěl zažívací alergií. Když mu sem tam napuchl obličej, což se při Quinckově chorobě stává, zavolal si do jídelny kuchaře a vyčinił mu. Číšníci tvrdili, že si Mittelhorn mezi jednotlivými jídly přilepšuje ve městě v laciných jídelnách, protože miloval například rybí polévku, kterou jíst nesměl, a tak porušuje dietu a potom dělá v penziónu scény. Při svém posledním pobytu tento způsob života poněkud změnil, protože ho od zimy trápilo revma a lékař mu doporučil bahenní zábaly. Bral je u Vittoriniů. Měl v Neapoli stálého holiče, který za ním chodil do penziónu, a ten užíval nástrojů, jež si Mittelhorn vozil s sebou, protože nechtěl používat břitvu nebo hřeben po někom jiném. Zuřil, když se po příjezdu dověděl, že dotyčný holič firmu zlikvidoval. Naříkal tak dlouho, až si našel nového důvěrníka. Sedmého června požádal, aby mu zatopili v krbu. Krb byl ozdobou jeho většího pokoje a nikdy se v něm netopilo, jenže když Mittelhorn vyslovil nějaký příkaz, nikdo se na nic dvakrát neptal. A tak přestože bylo přes dvacet stupňů a ustálilo se slunné počasí, udělali, co chtěl. Z krbu se trochu kouřilo, ale Mittelhornovi to nevadilo. Zavřel se v pokoji a na večeri nesešel. To už bylo přímo neslýchané, protože jídla nevynechával a kvůli větší přesnosti nosil dvoje hodinky, jedny náramkové a druhé kapesní. Když nereagoval na telefony a klepání na dveře, vysadili je, protože zámek byl zevnitř zablokován zlomeným pilníkem na nehty. Našli Mittelhorna v bezvědomí v zakouřeném pokoji. Prázdná tubička od uspávacích prášků prozradila, že se otrávil, a proto ho sanitka odvezla do nemocnice. Mittelhorn se koncem června chystal odjet do Říma na aukci starých tisků, a tak jich s sebou měl plný kufr. Teď byl kufr prázdný, zato v krbu se válelo plno zuhelnatělých papírů. Pergameny, které nechtěly shořet, rozstříhal holičskými nůžkami na drobné proužky, a rámečky, v nichž byly zarámovány dřevoryty, rozlámá na třísky. Hotelový inventář zůstal nedotčen, utřzená byla jen šňůra od závěsu, zauzlená, jako by se na ní někdo pokoušel oběsit a jako by nevydržela jeho tíhu. Nasvědčovala tomu i stolička přistavená

k oknu.

Když se po dvou dnech spánku probal, lékař ho poslal na rentgen, protože se obával začínajícího chronického zápalu plic. V noci se Mittelhorna zmocnil neklid, měl halucinace, jednou křičel, že je nevinný, že to není on, vyhrožoval, s někým se hádal a nakonec se pokoušel vyskočit z postele. Ošetřovatelka, která si s ním už nevěděla rady, se rozběhla pro lékaře. Mittelhorn využil její chvilkové nepřítomnosti, vrátil se na ošetřovnu vedle svého pokoje, rozbil sklo ve skřínce s léky a vypil lahvičku jódu. Třetí den zemřel následkem těžkého vnitřního popálení.

Soud vynesl rozsudek, že šlo o sebevraždu vyvolanou demencí v náhlé depresi. Když však bylo vyšetřování obnoveno a personál podroben důkladnému výslechu, vzpomněl si noční vrátný na incident, k němuž došlo večer před kritickým dnem.

V recepci stála na pultě krabice s obálkami a dopisním papírem pro pohodlí hostů a jejich návštěvníků. Poslíček donesl po večeri do hotelu vstupenku do opery, kterou si objednal Němec, jehož pokoj sousedil s Mittelhornovým. Protože Němec nebyl doma, vložil vrátný vstupenku do obálky a obálku zasunul do přihrádky s hotelovým klíčkem. Ale zmýlil se a vsunul obálku do přihrádky Mittelhornovy. Když si Mittelhorn po návratu vyzvedával klíč, vzal si spolu s ním i onu obálku, otevřel ji a došel k halové lampě, aby si dopis přečetl. Klesl do lenošky, jako by se pod ním podlomila kolena, a zakryl si oči rukou. Seděl tak hodnou chvíli, znovu se podíval na list papíru, který držel v ruce, a chvatně, skoro poklusem zamířil do svého pokoje. Vtom si vrátný vzpomněl na posla a vstupenku do divadla - a strnul, protože vstupenku sám telefonicky objednával, a tudíž si pamatoval, že patří Němci, a ne Mittelhornovi. Když viděl, že v Němcově přihrádce žádná obálka není, ujistil se o svém omylu a rozhodl se, že za Mittelhornem zajde. Zaklepal na jeho dveře, a když neslyšel odpověď, vstoupil. Pokoj byl prázdný. Roztržená obálka a zmačkaný list papíru ležely na stole. Vrátný nahlédl do obálky a spatřil v ní vstupenku, které si Mittelhorn zřejmě ani nepovšiml. Vzal ji tedy a jat zvědavostí uhladil list papíru, který na Švýcara zapůsobil tak drtivým dojmem. Byl úplně čistý. Užaslý vrátný odešel z pokoje, a přestože Mittelhorna potkal na chodbě, když si nesl z chladničky minerálku, neřekl mu ani slovo.

Vzhledem k tomu, že se vyšetřování v tomto stadiu chytalo už každého stébla, stal se nepopsaný list papíru neobyčejně významný, a to tím spíše, že si Mittelhorn dal druhý den zatopit v krbu a páčil v něm své drahocenné grafické listy, prý od rána do noci, přestože mezitím sešel na oběd. Buď znamenal ten prázdný papír nějaké dohodnuté heslo či znamení, které vyvolalo v Mittelhornovi depresi, anebo propadl v hotelové hale halucinaci a přečetl si z listu obsah, který na něm nebyl. První možnost se zdála být velmi nepravděpodobná a zaváněla lacinými nápady z dobrodružných filmů a vůbec nezapadala do toho všeho, co o Mittelhornovi věděli: byl to seriózní antikvář a zbožiznalec, zosobněná solidnost. Na jeho obchodech se nezjistilo nic nejasného či podezřelého. Ale když se tak prokopávali stále hlouběji do jeho minulosti, narazili na staré události z dob poslední světové války. Mittelhorn byl tenkrát v Mnichově správcem jednoho z největších antikvariátů v Německu. Majitelem byl bohatý žid, starší než on. Když vstoupily v platnost norimberské zákony a majitel odjel do koncentračního tábora v Dachau, kde zahynul, stal se Mittelhorn zplnomocněncem antikvariátu. Po válce převzal Mittelhorn antikvariát do svého vlastnictví, neboť předložil listinu, v níž mu zemřelý odkazuje celý svůj majetek. Začalo se však proslýchat, že byl tento dokument na zemřelém vynucen a že do toho byl zapleten také Mittelhorn. Byly to sice jen pomluvy, ale Mittelhorn se po dvou letech se svou firmou přestěhoval do Švýcarska a usadil v Lausanne. Nabízela se tedy domněnka, že jeho psychická krize nějak souvisela s oněmi událostmi z doby téměř před čtyřiceti lety, že propadl zrakovému klamu a považoval čistý kus papíru za zprávu týkající se dávných událostí, možná jeho hříchů, a v rostoucím zmatku se rozhodl zničit drahocenný majetek, a pak si v ještě větším záchvatu šílenství sáhl na život. Když se probal v nemocnici, bránil se před výčitkami mrtvého, který se mu zjevoval, až se pokusil o sebevraždu znovu. Tak to všechno mohlo být, i když to byla hypotéza dost vykonstruovaná, jenomže ani trochu nevysvětlovala, co vlastně vyvolalo v tak vyrovnaném člověku tak nenadálou duševní poruchu. Podařilo se najít jen někdejšího Mittelhornova hotelového souseda, který potvrdil výpověď vrátného: objednaný lístek do opery si skutečně nevyzvedl včas, a když ho druhý den dostal, bylo to už s křížkem po funuse. Tak tedy vedl do slepé uličky i případ výstředního antikváře.

V aktech bylo uloženo už devět případů se záhadným průběhem a obvykle tragickým závěrem. Nebylo

možno se ubránit dojmu, že jsou si vzájemně podobné, ale ani nadále nebylo možno zahájit vyšetřování a pátrání po vinících, protože nic neopravňovalo k dohadům, kde je hledat, dokonce ani k domněnce, že existují. To nejpodivnější se událo po uzavření Mittelhornova případu: penzión předal prefektuře dopis, který došel na Mittelhornovo jméno, přestože byl tento muž už přes rok mrtev. Dopis odeslaný z Lausanne, jehož adresa byla psána na stroji, obsahoval čistý list papíru. Nepodařilo se zjistit, kdo ho poslal. Podivný žertík nějakého čtenáře novin to být nemohl, jelikož v tisku nebylo o prvním prázdném dopise ani slovo. Pokud jde o mne, mám na tuhle věc vlastní názor, ale prozatím si ho raději nechám pro sebe.

Co se týče posledních dvou případů, udál se jeden z nich dávno, naproti tomu druhý je čerstvého data. Začnu tím starším. V květnu před několika lety se v Portici u Herculanea ubytoval Němec z Hannoveru, nějaký Johann Titz. Zvolil si penzionek s krásnou vyhlídkou na Vesuv, který ho zajímal, protože se zabýval výrobou pohlednic a hodlal vydat sérii s Vesuvem. Jeho pobyt měl ostatně hlavně léčebný účel, od dětství totiž trpěl sennou rýmou s astmatickými záchvaty. Opaloval se tak intenzivně, že se spálil. Dermatolog, ke kterému v Neapoli zašel na radu, mu zakázal pobyt na slunci, ale byl překvapen pacientovou prudkou reakcí. Titz mu tvrdil do očí, že se musí opalovat dál, jinak že se astmatu nezbaví. Ujist'oval prý ho o tom jeho lékař v Hannoveru. Titz chodil na bahenní zábaly do malých lázní, kam denně dojížděl z Herculanea. Přijel z Německa vlastním vozem. Devátého května se cítil velmi zle - točila se mu hlava, což připisoval žaludeční otravě. Vynadal své domácí, že mu dává jíst zkažené ryby, a vyhrožoval jí, že nezplatí účet. Ale nakonec ho přece jen zaplatil a odjel. Když domácí po jeho odjezdu uklízela pokoj, objevila na stěně nápis červenou tuší "Tady mě zabili". Tuš všakla do omítky tak hluboko, že se nedala odstranit jinak než novým nátěrem stěny, a tak podala majitelka penzionu na svého bývalého hosta žalobu. Mezitím Titz, který jel na sever, odbočil někde u Milána z rovného úseku dálnice doleva, a když přešel travnatý pruh, který odděluje oba pásy dálnice, hnál se dál v protisměru, nedbaje na světelné i zvukové signály, jimiž řidiči protijedoucích vozů nešetřili. Je s podivem, že tímto způsobem dokázal ujet skoro čtyři kilometry, přinutiv blížící se auta k zoufalým manévřům. Někteří řidiči potom tvrdili, že hledal "to správné" auto pro srážku. Velký dálkový náklad'ák Intertransu, který mu zahradil cestu, objel po pruhu trávníku mezi pásy dálnice, a znovu se vrátil do nesprávného pásu, aby se o necelý kilometr dál srazil s malou simkou, ve které jeli manželé s dítětem. Neštěstí přežilo jen dítě, s těžkým zraněním. Titz, který jel velkou rychlostí a neměl zapnutý bezpečnostní pás, zahynul za volantem. V tisku se objevila otázka, zda nejde o novou formu sebevraždy, při níž se sebevrah snaží způsobit smrt ještě druhým. Při srážce s obrovským kamiónem by byl Titz pravděpodobně zahynul sám, a proto této "příležitosti" nevyužil. Případ byl zařazen do spisů jako evidentní, když se zjistilo, co všechno tomu automobilovému neštěstí předcházelo. Za Římem se Titz zastavil v servisu, protože mu málo táhl motor, a zapřísáhl montéry, aby mu opravu provedli co nejrychleji, protože ho prý pronásleduje "rudý bandita". Montéři se domnívali, že je to nějaký vtip, ale změnili názor, když jim každému slíbil deset tisíc lir, dají-li motor do pořádku za patnáct minut, a dodržel slovo. Dokonce vyplatil tuto "prémii" všem mechanikům v servisu, ačkoli jich bylo devět. Považovali ho za blázna. Možná že by se bylo nepodařilo jeho osobu identifikovat, nebýt toho, že když Němec vyjížděl z dílny, narazil do jednoho zaparkovaného vozu a poškodil mu karosérii, ale protože nezastavil, zapsali si jeho poznávací značku.

Naproti tomu poslední případ se týkal Arthura T. Adamse II, který přijel do Neapolského hotelu Vesuvio, hodlal brát koupele po tři týdny, ale nechal toho po několika dnech, když se ukázalo, že je alergický na síru. Byl to devětačtyřicetiletý statný muž, velice čilý, veselé povahy, přestože nebyl spokojen se svým životem: asi desetkrát měnil povolání. Byl postupně bankovním prokuristou, zaměstnancem Medicare, obchodníkem s klavíry, korespondenčně vyučoval bankovníctví, ale také judo, potom karate, a ještě intenzivněji se oddával různým koníčkům. Získal patent parašutisty, byl astronom amatér, vydával nepravidelně časopis nazvaný "Arthur T. Adams II", v němž uveřejňoval komentáře k věcem, které ho zrovna zajímaly. Rozmnožoval časopis na vlastní náklady a bezplatně ho rozesílal několika desítkám známých. Byl členem spousty spolků počínaje diabetickým a konče Spolkem trpících sennou horečkou. Když se vracel autem do Říma, choval se dost podivně. Hned ujížděl maximální rychlostí, hned zase zastavoval v prázdné krajině, cestou si koupil duši, přestože měl bezdušové pneumatiky, a bouřku, do které vjel před Římem, proseděl ve stojícím voze. Policistovy z hlídky, který u

něho zastavil, řekl, že mu nefungují stírače. Ve skutečnosti je však měl v pořádku. Do Říma přijel v noci, a přestože si z Neapole rezervoval nocleh v Hiltonu, objížděl hotely, vyptával se na volný pokoj, a teprve když ho nikde nenašel, vrátil se do Hiltonu. Druhý den ho našli v posteli mrtvého. Pitva prokázala mimou rozedmu plic, rozšíření srdce a překrvení orgánů, tak typické pro smrt udušením. Nebylo však jasné, jak k tomu došlo. Soudní výrok kolísal mezi nadměrným vypětím parasympatické soustavy a mezi udušením následkem selhání srdečního svalu, způsobeného předchozím astmatickým záchvatem. O tomto případu se po jistou dobu psalo v odborném tisku, který napadl soudní výrok jako mylný. Jedině nemluvnata se někdy udusí v polštáři. Když si však ucpe polštářem nebo přikrývkou nos a ústa dospělý člověk, okamžitě se probudí. Že by byl Adams trpěl astmatem, o tom nebylo nic známo, kde se tedy vzal ten astmatický záchvat? Co zbývá? Pozice, v níž byl Adams nalezen: ležel na břiše, s hlavou v polštáři, který si rameny tiskl k obličeji. Měla-li být tohleto sebevražda, pak soudní medicína ve svých kronikách takový případ dosud neznala. Mluvílo se o smrti z hrůzy, ale přestože taková smrt existuje, nemůže ji vyvolat hrůzný sen. Teprve se značným zpožděním se do věci vložil Interpol - až když došly do Států dopisy, jež zemřelý poslal z Neapole své bývalé manželce, s níž po rozvodu udržoval přátelské styky. Dopisy, odeslané s třídní přestávkou, došly současně, protože se korespondence nahromadila následkem stávky poštovních zaměstnanců. V prvním dopise psal Adams, že je sklíčený, protože mívá halucinace, "zrovna takové jako po kostkách cukru". Tato slova se vztahovala na období před rozvodem, kdy Adams a jeho žena brali psylocibin na cukru. Nechápal, co nyní, po pěti letech, způsobilo halucinace "příšerného" obsahu, jež se ho zmocňovaly zejména v noci. Druhý dopis byl tónem i obsahem docela jiný. Halucinace sice trvaly, ale přestaly ho znepokojovat, protože objevil jejich příčinu. "Maličkost, jejíž význam by Tě nikdy v životě nenapadl, mi umožnila odhalit fantastickou aféru. Podařilo se mi získat materiál na cyklus článků o zcela novém typu zločinu, zločinu nejen nezištném, ale i neadresném, jako když někdo rozsype hřebíky na silnici. Ty víš, že nemám sklon k přehánění, ale uvidíš, že to nebude otřes jen pro tisk, až to začnu publikovat. Ale musím být opatrný. Nemám ten materiál s sebou. Je dobře uschován. Odtud už o tom psát nebudu. Dám Ti vědět, až se vrátím. Napíšu Ti z Říma co možná nejdřív, protože mám už v hrsti tu zlatou žílu, sen každého novináře. Jenže to zlato zabíjí." Není třeba se šířit o tom, jak intenzivně se hledala Adamsova skrýš. Bezvýsledně. Buď nic nezjistil a citovaný dopis byl jen součástí jeho halucinací, nebo ukryl získané informace až příliš dobře. Adamsovou smrtí uzavírám soupis tragických případů, jež měly počátek v Neapoli a okolí. Vyšetřování se kromě italské policie účastnily i policie zainteresovaných zemí závisle na občanství obětí - tedy švédská, německá, rakouská a švýcarská, a pochopitelně i americká. Vyšetřování patronoval a koordinoval je Interpol. Objevila se při něm spousta neformálností a drobných chybiček, jako např. opožděná hlášení o zmizelých hotelových hostech, opomenutí pitvy navzdory tomu, že šlo o smrt náhlou, ale nebyly odhaleny žádné zločinné záměry, nýbrž jen liknavost, nedbalost či ochrana vlastních zájmů. První rezignoval Interpol a po něm jiné policie, tedy i italská. Spisy se oprášily až po krocích, které podnikla paní Urshula Barbourová, Adamsova hlavní dědička. Zanechal po sobě asi devadesát tisíc dolarů v cenných papírech a akciích. Paní Barbourová, osmdesátiletá dáma, která nahrazovala Adamsovi matku, se rozhodla použít části tohoto kapitálu na odhalení vrahy jejího adoptivního syna. Když se seznámila s okolnostmi jeho smrti a s obsahem jeho posledního dopisu bývalé manželce, byla svatosvatě přesvědčena, že se stal obětí zločinu neobyčejně rafinovaného, dokázal-li se vyhnout policiím mnoha států.

Paní Barbourová svěřila případ seriózní agentuře Elgin, Elgin a Thorn, kterou spravoval Samuel Ohlin-Gaar, právník, starý přítel mého otce. Stalo se to v době, kdy bylo už jasné, že se má astronautická kariéra chýlí ke konci. Když tedy Ohlin-Gaarovi lidé znovu prolistovali spisy, které dostali k dispozici, když znovu prozkoumali všechny cestičky, vynaložili spoustu peněz na konzultace s nejlepšími experty v oboru kriminologie a soudní medicíny, a přitom nepostoupili vpřed ani o krůček, rozhodl se Ohlin-Gaar na návrh jednoho ze svých nejstarších spolupracovníků - byl jím Randolph Loers, kterému kamarádi říkali Randy - spíše ze zoufalství než s nadějí zorganizovat simulační akci, totiž poslat do Neapole osamělého Američana, který by se oběti co nevíce podobal. Býval jsem v domě starého pána Ohlina častým hostem a on mě jednou do té věci začal napůl vážně zasvěcovat, protože se domníval, že tím neporušuje profesionální tajemství, jelikož alternativa simulační akce je už jen symbolickým umytím

rukou po tom hrozném případu.

I já jsem si zprvu jen pohrával s myšlenkou na svou kandidaturu, až se nakonec ukázalo, že budu-li chtít, bude přijata. Právě jsem dovršil padesátku, byl jsem v dobré kondici, ale při změně počasí jsem pocíťoval slabší lámání v kostech, a kromě toho jsem měl sennou rýmu. Z druhého břehu oceánu se mi zdálo, že by to dobrodružství mohlo být dost zajímavé, a tak jsem se nechal do té simulační mašinérie zapřáhnout. S dokumenty na jméno George L. Simpson, makléř z Bostonu, jsem před třemi týdny přiletěl do Neapole, abych se ubytoval ve Vesuviu, předplatil si lázně u Vittoriniů, chodil se koupat, opalovat a krát odbíjenou. Šel jsem až po nejzazší mez a převzal Adamsovy osobní věci, které byly uloženy u madam Barbourové. V Neapoli nade mnou bděla šestičlenná skupina - dvě dvojice se střídaly a nezávisle na nich kontrolovali dva technici na dálku mou krev, plíce a srdce. Jen na pláž jsem chodil bez kontaktů. V těch chvílích používali dobře ukrytých dalekohledů. Když jsem přijel do hotelu, uložil jsem do jeho sejfů devatenáct tisíc dolarů, po pěti dnech si je vyzvedl a od té doby je měl v pokoji. Nevyhýbal jsem se navazování náhodných známostí, navštěvoval jsem stejná muzea jako Adams, stejně jako on jsem chodil do opery, na procházky k zálivu a do Říma jsem odjel stejným hornetem. Instalovali do něho zesilovač, který zvětšoval dosah kontaktů. V Římě na mě čekal doktor Sidney Fox, expert v oboru soudní medicíny. Měl prohlédnout všechny pásky se zápisem, což také udělal, a tak ta akce skončila. Fiaskem.

Vyprávěl jsem Barthovi o těch jedenácti v zkrácené variantě, které se používalo, když měl být kooptován k vyšetřování někdo nový. Té variantě jsme říkali panoramatická.

Okna pracovny vedla na sever a navíc je stínily obrovské kleny. Když jsem vypnul projektor, rozsvítil Barth lampu na stole a pokoj se hned změnil. Barth mlčel, obočí zdvižené jako při lehkém údivu, a mě najednou připadalo úplně nesmyslné, že jsem s tím vším vtrhl k cizímu člověku. Měl jsem strach, že se mě zeptá, jak si vlastně jeho pomoc představuji, jestli neřekne přímo, že to není problém pro něho. Ale on zatím vstal, prošel se po pokoji, zastavil se za krásným nízkým křeslem, položil ruce na jeho vyřezávané opěradlo a řekl:

"Víte, co se mělo udělat? Poslat skupinu 'simulantů'. Nejméně pět."

"Myslíte?" zeptal jsem se překvapeně.

"Ano. Posuzují-li vaši akci jako exaktní experiment, pak nesplnil buď podmínky výchozí, nebo podmínky okrajové. Buď chybělo něco vám, nebo chybělo něco vašemu prostředí. Jestliže vám, pak by bylo třeba vzít lidi s takovým rozsahem vlastností, jaký se vyskytoval u obětí."

"Zvláštní pojetí!" uklouzlo mi málem.

"Jste zvyklý na jiný jazyk, co?" usmál se. "Ocitl jste se mezi lidmi, kteří myslí policejním stylem. To je sice styl dobře vypracovaný pro stíhání zločinců, ale ne pro vyřešení otázky, zda zločinec vůbec existuje."

Předpokládám, že kdybyste se byl dostal do nebezpečí, vůbec byste to byl nezjistil. Přirozeně do určité doby. Později byste byl zjistil průvodní okolnosti, ale nikoli příčinný mechanismus."

"Cožpak to nemůže být totéž?"

"Může, ale nemusí."

"Byl jsem přece na to předem připraven. Na rozdíl od tamtěch. Měl jsem si poznamenat každý podezřelý detail."

"A co jste si poznamenal?"

V rozpácích jsem se usmál.

"Nic. Párkrát jsem měl chuť, ale potom jsem si řekl, že je to z přehnaného sebezpozorování."

"Poznal jste vliv halucinogenů na vlastní kůži?"

"Ano. Ve Státech, před tou akcí. LSD, psylocibin, meskalin. Pod lékařskou kontrolou."

"Chápu. Trénink. Mohl byste mi říci, s čím jste počítal, když jste tuto roli hrál? Vy sám?"

"Co jsem čekal? Byl jsem umírněný optimista. Počítal jsem, že zjistíme aspoň to, zda to byl zločin, nebo náhoda."

"To jste byl tedy hodně velký optimista! Že neapolská past existuje - to mi připadá průkazné. Ale není to hodinový mechanismus, spíš loterie. Jevy se vyznačují fluktuacemi, rozmary, může jich přibývat nebo ubývat. Mám pravdu?"

"Rozhodně máte."

"No tak vidíte. Modelem může být terén pod palbou. Můžete být zabit buď proto, že si vás někdo vezme na mušku, nebo že se octnete v husté palbě. Ale ať je to tak nebo onak, na druhé straně stojí někdo, komu záleží na mrtvolách!"

"Takhle to tedy vidíte? Že zásah naslepo nevyklučuje zločin?"

"Přirozeně. Vy jste takhle neuvažovali?"

"Ne. Jednou někdo takovou domněnku vyslovil, ale na to jsem uslyšel, že kdyby tomu tak mělo být, muselo by se vyšetřování příslušně korigovat..."

"Ale ale! Zlý člověk nebo zlé štěstí! I v jazyce se přece ustálilo pořekadlo corriger la fortune, že? Proč jste nepoužil dvoustranného spojení?"

"To by bylo příliš obtížné. Nemohl jsem chodit ověšený elektronikou. Byl tady ještě háček, který vyplývá ze Swiftova případu. Z případu toho člověka, kterého zachránil jeho známý, protože se náhodou ubytoval v témž hotelu. Swift líčil své vidiny tak sugestivně, že toho druhého téměř přesvědčil."

"Aha. Folie en deux? Šlo o to, abyste nemohl přesvědčit svého anděla strážného o reálnosti svých halucinací, kdyby na to přišlo?"

"Přesně tak."

"Opravte mě, jestli se mýlím: z jedenácti lidí dva vyvázli životem a jeden se ztratil. Ten se jmenoval Brigg. Ano?"

"Ano, ale Brigg už by byl dvanáctý. Nezapočetli jsme ho definitivně do naší série."

"Příliš málo údajů, že? A teď - následnost v čase. Vaše relace je v tomto ohledu špatně konstruovaná, protože je klamná. Uvádí případy v tom pořadí, jak byly odhaleny, což je naprosto náhodné, a nikoli v tom pořadí, jak k nim došlo. Kolik to bylo sezón? Dvě?"

"Ano. Titz, Coburn a Osborn před dvěma lety. Tenkrát se také ztratil Brigg. Všichni ostatní spadají do loňského roku."

"A letos?"

"Jestli se něco událo, nedozvíme se to dřív než na podzim. A to tím spíše, že vyšetřování, jež předpokládalo sérii jako jistý celek, bylo zastaveno."

"Jestli jste procešávali důkladně, vypadá to na sérii vzrůstající: V první fázi tři oběti, ve druhé osm. No ano. Vy jste vlastně nebyl vábníčkou jen v Neapoli, ale i tady, v Paříži..."

"Jak to myslíte?"

"Chytil jste mě na udičku. Musím se přiznat, že mě to docela zajímá. Z vašeho vyprávění se to jeví tak průhledné! Přímě se vnucuje přesvědčení, že jste na to šli správně. Ale z toho, že si na tom všichni vylámali zuby, soudím, že to bude daleko zapeklitější. I když přesvědčení, že jde o nějakou formu šílenství, které nikdo nezpůsobil záměrně, vzrůstá s každou další událostí. Jste stejného názoru?"

"Ale ano. Ten názor je všeobecný. Jinak by byli přece to vyšetřování nezastavili."

"Kde se tedy bere domněnka, že to mohl být zločin?"

"Jak bych vám to řekl... To máte jako s fotografií. Mám na mysli reprodukci snímku přes rastr. Pouhým okem jsou vidět celkové obrysy postavy, ale žádné detaily. Když si na to vezmete lupu - něco se vám rýsuje trochu líp, ale současně se to rozplývá. A když si vezmete nejsilnější čočky, obraz zmizí, protože se rozsype v jednotlivé tečky. Každá existuje zvlášť, dohromady už neznámají nic."

"Chcete tím říci, že přijmeme-li hypotézu náhodné série otrav, vypadá tato hypotéza tím přesvědčivěji, čím zevrubnější jsou získané poznatky?"

"Přesně tak."

"A přejdeme-li k hypotéze o pachatelích, je to stejné?"

"Ano, stejné. Výsledky jsou asi takovéhle: nikdo nikoho neotrávil a nikdo se neměl čím otrávit. Přesto však..."

Pokrčil jsem rameny.

"Proč tedy trváte zrovna na téhle alternativě - zločin, nebo náhoda?"

"Co jiného nám zbývá?"

"Například tohle," ukázal na France Soir na stole. "Četl jste dnešní noviny?"

Ukázal mi palcové titulky "Bomba v labyrintu", "Jatka na schodišti", "Tajemný zachránce děvčátka".

"Ano, já vím, co se stalo," řekl jsem.

"No tak vidíte. Klasický případ zločinu naší doby, jak promyšleného, tak náhodného. Zahynul ten, kdo se octl v jeho dosahu."

"Ale to je přece něco docela jiného!"

"Není to totéž, jistě. Určité osobní vlastnosti předurčovaly smrt v Neapoli, a nikoli na římském letišti. Ovšem. Ale vždyť přece už tamten člověk, Adams, psal manželce o neadresném zločinu, použil přirovnání k hřebíkům rozsypaným na silnici. Příliš jednoduchý model, přirozeně. Ale stejně přirozené je, že stojí-li někdo za těmi úmrtími, nezáleží mu na ničem víc než na tom, aby vytvořil zdání, že vůbec neexistuje!"

Mlčel jsem. Barth na mě rychle pohlédl, vstal, prošel se po pokoji, vrátil se na své místo a zeptal se mě:

"A co vy si o tom všem myslíte?"

"Mohu jen říci, co mě na to nejvíc překvapuje. Připustíme-li jed, museli bychom očekávat vždycky stejné příznaky."

"Copak nebyly vždycky stejné? Domnívám se, že ano. Dost typické kadence, fáze vzrušení a agresivity, fáze halucinací, nejčastěji stíhomam, fáze odchodu. Například útěk z Neapole nebo i odchod ze života. Prchali, jak kdo mohl, autem, letadlem, dokonce i pěšky, buď to bylo sklo, nebo břitva, provaz, výstřel do úst, jód..."

Měl jsem pocit, že se chce pochlubit, jakou má vynikající paměť.

"Ano, ty příznaky si byly podobné, jenže když člověk začne pozorně zkoumat životopis každé té oběti, zažije překvapení..."

"No, no?"

"Celkem vzato, nezávisí způsob smrti na povaze umírajícího. Povaha přece nerozhoduje o tom, zda člověk umře na zápal plic, na rakovinu nebo při automobilové nehodě. Existují výjimky, například profesionální smrt zkušebních pilotů... Ale normálně neexistuje žádná souvztažnost mezi způsobem života a umíráním."

"Zkrátka smrt není specifická v poměru k individualitě. Dejme tomu. A co dál?"

"V našem případě ale je specifická!"

"Milý pane, vy na mě jdete s démonologií! Jak tomu mám rozumět?"

"Doslovně. Vynikající plavec se utopil. Horolezec zahynul při pádu. Automaniak při čelní srážce na silnici."

"Počkejte! Ten automaniak je Titz?"

"Ano. Měl tři auta. Dva sportáky. Zabil se v porschi. Jdeme dál: ustrašený člověk zahynul na útěku..."

"Který to byl?"

"Osborn. Zahynul když nechal stát auto na silnici a hrál si na cestáře."

"O jeho zbabělosti jste se nezmínil..."

"Odpusťte. V té zkrácené variantě, kterou jsem vám přednesl, jsem musel leccos vynechat. Osborn pracoval v pojišťovnictví, sám byl pojištěn, byl všeobecně považován za člověka, který se vyhýbá každému riziku. Když se ocítil ohrožen, napsal dopis policii, ale polekal se, dopis spálil a utekl. Adams, člověk výstřední, zahynul tak, jak žil - nevšedně. Odvážný reportér se držel až do konce, ale nakonec se zastřelil..."

"Copak to nebyl útěk?"

"Nemyslím. Řekli mu, aby letěl do Londýna. Prodělal chvilkovou depresi, podřezal si žíly, ale sám se pak ošetřil a letěl provést úkol. Zastřelil se proto, že ho provést nemohl. Byl to jistě velmi hrdý člověk. Nevím, jaký mohl být konec Swifta, ale v mládí to byl typický slaboch, marnotratný syn. Vzdušné zámky výstřednosti, vždycky potřeboval někoho silnějšího. Manželku, přítele. To všechno se v Neapoli opakovalo..."

Barth vraštil čelo, dotýkal se prstem brady, upíral před sebe nevidoucí pohled.

"No, to se dá v podstatě vysvětlit. Regrese, ústup k dřívějšímu období života, na to nejsem odborník, ale halucinogeny asi vyvolávají... Co na to toxikologové? A psychiatři?"

"Určité analogické příznaky s LSD, ale LSD není tak specifické v poměru k osobnosti. Farmakologie nezná tak specifické prostředky. Když jsem se seznamoval se životem těch lidí, měl jsem pocit, že se žádný z nich nezpronevřil své přirozenosti, naopak, že ji spíš nějak karikovaně zveličil. Šetřilek se

proměnil v držgrešli, pedant - ten antikvář - celý den stříhal kufr papírů na tenké proužky... Je to nepřeborný zdroj. Mohu vám tu nechat spisy, sám se o tom přesvědčíte."

"Budu rád. Ten faktor X tedy byl 'otravný jed osobnosti'? To tedy ovšem... Jenže z téhle strany asi k žádnému řešení nedospějeme. Psychologická sondáž může dokázat, jak tento činitel působí, ale ne to, jak vstupuje do obětí."

Seděl v předklonu s hlavou svěšenou, prohlížel si své ruce, spletené pod kolenem, a najednou se mi podíval do očí.

"Smím vám položit jednu osobní otázku?"

Přítakal jsem.

"Co se s vámi dělo během té simulace? Jak jste se cítil? Celý čas sebejistě?"

"Ne. Vcelku to bylo nepříjemné, jiné, než jak to vypadalo z Ameriky. Ne snad proto, že jsem používal věci nebožtíka, na to jsem si rychle zvykl. Považovali mě za obzvlášť předurčeného k této akci vzhledem k mé profesi..."

"Tak?" nadzvedl obočí.

"Obecenstvu se tato profese líčí jako fascinující, ale ve skutečnosti je to rutina, nuda, zase rutina, a krátké chvílky vzrušení."

"Aha. Tedy skoro totéž co v Neapoli, ano?"

"Ano, tím spíše, že jsme vytrénováni k sebezpozorování. Kdyby ukazatele přístrojů selhaly, je posledním indikátorem člověk."

"A tedy nuda a rutina. A kde se vzalo to vzrušení v Neapoli? Kdy a kde?"

"Když jsem měl strach."

"Vy jste měl strach?"

"Ano. Nejméně dvakrát. Způsobilo mi to jisté zadostiučinění."

Dost těžko jsem se vyjadřoval, tak to všechno bylo efemérní. Nespouštěl ze mě oči.

"Bojíte se rád?"

"Nemohu říci ani ano, ani ne. Je dobře, když to, co člověk může, je ve shodě s tím, na čem mu záleží. Mně obvykle záleželo na tom, co jsem nemohl. Existuje nespočetné množství forem rizika, ale neláká mě riziko banální, dejme tomu ruská ruleta. To by byl neplodný strach. Zato mě vždycky lákalo to, co se nedá určit, předpovědět, vymezit."

"A proto jste se rozhodl stát astronautem?"

"Nevím. Možná. Jsme považováni za chytré šimpanzy, dálkově řízené pozemským počítačem. Program a plán. Maximální pořádek jako stigma civilizace, jejímž protipólem je tohleto," ukázal jsem na noviny s fotografií římského letištního eskalátoru na první straně. "Nemyslím, že by to tak bylo. Ale i kdyby to tak bylo, na Marsu už jsme měli být sami. Věděl jsem od začátku, že můj fyzický handicap bude nade mnou viset jako Damoklův meč, protože po šest týdnů v roce, kdy kvete tráva, nejsem k ničemu. Spoléhal jsem přirozeně na to, že na Marsu tráva není... To je docela jisté. Takhle uvažovali i moji nadřízení, ale nakonec mě ta senná rýma přece jen odsunula do postavení náhradníka, v němž jsem už neměl šanci."

"Letět na Mars?"

"Ano."

"Ale zůstal jste v rezervě?"

"Ne."

"Aut Caesar, aut nihil?"

"Chcete-li."

Rozpletl si prsty a pohroužil se do své lenošky. Uvažoval o mých slovech s přivřenými víčky. Pak pohnul obočím a neznatelně se usmál.

"Vrať me se na Zemi. Copak všichni ti lidé byli alergici?"

"Skoro určitě všichni. Jen v jednom případě se to nedalo dokázat. Jejich alergie byla různá, většinou reagovali na pyl z trávy, no a astma..."

"A můžete mi říct, kdy jste měl strach? Před chvílkou jste se o tom zmínil..."

Vzpomínám si na dva takové momenty. Poprvé v hotelové restauraci, když vyvolali k telefonu Adamse. Je to časté jméno, šlo o jiného člověka, ale chvíli jsem měl dojem, že to není náhoda."

"Zdalo se vám, že volají k telefonu mrtvého?"

"Ne, to ne. Myslel jsem jen, že něco začíná. Že je to nějaké heslo určené pro mě tak, aby to nikdo cizí nepoznal."

"Nenapadlo vás, že by to mohl být někdo z vašich spolupracovníků?"

"Ne, to vůbec nepřicházelo v úvahu. Nesměli se mnou navázat kontakt pod žádnou záminkou. Kdyby došlo k něčemu, co by naši akci likvidovalo - dejme tomu k vypuknutí války, přišel by za mnou Randy, který akci řídil. Ale jediné v takovém případě."

"Odpusťte, že se tak vyptávám, ale je to pro mě důležité. Vyvolali tedy Adamse. Ale kdyby vás byl sledoval někdo, kdo Adamse vyvolal, znamenalo by to, že vaši hru prohlédl a že vám to dává najevo, protože jste přece nevystupoval jako Adams!"

"Ovšem. Asi právě proto jsem se polekal. Chtěl jsem jít k tomu telefonu."

"Nač?"

"Abych se dostal do prvního kontaktu s... tou druhou stranou. Lepší takový kontakt než žádný."

"Chápu. Ale neudělal jste to?"

"Ne, protože se našel skutečný Adams."

"A podruhé?"

"Podruhé v Římě v noci v hotelu. Měl jsem týž pokoj, kde Adams ve spánku zemřel. No což, řeknu vám i tohleto. Uvažovali jsme o různých rolích. Nemusel jsem šlapat po stopách zrovna tohoto člověka, uvažovalo se i o jiných, ale zúčastnil jsem se porad a převážil jsemisky ve prospěch Adamse..."

Odmíchl jsem se, když jsem viděl, jak se mu zaleskly oči.

"Aha, tedy ani šílenství, ani moře, ani dálnice, nýbrž bezpečné, uzavřené apartmá - osamění, komfort a smrt. Je to tak?"

"Možná, ale tenkrát jsem na to nemyslel. Asi si řekli, že jsem si vybral jeho trasu proto, abych objevil ten senzační materiál, který údajně získal a někam schoval. Ale tak to nebylo. Ten člověk mi byl prostě tak nějak sympatický."

I když se mě před chvílí dotkl svým "Aut Caesar, aut nihil", nadále jsem projevoval daleko větší výřečnost než obvykle, tolik mi na něm záleželo. Neumím říct, odkdy jsem se stal tím případem přímo posedlý. Zpočátku jsem považoval tuto neosobnost za rutinu, do které se musím vpravit, protože je sázkou ve hře. Sám nevím, kdy mě celého vcuclo, aby mě pak odvrhla. Uvěřil jsem v slibovanou hrůzu, měl jsem důkazy, že není vymyšlená, už jsem se málem dostal do jejího dosahu, a to se právě ukázalo iluzorní. K cíli jsem se nedostal. Sehrál jsem Adamse, jak jsem mohl, ale nepronikl jsem do jeho osudu, nic jsem neprožil, a proto jsem nic nevěděl. Možná že se mě Barthova slova tolik dotkla proto, že zavadila o pravdu. Kerr, Fitzpatrickův kolega, který byl Freudista, by jistě řekl, že jsem chtěl vsadit na jednu kartu, protože mi bylo milejší zahynout než prohrát, spíše: zahynout proto, že jsem prohrával; a vecpal by můj výběr Adamse a celou akci do freudovského schématu thanatoského komplexu. Určitě by to tak řekl. To je jedno. Pomoc toho Francouze byla jako porušení pravidel horolezectví, přenechával jsem mu místo, abych se nechal vytáhnout tím prvním na laně, ale bylo mi milejší tohle než úplné fiasko. Nechtěl jsem, nemohl jsem o to přijít, jako kdyby mě vyhodili za dveře.

"Promluvme si o metodě," probudil mě z úvah Barthův hlas. "Především o uzavření soupisu obětí. O vymezení série. V této věci jste jednali velice arbitrárně."

"Myslíte? Na základě čeho?"

"Na základě toho, že se události nerozškatulkovaly samy, to vy jste je rozškatulkovali na podstatné a nepodstatné. Za podstatné jste považovali šílenství a smrt, nebo aspoň šílenství, i když třeba k smrti nevedlo. Ale srovnajte si laskavě chování Swiftovo a Adamsovo. Swift zešílel abych tak řekl se zjevnou okázalostí, kdežto o tom, že Adamse pronásledovaly halucinace, jste se dověděl až z jeho dopisů manželce. Kolik mohlo být takových případů, kdy jste se o tom nedozvěděli vůbec!"

"Odpusťte, ale proti tomu se nedá nic dělat," řekl jsem. "To, co nám vytýkáte, je klasické dilema zkoumání neznámých jevů. Abychom je mohli důkladně izolovat, musíme znát příčinný mechanismus, a abychom znali příčinný mechanismus, musíme jevy dobře izolovat."

Pohlédl na mě s neskrývanou sympatií.

"Aha, tak vy taky znáte tenhle jazyk. Ale asi ne od detektivů, co?"

Neodpověděl jsem. Třel si bradu.

"Ano, to je skutečně klasické indukční dilema. Pohovořme si tedy o odmítnutých faktech. O stopách, které jste uznali za falešné. Existovaly nějaké delší slibné stopy, které později zanikaly? Bylo něco takového?"

Ted' jsem zas uznale pohlédl já na něho.

"Ano. Jedna byla zajímavá. Mnoho jsme od ní očekávali. Všichni Američané ze seznamu obětí prošli před odjezdem do Itálie jednou z klinik doktora Stelly. Slyšel jste o něm?"

"Ne."

"Mluví se o něm různě, někdo říká, že je to vynikající lékař, někdo zas, že je šarlatán. Pacienty s revmatickými bolestmi posílal do sírových lázní v Neapoli."

"No prosím!"

"Taky jsem nadskočil, když jsem to slyšel, ale je to mylná stopa. Domníval se, že takové koupele v blízkosti Vesuvu jsou lepší než jiné, i když máme podobných zřidel ve Státech dost. Ti z jeho pacientů, kteří se k takové cestě odhodlali, byli však v menšině, protože není pravda, že Američané jsou marnotratní. Když pacient prohlásil, že si Vesuv nemůže dovolit, Stella ho poslal do nějakých amerických lázní. Vyhledali jsme ty lidi. Bylo jich skoro sto. Všichni jsou živi a zdraví, tedy někteří zkroucení revmatismem stejně jako před onou terapií, ale rozhodně jsme nenarazili na žádné úmrtí italského typu. Těmhletem Stellovým pacientům se nepříhodilo nic zvláštního. Obvykle umírali v posteli na srdce nebo na rakovinu."

"Třeba měli manželky, rodiny?" řekl zamyšleně Barth.

Bezděčně jsem se usmál.

"Tak už i vy začínáte mluvit tím bláznivým žargonem, doktore, kterým se tahle věc omílá v agentuře... Ano, většinou měli rodiny, ale byli mezi nimi i vdovci, staří mládenci, ostatně copak žena a děti jsou nějaká panacea? Někaké antidotum? Proti čemu vlastně?"

"Jen můřem hloupostí se dobere člověk pravdy," pravil Barth pateticky, ale s veselýma očima.

"No, a víte, kolik pacientů ten Stella poslal do Neapole?"

"Vím. Právě to je jedním z nejpodivnějších bodů v té historii, a když na to myslím, mám vždycky pocit, že jsem jen krůček od jádra věci. Poslal tam těch revmatiků dvacet devět. A právě mezi nimi bylo pět našich Američanů: Osborn, Brunner, Coburn, Heyne a Swift."

"Na sedm Američanů?"

"Ano. Ani Emmings, ani Adams se neléčili u Stelly. Brigg taky ne, ale toho jsme, jak víte, mezi oběti nezapočítali."

"To je tedy vysoké procento! A co ostatní lázeňští hosté? Těch čtyřadvacet Stellových pacientů?"

"Tuhletu statistiku umím nazpaměť... Šestnáct tam poslal v letech, kdy ještě k těm malérům nedocházelo. Všichni se vrátili do Států živi. Loni jich tam poslal třináct. Právě z nich se rekrutovalo těch pět obětí."

"Pět ze třinácti? A vyskytoval se mezi těmi osmi, kterým se nic nestalo, nějaký takzvaný 'typ obětí'?"

"Ano. Dokonce třikrát - osamělý, bohatý, k padesátce. Všichni se vrátili. Jsou naživu."

"Samí muži? Stella neléčil ženy? Proč?"

"Ale léčil. Před těmi úmrtími poslal do Neapole čtyři ženy, vloni dvě, letos žádnou."

"Odkud ta disproporce pohlaví?"

"Stellovy kliniky jsou proslulé tím, že se tam léčí především muži. Poruchy potence, plešatění. Později se to tuřovalo, ale mezitím už se vžilo - my tomu říkáme 'image' - že Stella je lékařem mužů. Disproporce se tedy vyskytuje docela přirozeně."

"Myslíte? A přece nezahynula ani jediná žena, a osamělých starších dam je dost i v Evropě. Má Stella nějakou kliniku i v Evropě?"

"Ne. Oběti z Evropy s tím neměly nic společného. To se dalo vyloučit. Žádný z těch Evropanů nebyl za posledních pět let ve Státech."

"Vzali jste v úvahu, že zde mohou působit dva na sobě nezávislé mechanismy - jeden pro Američany, a druhý pro Evropany?"

"Ano. Srovnávali jsme ty skupiny v rámci série, ale nic z toho nevzeřlo."

"Proč vlastně ten Stella posílal všechny do Neapole?"

"To je jednoduché. Je to Ital, naturalizovaný ve druhé generaci, jeho rodina pochází z Neapole, a asi z toho měl nějaký profit, protože byl ve styku s italskými balneology, například s doktorem Gionem. Do korespondence jsme se nedostali, to je lékařské tajemství, ale je přece docela přirozené, že lékař ze zamoří doporučuje své pacienty italským kolegům. Rozhodně jsme na té spolupráci neodhalili nic podezřelého. Domnívám se, že dostával od každého pacienta nějaké to procento."

"Jak si vysvětlujete ten záhadný prázdný dopis, který došel Mittelhornovi po jeho smrti?"

"Myslím, že ho poslal někdo z příbuzenstva, kdo znal pozadí jeho smrti, a stejně jako paní Barbourová si přál, aby se pokračovalo ve vyšetřování, jenže nechtěl nebo nemohl intervenovat tak otevřeně jako ona. Někdo, kdo byl přesvědčen o kriminálním pozadí případu, a proto chtěl oživit podezření a přimět policii k dalšímu pátrání. Mittelhorn měl příbuzné ve Švýcarsku a dopis přišel právě odtamtud..."

"Byli mezi Stellovými pacienty narkomani?"

"Ano, dva. Ale nebyly to těžké případy. Oba starší pánové, jeden vdovec a jeden starý mládenec. Přijeli koncem května a začátkem června loňského roku, koupali se, opalovali, podle statistiky se vystavovali maximálnímu ohrožení, ale oba se vrátili domů bez pohromy a nakonec vám ještě řeknu, že jeden z nich byl alergický na travní pyl a druhý na lesní jahody!"

"Hrůza!" vykřikl Barth, ale nebylo nám do smíchu.

"Spoléhal jste na tu alergii, co? Já taky."

"A co ti dva užívali?"

"Ten jahodový marihuanu a ten se sennou rýmou LSD, ostatně jen příležitostně. Zásoba mu došla před návratem do Států, možná že právě proto odjel dřív, když přestal brát koupele, nemyslíte? Odjel, protože se mu v Neapoli nepodařilo nic sehnat. Policie zrovna rozbila veliký blízkovýchodní okruh s italským předmostím, pašování ustalo a dodavatelé, kteří ještě zůstali na svobodě, zalezli..."

"Jahodový..." zabručel Barth. "No dobře. A co duševní choroby?"

"Výhradně negativní údaje. Však víte, jak to bývá - skoro vždycky se mezi předky něco najde, ale to už bychom zabíhali příliš daleko. Ve skupině obětí i ve skupině zachráněných Stellových pacientů vládlo naprosté duševní zdraví... Až na nějakou tu žaludeční nervózu, poruchy spánku, a to je všechno. Tedy - mezi muži. Pokud jde o ženy, byly tam tři případy - melancholie, klimakterická deprese, pokus o sebevraždu."

"Jakže? Pokus o sebevraždu?"

"Typicky hysterický, takzvaný křik o pomoc, trávila se za okolností zaručujících záchranu. Kdežto v naší sérii tomu bylo vždycky naopak: nikdo tam neinzeroval sebevražednou mánii. Typická byla naprostá determinace, patrná v opakování pokusu, když se první nezdařil."

"A proč jenom Neapol?" zeptal se Barth. "A co Messina? Etna? Nic?"

"Nic. Jistě chápete, že bychom nemohli brát zřetel na všechny sírové lázně světa, ale ty italské prozkoumala zvláštní skupina. A nic. Někoho sežral žralok, někdo se utopil..."

"Coburn se taky utopil."

"Ano, ale v záchvatu šílenství."

"Je to jisté?"

"Téměř. A o něm jsme se dověděli poměrně nejméně. Vlastně jen tolik, že nesnědl přinesenou snídani, ale schoval topinky, máslo a vajíčka do prázdné krabice od doutníků a část snídaně položil na římsu okna, než odešel z hotelu."

"Takhle to tedy bylo! Měl strach, že jídlo je otrávené, a chtěl, aby ptáci..."

"Jistě, s tou krabicí chtěl možná zajít za toxikologem, ale utopil se."

"Jak dopadly expertizy?"

"Dva tlusté svazky strojopisů. Použili jsme dokonce i delfské metody, hlasování znalců."

"No a?"

"Většina hlasovala pro neznámý psychotropní jed, který se působením částečně podobá LSD, což ještě neznamená, že by musel mít podobnou chemickou strukturu."

"Neznámé narkotikum? To je mi divný výrok."

"Nemusí být neznámé. Může to být podle nich směs dobře známých substancí, protože příznaky synergie se často nedají vyvodit z působení jednotlivých prvků."

"A co pravila menšina?"

"Že šlo o akutní psychózu na etiologicky nevysvětleném podkladě. Jistě víte, jak moc toho dovedou namluvit odborní lékaři, když vůbec nic nevědí."

"To vím moc dobře. Nemohl byste mi teď zopakovat celek, jak se promítá do typologie těch úmrtí?"

"Prosím. Coburn se utopil, buď nešťastnou náhodou, nebo záměrně. Brunner vyskočil z okna, ale nezabil se."

"Promiňte, co je s ním teď?"

"Žije ve Státech. Marodí, ale žije. Vcelku se na ty události pamatuje, ale nechce se k nim vracet. Považoval číšníka za člena mafie, cítil se pronásledován. Nic víc neuměl říct. Mohu pokračovat?"

"Ale samozřejmě."

"Osborna přejeli, když prchal autem. Pachatele se nepodařilo zjistit. Emmings se dvakrát pokoušel o sebevraždu. Zastřelil se. Leyge, ten Švéd, dojel do Říma a spadl z Colossea. Schimmelreiter zemřel v nemocnici přirozenou smrtí následkem vody na plicích po prudkém záchvatu šílenství. Heyne se topil, v nemocnici si podřezal žíly. Zachránili ho. Zemřel na akutní zápal plic. Swift se zachránil. Mittelhorn se taky dvakrát pokoušel o sebevraždu, nejprve prášky pro spaní, potom jódem. Zemřel na poleptání žaludku. Titz zahynul při srážce na dálnici. A konečně Adams v římském Hiltonu jako udušený ve spánku z nevysvětlitelných příčin. O Briggovi není nic známo."

"Děkuji. Zapamatovali si ti, kteří vyvázli životem, nějaké první příznaky?"

"Ano. Chvění rukou a změněnou chuť jídla. To jsme se dověděli od Swifta. Ale Brunner trval na tom, že jídlo 'opravdu změnilo chuť', a pokud jde o chvění rukou, na nic takového si nevzpomíná. U Brunnera zůstal zřejmě takzvaný reziduální psychický defekt po oněch událostech, odtud jeho tvrzení. Takový byl názor lékařů."

"Rozptýl v schématu úmrtí je dost velký. Sebevrazi sahalí po dostupných prostředcích, prostě po tom, co měli po ruce. Jak dopadl výzkum podle zásady cui prodest?"

"Pátrání po materiálně zainteresovaných? Co z toho, že existují dědici, není-li žádná souvislost mezi nimi a každým z těch úmrtí?"

"A tisk?"

"Naprosté zablokování informací. Lokální tisk samozřejmě uvedl noticky o každém tom úmrtí, ale ztratilo se to v obvyklé černé kronice. Šlo o to, aby se vyšetřování neztěžovalo. Jenom nějaké noviny ve Státech, už jsem zapomněl jaké, spekulovaly na téma smutného osudu Stellových pacientů. Stella tvrdil, že je to práce špinavé konkurence. Přesto už letos žádného revmatika do Neapole neposlal."

"No prosím, přestal! Není to podezřelé?"

"Ani ne, stačil ještě jeden takový případ, a článek o něm by mu mohl způsobit větší ztrátu, než dělá veškerý zisk z tohoto podnikání. Zřejmě to nebyly velké provize."

"Navrhoval bych teď následující hru," řekl Barth. "Bude se jmenovat 'Jak záhadně zahynout v Neapoli'. Jde mi o to, jaké vlastnosti k tomu člověk potřebuje. Pomůžete mi, ano?"

"Rád. Seznam těch vlastností obsahuje pohlaví, věk, tělesnou konstituci, nemoc, materiální situaci a určité jiné věci, které se pokusím vypočítat. Je tedy třeba být mužem kolem padesátky, spíše urostlým, pyknické či atletické postavy, svobodný nebo vdovec, a rozhodně - osamělý v Neapoli. S ohledem na Schimmelreiterův případ je třeba uznat, že zámožnost není nezbytnou podmínkou. Naproti tomu je třeba umět italsky dost málo, nebo vůbec ne."

"Žádná z obětí nemluvila plyně italsky?"

"Žádná. Přecházím k osobitějším rysům. Kdo chce zahynout, nesmí mít cukrovku."

"Ale neříkejte!"

"Ani jeden muž z té série neměl cukrovku. Zato bylo pět cukrovkářů mezi těmi, které Stella poslal do Neapole a kteří se v pořádku vrátili domů."

"Jak tohleto vysvětlovali vaši experti?"

"Ani nevím, co bych vám měl povědět. Mluvili něco o výměně látkové, o acetonových těliscích, které mohou být antidotem, ale to zas popírali odborníci snad ani ne lepší, jako spíš poctivější (ale to je pouze můj dojem). Acetonová těliska se vyskytují v krvi, až teprve když se v organismu silně projeví nedostatek insulínu, ale dnes dbá každý diabetik na pravidelné užívání příslušných léků. Další nezbytnou

vlastností je alergie. Na trávu, senná rýma, astma. Byli ovšem lidé, kteří přesně splňovali všechny tyhle podmínky, a nic se jim nestalo. Například ten Stellův pacient, kterého jsem nazval jahodový, a ten druhý s rýmou."

"Tak tedy bohatí, osamělí, postarší, koupající se v síře, atleti, alergičtí a nemluvíci italsky?"

"Ano. Používali stejné protialergické léky jako tamti, i plimasin."

"Co je to?"

"Antihistaminový preparát s příměsí ritalinu. Ritalin je alfaacetylphenylpiperidinhydrochlorid. První substance plimasinu, pyribenzamin, odstraňuje alergické reakce, ale vyvolává ospalost, zpomaluje reflexy, proto ho řidiči musejí užívat s ritalinem, který patří k prostředkům povzbuzujícím."

"Vy jste hotový chemik!"

"Sám užívám plimasin léta. Každý alergik je tak trochu sám sobě lékařem. Ve Státech jsem užíval tamější léky, protože plimasin je švýcarský preparát. Charles Decker, ten s rýmou, ho taky užíval, ale přitom nedošel nejmenší újmy... Počkejte."

Zůstal jsem čučet s pootevřenými ústy jako debil. Barth se na mě mlčky díval.

"Oni všichni plešatěli..." vyrazil jsem konečně.

"Pleš?"

"V začátcích. Počkejte. Ano. Decker měl taky na temeni tonzuru, a přece - nic."

"Zato vy neplešatíte," poznamenal Barth.

"Prosím? Ach tak, ne, neplešatím. Že by to měl být nedostatek? Ale když se nic nestalo Deckerovi, přestože plešatěl... Ostatně jakápak může být souvislost mezi plešatěním a akutním šílenstvím?"

"A jaká mezi šílenstvím a cukrovkou?"

"Máte pravdu, doktore, to je zakázaná otázka."

"Tak vy jste v celku věc plešatění zcela přešli?"

"No, víte, to je tak. Snažili jsme se diferencovat skupinu těch, kteří zahynuli, a skupinu těch, kteří se vrátili z Neapole zdraví, a přitom jsme přirozeně na tuhleto vlastnost přišli. Potíž byla nejprve v tom, že se plešatění dalo zjistit najisto jediné u obětí, protože se někteří ze zachráněných třeba nepřiznali, že nosí paruku, v tomhle ohledu bývají lidé nesmírně ješitní a těžko je tahat za vlasy a prohlížet si je zblízka, když si to nepřejí. Diagnóza by vyžadovala najít odborný závod, kde si daný člověk dal udělat paruku nebo i přestěp vlasů, ale na to už jsme prostě neměli ani čas, ani lidi."

"Považovali jste to za tak důležité?"

"Názory se různily. Někteří se domnívali, že to důležité není, a to tím spíše, že jde o zjištění, zda mezi několika Stellovými přeživšími pacienty jsou lidé, kteří skrývají pleš. Jak by to mohlo souviset s tragickými nehodami jiných alergiků?"

"No dobře, ale když jste brali zřetel i na stav ochlupení, proč jste se před chvílí zatvářil tak překvapeně?"

"Záporná korelace, bohužel. Překvapilo mě, že nikdo ze zemřelých svou pleš neskrýval. Nikdo z nich nenosil paruku, neměl přestěp ani vlasy vpichované do kůže... Taková operace se dělá."

"Já vím. A co?"

"Nic víc než to, že všechny oběti plešatěly a neskrývaly to, a naproti tomu mezi přeživšími byli lidé jak plešatí, tak s normálními vlasy. Uvědomil jsem si, že Decker měl jenom lysinku, nic víc. Měl jsem pocit, že jsem se dostal na správnou stopu. Takový pocit jsem měl víckrát. Pochopte, prosím vás, že se tím zabývám už hrozně dlouho a že začínám vidět faty morgány, duchy..."

"No, to už má příchut' historky o zázračném navštívení, o tajemném prokletí, o duchách... Třeba na tom něco je?"

"Vy věříte na duchy?" vytřeštil jsem na něho oči.

"Třeba by stačilo, aby na ně věřili oni, nemyslíte? Dejme tomu, že v Neapoli působí nějaký věstec, který má políbeno na bohaté cizince..."

"Dobře, dejme tomu," zavrtěl jsem sebou v lenošce. "A co dál?"

"Lze si zhruba představit, jak se s pomocí různých triků a seancí snaží získat jejich důvěru, jak jim bezplatně poskytuje přímo z Tibetu vzorky zázračného elixíru, který je jakýmsi narkotickým odvarem, má vyvolat jejich naprostou závislost na něm, anebo taky vyléčit všechny možné neduhy - a v té dejme tomu stovce takových lidí se najde deset nebo jedenáct lehkomyšlných, kteří požijí příliš velkou dávkou

najednou..."

"Aha," řekl jsem, "no dobře, ale o někom takovém by přece Italové věděli. Jejich policie. Pohyb některých obětí jsme ostatně rekonstruovali tak dokonale, že víme, v kolik hodin vycházel host z hotelu, jak byl v tu chvíli oblečený, ve kterém stánku si kupoval noviny a jaké, na čem byl v opeře, a tak nám takový šarlatán či guru mohl ujít v jednom nebo ve dvou případech, ale rozhodně ne ve všech. Ne, nikdo takový v tom není. A navíc je to málo pravděpodobné. Za prvé skoro vůbec neuměli italsky, a za druhé přece takový Švéd s vysokoškolským vzděláním, antikvář či seriózní podnikatel nepůjde za italskou věstkyní! Ani na to neměli kdy..."

"Jako přesvědčený, ale ne poražený, si dovolím střílet ještě jednou!" vstal Barth ze svého vyřezávaného křesla. "Pokud se nechali nachytat na nějaký háček s delikátní návnadou, musel to být háček, který po sobě nezanechává stopu. V tom se mnou souhlasíte?"

"Návnada na ně tedy působila soukromě, intimně, osobně a současně prchavě. Sex?!"

Otálel jsem s odpovědí.

"Ne. Někteří sice navazovali přechodné erotické styky, ale to není ono. Rozebírali jsme jejich život tak zevrubně, že by nám něco tak 'velikého' jako ženy, výstřelky a dům rozkoše nemohlo ujít. To by muselo být něco úplně nepatrného..."

Moje poslední slovo mě samého trochu překvapilo, protože takhle jsem až dosud neuvažoval. Ale byla to voda na Barthův mlýn.

"Smrtelná nepatrnost? Proč ne! Něco takového, čemu člověk tajně holduje a pečlivě to skrývá před světem... A přitom to může být něco, zač bychom se vy a já třeba nestyděli. Možná že jen pro určitou kategorii lidí by zveřejnění té slabůstky znamenalo katastrofální blamáž..."

"Kruh se uzavřel," poznamenal jsem, "protože jste se teď vrátil do oblasti, z níž jste mě předtím vyháněl, do psychologie..."

Za oknem se ozvalo troubení. Doktor vstal - připadal mi nečekaně mladý - podíval se dolů a pohrozil prstem. Klakson ztichl. Překvapeně jsem konstatoval, že se smráká, podíval jsem se na hodinky a bylo mi trapně - seděl jsem u něho už skoro čtyři hodiny! Vstal jsem, abych se rozloučil, ale nechtěl ani slyšet. "Kdepak, milý pane! Za prvé u nás zůstanete na večeri, za druhé jsme zatím k ničemu nedospěli a za třetí, vlastně spíš za předprvní, bych se vám rád omluvil. Prohodil jsem naše role. Pustil jsem se do vás jako vyšetřující soudce. Neskrývám, že jsem tím něco sledoval, něco, co není hodno hostitele... Chtěl jsem se o vás z vašich vlastních úst dozvědět něco takového, co se nedozvím ze spisů. Ovzduší věci může vyjádřit jedině člověk, o tom jsem přesvědčen. A kromě toho jsem se vás snažil trochu provokovat, dokonce i dloubanci, a musím říct, že jste se držel docela dobře, přestože nemáte tvář hráče pokeru, jak si možná myslíte... Pokud mě ve vašich očích může něco ospravedlnit, pak jsou to dobré úmysly, protože jsem ochoten se do toho nechat zapráhnout... Ale posad'te se, večere ještě není na stole. U nás se zvoní..."

Znovu jsme usedli. Pocítil jsem velkou úlevu.

"Pustím se do toho," pokračoval, "přestože nevidím žádnou velikou šanci... Mohu se zeptat, jak jste si vlastně mou účast představoval?"

"Myslím, že ta věc dovoluje použít mnohostrannou analýzu...", začal jsem opatrně, vážil jsem každé slovo. "Neznám váš program, ale znám určité množství programů typu GPS a myslím, že vyšetřovací program by měl být trochu podobný. Není to záhada ani tak kriminální, jako spíš empirická. Počítač nám přirozeně neřekne, kdo je pachatel, ale pachatele lze jako neznámou z rovnice klidně škrtnout. Vyřešit otázku znamená vytvořit teorii umírání těch lidí. Objevit zákon, který je zabil..."

Doktor Barth na mě pohlédl jakoby se soucitem. Ale možná že se mi to jen zdálo, protože seděl pod lustrem a při sebemenším pohybu se mu přes obličej přesouvaly stíny.

"Milý pane, když jsem řekl, že to zkusíme, měl jsem na mysli spřažení lidí, a ne elektronů. Mám vynikající interdisciplinární kolektiv, nejlepší hlavy Francie, a jsem si jist, že za tím půjdou jako chrti za liškou. Zato program... Ano, sestavili jsme ho, v několika pokusech se osvědčil docela obstojně, ale takováhle věc... ne, ne," opakoval a vrtěl hlavou.

"Proč?"

"To je docela prosté. Počítač neudělá nic bez kvantifikace, a co tady, prosím vás, chcete kvantifikovat?"

rozhodil ruce. "Dejme tomu, že v Neapoli působí nový okruh obchodníků s narkotiky a že hotel je jednou z rozděloven, že se zákazníkům dodává zboží tak, že se nasype místo soli do určité slánky, cožpak se v jídelně občas nemohou slánky zaměnit? A nebyli by pak ohroženi otravou lidé, kteří rádi hodně soli? A jak by na tohleto, ptám se vás, mohl přijít počítač, nebude-li ve vloženém materiálu ani jediný bit o těch slánkách, narkotiku a kulinárních gostech obětí?"

Podíval jsem se na něho s uznáním. Jak snadno ho napadaly takové koncepce jen tak ze vzduchu! Uslyšeli jsme hlas zvonku, stále hlasitější, nakonec až děsivý. Posléze ztichl a já uslyšel ženský hlas kárající dítě. Barth vstal.

"Musíme jít. Jídáme vždycky ve stejnou hodinu."

V jídelně hořela na stole dlouhá řada růžových svíček. Ještě na schodech mi Barth pošeptal, že s nimi jídá jeho babička, devadesátiletá dáma, ale v každém ohledu čilá, i když snad trochu výstřední. Pochopil jsem to jako poučení, že se ničemu nemám divit, ale už jsem nic neodpověděl, protože jsem se musel seznámit se členy rodiny. Kromě tří dětí, které už jsem znal, a paní Barthové u stolu jsem na vyřezávaném křesle, stejném, jako bylo to nahoře v pracovně, spatřil stařenku v šatu fialové, vpravdě biskupské barvy. Na prsou jí jiskřil starosvětský lorňon vykládaný brilantovými routami a její malé černé oči se do mě zavrtaly jako ty třpytící se kaménky. Podala mi ruku tak vysoko a tak energicky, že jsem ji políbil, což nikdy nedělám, a nečekaně silným mužským hlasem, který jako by patřil jiné osobě ve špatně dabovaném filmu, pravila:

"Tak vy jste ten astronaut? Ještě jsem nikdy žádného u stolu neviděla."

I doktor byl překvapen. Jeho manželka poznamenala, že děti už mě babičce ohlásily. Stará dáma mi řekla, abych se posadil vedle ní a abych mluvil nahlas, protože špatně slyší. Vedle jejího talíře ležel naslouchací přístroj velikosti poloviny bobu. Ale vůbec ho nepoužívala.

"Budete mě bavit. Takováhle příležitost se mi asi hned tak nenaskytne. Prosím vás, řekněte mi, jak doopravdy vypadá Země odtamtud, shora? Já fotografiím nevěřím!"

"Dobře děláte," řekl jsem, když jsem jí podával misku se salátem. Pobavilo mě, že se do mě pustila tak zoztra. "To nemohou reprodukovat žádné fotografie, zejména když je oběžná dráha nízko, pak totiž nahrazuje Země oblohu. Nezakrývá oblohu, ale je oblohou. Takový má člověk dojem."

"Je to opravdu tak krásné?" zněly v jejím hlase pochybnosti.

"Mně se to líbilo. Nejsilnějším dojmem na mě zapůsobilo, že Země vypadá jako neobydlená. Ani stopa po městech, silnicích, přístavech - nic než moře, pevniny a mraky. Ostatně moře a pevniny jsou skutečně takové, jak jsme se o nich učili ve škole v zeměpise. Kdežto mraky... ty mi připadaly hrozně divné, možná proto, že se mrakům tak málo podobají."

"A čemu se podobají?"

"To závisí na výšce oběžné dráhy. Z největší vzdálenosti vypadaly jako stará pomačkaná kůže nosorožce, taková hnědošedá, popraskaná. Ale když se člověk k Zemi přiblíží, vypadají mraky jako ovčí rouno rozčesané hřebeny, z ovcí různého druhu."

"Byl jste na Měsíci?"

"Bohužel ne."

Připravil jsem se na další kosmologické otázky, ale stará dáma nečekaně změnila téma.

"Mluvíte francouzsky docela plynne, i když tak nějak divně. Používáte jiných slov... Nepocházíte z Kanady?"

"Ano, rodiče odtamtud pocházejí. Ale já už jsem se narodil ve Státech."

"No vidíte. Vaše matka je Francouzka?"

"Byla."

Viděl jsem, jak oba manželé Barthovi upírají na starou dámu přes stůl takový pohled, jako by se snažili přibrzdit její zvědavost, ale ona si z toho nic nedělala.

"Matka na vás mluvila francouzsky?"

"Ano."

"Jmenujete se John. Ale jistě vám říkala Jean, že?"

"Ano."

"Tak já vám tak budu říkat taky. Dejte od mého talíře pryč ten chřest, nesmím ho jíst. Pane Jeane, stáří

spočívá v tom, že člověk už získal životní zkušenosti, kterých nemůže využít. Oni mají pravdu," ukázala na ostatní členy rodiny, "že mě neberou na vědomí. Vy to nemůžete vědět, ale mezi sedmdesátým a devadesátým rokem života je obrovský rozdíl. Zásadní rozdíl," zdůraznila a zmlkla, protože se pustila do jídla. Ožila, až teprve když se měnily talíře.

"Kolikrát jste byl ve vesmíru?"

"Dvakrát. Ale nebyl jsem daleko od Země. Kdybychom ji přirovnali k jablku, tak jen asi tak na tloušťku jeho slupky."

"Jste skromný."

"Ani ne."

Byl to dost podivný rozhovor, i když nemohu říci, že nepříjemný, protože stará dáma měla v sobě jakýsi zvláštní šarm. Proto mi nevadilo, že se vyptávala dál.

"Domníváte se, že by ženy měly létat do vesmíru?"

"O tom jsem zrovna nepřemýšlel," odpověděl jsem popravdě. "Pokud by jim na tom záleželo, proč ne?"

"Vy máte u vás ve Státech centrum toho bláznivého hnutí - women's liberation. Je to dětinské, nechutné, ale aspoň pohodlné."

"Myslíte? Proč pohodlné?"

"Je pohodlné vědět, kdo za všechno může. Podle těch dam mohou za všechno muži. A teprve ženy dají svět do pořádku. Chtějí převzít vaše místa. Je to sice nesmysl, ale mají aspoň jasný cíl, kdežto vy nemáte nic."

Po moučníku, což byl obrovský rebarborový koláč sypaný cukrem, vyběhly děti z jídelny a já se začal chystat k odchodu. Když jsem doktoru Barthovi řekl, že bydlím v Orly, začal naléhat, abych se přestěhoval k nim. Nechtěl jsem ho natolik využívat, ale pokušení to bylo značné. Drsně řečeno, chtěl si mě uvázat na krk.

Paní Barthová se připojila k manželovi, ukázala mi dosud prázdnou knihu hostů. Bude prý dobré znamení, když se do ní jako první zapíše astronaut! Šermovali jsme zdvořilostními frázemi, až jsem nakonec souhlasil. Zůstalo u toho, že se k nim nazítří přestěhuji. Doktor mě vyprovodil k autu, a když jsem nasedal, řekl mi, že jsem se jeho babičce zřejmě zalíbil, a to že je velké vyznamenání. Stál v otevřených vratech, když jsem odjížděl, abych se vnořil do noční Paříže.

Ve snaze vyhnout se tlačenci jsem objížděl centrum a mířil k nábrežním bulvárům, kde už v tuhle dobu bývalo volněji - blížila se půlnoc. Byl jsem dost unavený, ale spokojený. Rozhovor s Barthem mě naplnil neurčitou nadějí. Jel jsem pomalu, protože jsem vypil spoustu bílého vína. Předě mnou se objevil malý 2 CV, vlekl se podél chodníku s jakousi přehnanou opatrností. Silnice byla ostatně prázdná a nad zábradlím nábreží jsem viděl velická skladiště obchodních domů, která se rýsovala na druhém břehu Seiny. Viděl jsem je bezděčně, protože duchem jsem byl daleko, když vtom se jako dvě slunce rozsvítily dva reflektory vozu za mnou. Zrovna jsem se chystal předjet malého 2CV a příliš jsem vyhnul doleva, a tak abych nechal nočnímu pirátovi víc místa, chtěl jsem se vrátit za vlekoucí se autíčko, ale už jsem nestačil. Světla zezadu zalila celý vnitřek auta a zploštělý tvar s rachotem prolétl mezerou mezi mnou a malým vozem. Než jsem si poposedl na sedadle peugeotu, který postrčila vzdušná vlna, tamten už zmizel. Něco mi chybělo na pravém blatníku. Po zrcátku zbylo jen ramínko. Usekl mi je. Jel jsem dál a uvažoval o tom, že kdybych nebyl vypil tolik vína, ležel bych teď v rozmačkaném autě, protože bych se byl stačil vrátit do mezery, do níž se vrátil pirát. Ta nehoda by Randymu pěkně zamotala hlavu. Jak pěkně by moje smrt zapadla do neapolského schématu! Randy by si byl skálopevně jist, že souvisí se simulační akcí. Ale zřejmě mi nebylo souzeno stát se dvanáctým. Do hotelu už jsem dojel hladce.

Barth chtěl, aby jeho tým převzal případ přímo ode mě, anebo se možná chtěl blýsknout novou vilou - zkrátka čtvrtý den mého pobytu u nich, v neděli, se ve vile konal seznamovací večírek. Mělo přijet přes dvacet lidí. Jelikož jsem nebyl připraven na oficiální vystupování, chtěl jsem si v sobotu zajet do Paříže a koupit vhodný oblek, ale Barth mi to vymluvil. Stál jsem tedy s ním a s jeho ženou u vstupních dveří ve vybledlých džínách a vytahaném svetru, protože všechno slušné, co jsem měl, zničila italská policie. Stěny pokojů v přízemí roztáhli a dolejšek domu se proměnil v prostorný salón. Byl to dost zvláštní večer. Cítil jsem se mezi těmi vousatými mládenci a vědátorkami v parukách trochu jako zbloudilý host a trochu jako domácí, jako člověk, který našel u Bartha azyl, a současně dělal i hostitele. Asi jsem jim připadal jako

starý skaut, když jsem byl ostříhaný a oholený. Nevládla tam ani prkenná obřadnost, ani její odporný opak - světoborecká šaškárna intelektuálů. Od posledních událostí v Římě maoisté ostatně dost vymizeli. Snažil jsem se věnovat všem, proto přece přijeli, aby poznali ukýchaného astronauta a cestujícího detektiva v jedné osobě. Bezstarostný hovor se hned stočil na utrpení světa. Nebyla to vlastně ani bezstarostnost, spíš odhození odpovědnosti, protože odvěká mise Evropy už skončila a tihleti diplomati z Nanterres a École supérieure to chápali líp než její krajané. Evropa se vymanila z krize pouze hospodářsky. Prosperita se vrátila, ale dobrý pocit už ne. Nebyl to strach z metastáz člověka operovaného na rakovinu, bylo to vědomí, že duch dějin odešel, a vrátí-li se, pak už ne sem. Francie už nemohla nic, proto se tito lidé mohli svobodně zabývat utrpením světa, jelikož přešli z jeviště do hlediště. McLuhanova prorocství se splňují, jenže naruby, jak už to s prorocstvími často bývá. Vzniká ta jeho globální vesnice, jenže rozpůlená. Chudší polovina trpí, a bohatá to utrpení importuje prostřednictvím televize a na dálku vyjadřuje soucit. Už je dokonce známo, že to takhle dál nepůjde, ale kupodivu to pořád ještě jde. Nikdo se mě neptal, co si myslím o nové doktríně státního departementu, o doktríně "přečkávání" uvnitř hospodářských sanitárních kordonů, a tak jsem mlčel. Po utrpeních světa přišla řeč na jeho bláznivé kousky. Dozvěděl jsem se, že jeden známý francouzský režisér chce natočit film o jatcích na schodech. Roli záhadného hrdiny měl hrát Belmondo a dívku, kterou zachrání - ne dítě, s dítětem by se nemohl vyspat - jedna slavná anglická herečka. Tato hvězda se zrovna vdávala a pozvala na svatební noc, v dnešní době tak módní, mnoho prominentů, aby kolem manželského lože uspořádali dobročinnou sbírku ve prospěch římských obětí. Od té doby, co jsem slyšel, že se belgické jeptišky rozhodly dobročinnou prostitucí vykoupit farizejství církví, už ani nepocítuji hnus, když slyším takové věci. Mluvilo se o politice. Novinkou dne bylo odhalení argentinského hnutí obránců vlasti jakožto vládních žoldáků. Vyjadřovaly se obavy, že se něco takového nedá v budoucnu vyloučit ani ve Francii. Fašismus už je přežitek, primitivní diktatury také, aspoň v Evropě, ale na extrémistický teror neexistuje účinnější prostředek než preventivní likvidace aktivistů. Přímo profylaktickou vraždou si demokracie dovolit nemůže, ale může přimhouřit oko nad provládní úkladnou vraždou s omezenou odpovědností a pod diskrétním nepřímým dohledem. To už není ta stará vražda v kápi, represe zaštitěná státem, nýbrž konstruktivní teror na základě plné moci. Doslechl jsem se o jednom filozofovi, který navrhuje totální uzákonění násilí. Už De Sade se vyjádřil, že to je právě ta absolutní svoboda. Ústavou se zaručí svoboda demonstrovat zrovna jako svoboda manifestovat, a protože existuje více sil zainteresovaných na udržení statu quo než na jeho rozvrácení, pořádek vyjde ze střetnutí obou extrémistů vítězně, i kdyby snad došlo k něčemu, co by se podobalo občanské válce.

Asi v jedenáct začal Barth zájemce provádět po celém domě, dolejšek se vyprázdnil a já se připojil ke třem hostům u otevřených dveří na terasu. Dva byli matematici z nepřátelských táborů, neboť Saussure, Lagrangeův příbuzný, se zabýval analýzou, tedy čistou matematikou, kdežto ten druhý byl vzděláním statistik a zabýval se experimentální fyzikou jako programátor. Komicky se od sebe lišili zevnějškem. Saussure byl neduživý, černovlasý, s vysedlými lícními kostmi a s kotletami, na nose zlatý binokl na tkaničce, jako kdyby vypadl z daguerrotypu, a na krku japonskou tranzistorovou kalkulačku jako komandorský kříž. Asi z recese. Statistik byl naproti tomu zlatovlasý, masívní, kudrnatý, vypadal jako těžký boche z francouzských pohlednic z první světové války a skutečně pocházel z německé rodiny. Jmenoval se Mayer, ne Mailleux, jak jsem se zprvu domníval, protože tak své jméno vyslovoval. Matematici se k hovoru moc neměli, oslovil mě třetí z přítomných, farmakolog, doktor Lapidus. Vypadal, jako by se vrátil z pustého ostrova, protože si nechával růst plnovous. Ptal se, zda vyšetřování dospělo k nedokončeným událostem, to znamená takovým, kdy se příznaky šílenství sice vyskytly, ale pak samy od sebe vymizely. Řekl jsem, že mikrofilmy obsahují veškeré spisy, a pokud nemáme Swiftův případ považovat za nedokončený, pak žádné nebyly.

"To je zvláštní," řekl.

"Proč zvláštní?"

"Příznaky se projeví s různou intenzitou, a když byl někdo hospitalizován, jako například ten, co vyskočil z okna, ustoupily. Za předpokladu chemicky vyvolané psychózy by to znamenalo, že přijímaná dávka nepochopitelně vzrůstá. Cožpak si toho nikdo nevšiml?"

"Já vám moc nerozumím."

"Neexistuje psychotropní sloučenina, která by působila s takovým zpožděním, aby se požitá dejme tomu v pondělí projevila nejdřív v úterý, halucinace ve středu a maximální efekt v sobotu. Jistě, v organismu lze vytvořit zásobárnu, když se pod kůži vstříkne sloučenina preparovaná tak, aby se vstřebávala třeba celé týdny, ale tento zákrok zanechává stopy ve tkáni. Na to by se mělo při pitvě přijít, ale nic takového jsem ve spisech nenašel."

"Nenašel, protože nic takového zjištěno nebylo."

"A to mě právě překvapuje!"

"Mohli ten preparát přece brát několikrát, takže se kumuloval..."

Zavrtěl hlavou.

"Jak? Od začátku nového způsobu života až k projevům prvních příznaků uplynulo vždycky několik dní. Šest až osm nebo dokonce deset. Neexistuje prostředek s tak zpožděným účinkem ani s takovou kumulací. Předpokládáme-li, že tu sloučeninu začali brát od prvního nebo druhého dne po příjezdu, měly by se příznaky projevit do osmačtyřiceti hodin. Kdyby to byli lidé s nemocnými ledvinami nebo játry, dalo by se o tom diskutovat, jenomže takoví mezi nimi nebyli."

"Co tedy myslíte?"

"Podle toho, jak se mi jeví, byli ti lidé přiotravováni systematicky, postupně a trvale."

"Tak tedy úkladné travičství?"

Usmál se zlatými zuby.

"Ne. Nevím, třeba to byli skřítkci, nebo mouchy, které přilétaly přímo z nějaké farmakologické laboratoře a usedaly na topinky, ale předtím se špacírovaly po aromatických derivátech lyserginu, těch novějších, ale vím, že koncentrace té sloučeniny narůstala v krvi oběti pomalu."

"A co když je to nějaká neznámá sloučenina?"

"Nám neznámá?"

Řekl to tak, že jsem se musel usmát.

"Ano. Vám. Chemii. Není to možné?"

Ušklíbal se, zlato v ústech se mu blýskalo.

"Neznámých sloučenin je víc než hvězd na nebi. Ale nemohou existovat takové, které jsou současně odolné i neodolné vůči tkáňovému metabolismu. Existuje nekonečně mnoho kruhů, ale žádný kruh není čtvercový."

"Zase vám nerozumím."

"Vždyť je to docela jednoduché. Sloučeniny, které se projevují náhle a prudce, vytvářejí v organismu trvalá spojení, například taková jako kysličník uhelnatý nebo kyanidy s hemoglobinem. Takové sloučeniny se při pitvě vždycky najdou. Zejména když se použije mikrometody, například chromatografie. Použilo se jí, ale nic se nezjistilo! To tedy znamená, že se ona sloučenina snadno rozkládá. A když se snadno rozkládá, musí se podávat buď často po malých dávkách, nebo jednorázově v dávce velmi silné. A pokud by se brala v jedné dávce, pak by se příznaky prudce projevíly po několika hodinách, a ne po několika dnech. Rozumíte mi?"

"Ano, rozumím. Podle vás neexistuje žádná alternativa?"

"Ale ano, existuje. Kdyby to byla sloučenina v okamžiku požití zcela neškodná, taková, která získává psychotropní vlastnosti, až teprve když se rozloží v krvi nebo v tkáních. Například v játrech. Játra by se snažila odstranit z organismu neškodnou sloučeninu a přetvářela by ji v jed. Byla by to zajímavá biochemická past, ale je to čistá fantazie, protože nic takového neexistuje a nemyslím, že by vůbec mohlo existovat."

"Kde berete tu jistotu?"

"Z toho, že takový jed, takového trojského koně nezná farmakologie v žádné podobě. A když se něco nikdy nestalo, je málo pravděpodobné, že by se to stát mohlo."

"A co dál?"

"Nevím."

"Jen to jste mi chtěl říct?"

Byl jsem nezdvořilý, ale Lapidus mi šel na nervy. Naštěstí se neurazil.

"Ne, ještě něco. To... ten efekt... mohl být výslednicí."

"Požívání různých substancí? Různých jedů?"

"Ano."

"Ale to by přece už naprosto přesvědčivě nasvědčovalo promyšleným úkladům!"

Místo chemika se nečekaně ozval Saussure:

"Jedna dívka z Lombardie sloužila u jednoho pařížského lékaře, který bydlel v ulici svatého Petra číslo čtyřicet osm ve druhém poschodí. Když ji přijela navštívit sestra, zapoměla, jak se ulice jmenuje, a ze svatého Petra se stal svatý Michal. Šla po boulevardu Saint Michel, našla dům číslo čtyřicet osm, vylezla do druhého patra, našla na dveřích vizitku lékaře, zazvonila a zeptala se na Marii Duvalovou, svou sestru. Stalo se totiž, že v jiné ulici u jiného lékaře sloužilo děvče, které se taky jmenovalo Duvalová a mělo dokonce stejné křestní jméno, Marie, zrovna jako sestra návštěvnice, ale byla to úplně jiná osoba. A tak se na otázku, jaká byla apriorní pravděpodobnost této události, vůbec nedá dát rozumná, to znamená matematicky seriózní odpověď. Vypadá to jako maličkost, ale věřte mi, je to propast! Jedinou modelovou oblastí teorie pravděpodobnosti je svět podle Gibbse, svět opakovatelných průběhů. Unikátní události, nepodléhající statistice s ohledem na jejich jednorázovost, se sice stávají, ale nedá se u nich mluvit o pravděpodobnosti."

"Žádné unikátní události neexistují," vmísil se do hovoru Mayer, který si až dosud vytlačoval zevnitř tváře jazykem a dělal všelijaké grimasy.

"Ale existují," odpověděl Saussure.

"Jenže ne jako série."

"Ty jsi unikátní série událostí. Každý člověk je unikátní série událostí."

"Distributivně, nebo kolektivně?"

Vypadalo to, že začíná souboj na abstrakce, ale Lapidus položil oběma ruku na koleno a řekl:

"Pánové!"

Oba se usmáli, Mayer si zase začal vydouvat tvář jazykem a Saussure pokračoval:

"Dá se pořídit frekvenční rozbor jména Duval, bytů pařížských lékařů, to ano, ale jak se má záměna svatého Petra za svatého Michala k frekvenci výskytu těchto jmen v názvech ulic ve Francii? A jakou číselnou hodnotu by bylo třeba připsat náhodě, že ta dívka sice došla do domu, kde bydlí nějaká Duvalová, jenže ve třetím patře, a ne ve druhém? Zkrátka kde končí soustava vztažností?"

"Jistě ne v nekonečnu," přihodil polínko Mayer.

"Mohu dokázat, že je nekonečná nejen klasicky, ale i transfinitně."

"Promiňte, doktore Saussure," vmísil jsem se do hovoru, abych ho dostal tam, kam jsem chtěl, "to jste asi řekl jen a propos, ale v jakém smyslu?"

Mayer na mě vrhl soucitný pohled a vyšel na terasu. Saussure se tvářil, jako by ho moje nechápavost překvapila.

"Byl jste v zahradě za altánem, u jahodiště?"

"Jistě."

"Stojí tam dřevěný stůl, takový kulatý, po obvodu pobitý měděnými cvočky. Všiml jste si ho?"

"Ano."

"Považujete za možné pustit na ten stůl z vysoka pipetou tolik kapek vody, kolik je tam hřebíků, a to tak, aby každá kapka padla na jednu hlavičku?"

"No, proč ne, kdyby dobře mířil..."

"A kdybyste kapal poslepu, tak ne?"

"Přirozeně že ne."

"Ale prosím vás, vždyť stačí, aby pět minut pršelo, a každý hřebík určitě dostane svou kapku vody..."

"To pak...", začal jsem teprve teď chápat, kam míří.

"Ano, ano, ano! Můj názor je radikální. Není to žádná hádanka. O tom, co je možné, rozhoduje síla souhrnu událostí. Čím silnější souhrn, tím méně pravděpodobné události se v něm mohou udát."

"Cožpak nemáme sérii obětí?"

"Máme. Vyvolal je osudový mechanismus. Z propasti nevypočitatelného, o které jsem se zmínil, když jsem vám vyprávěl tu anekdotu, jste si vybrali určitou zvláštní část, která se vyznačuje podobností mnoha činitelů. Vy ji považujete za sérii, odtud její záhadnost."

"Vy se tedy domníváte stejně jako pan Lapidus, že je třeba hledat nedokončené případy?"

"Ne. To si nemyslím, protože je nenajdete. Soubor frontových vojáků obsahuje podsoubor zabitých a raněných. Ten se dá snadno určit, ale neurčíte soubor vojáků, které kulka o vlasek minula, protože se nijak neliší od těch, které minula o kilometr. Proto se v té vaší věci nic nedozvíte jinak než náhodou. Protivníka, který provozuje osudovou strategii, můžete přemoci jedine stejnou strategií."

"Co to tu zas vykládáte, doktore Saussure?" ozvalo se zezadu. Byl to Barth s prošeďivějším hubeným mužem. Představil mi ho, ale jméno jsem dobře nerozuměl. Barth nepovažoval Saussura za člena své skupiny, nýbrž za zvláštní exemplář. Dověděl jsem se, že matematik pracoval před rokem ve Futuribles, odkud přešel do francouzského týmu CETI, který se zabýval kosmickými civilizacemi, ale nikde dlouho nevydržel. Zeptal jsem se ho, co soudí o těch civilizacích. Zda se domnívá, že ty také neexistují.

"To už není tak jednoduché," řekl a vstal. "Jiné civilizace existují, i když neexistují."

"Jak tomu mám rozumět?"

"Neexistují jako ekvivalenty našich představ o nich, což znamená, že to, co je civilizace, neumí člověk určit jako civilizaci."

"Možná," souhlasil jsem, "ale v jejich souboru by také mělo být místo pro nás, že? Bud' jsme šedivá průměrnost vesmíru, anebo odchylka, možná dokonce krajní."

Všichni, kdo nás poslouchali, se dali do smíchu. S překvapením jsem se dověděl, že právě tenhle druh argumentace přiměl Saussura opustit CETI. On jediný se neusmál. Hrál si se svým počítadlem jako s řetízkem od hodinek. Vytáhl jsem ho z hloučku ke stolu, podal mu sklenku vína, sám jsem si vzal druhou a vypil ji na jeho představu těch civilizací. Pak jsem ho požádal, aby mě zasvětil do své koncepce.

Je to ta nejlepší taktika, naučil jsem se ji od Fitzpatricka, těžko se dá o tomto způsobu chování říci, zda je míněno vážně, nebo zda je to karikatura. Saussure mi začal vysvětlovat, že celý pokrok vědy není nic jiného než postupné upouštění od představy, že svět je jednoduchý. Člověk chce, aby všechno bylo jednoduché, i když by to současně mělo být záhadné. Jeden typ boha, a to v jednotném čísle; jeden typ přírodních zákonů; jeden typ vzniku rozumu v univerzu atakdále. Vezměme si astronomii. Ta tvrdila, že všechno, co existuje, jsou hvězdy v čase přítomném, minulém a budoucím plus jejich odpad například v podobě planet. Musela však nakonec připustit, že se do tohoto schématu spousta vesmírných jevů nevejde. Lidská touha po jednoduchosti umožnila kariéru Ockhamově břitvě, bránící množení existencí, a tedy klasifikačních buněk, nad nezbytnou míru. Ale různorodost, kterou jsme nechtěli vzít na vědomí, naše předsudky překonává. Dnešní fyzici už staví Ockhamovo pravidlo na hlavu a tvrdí, že možné je všechno, co není zakázané. Ve fyzice všechno. A různorodost civilizací je větší než různorodost fyzikální. Rád bych ho byl poslouchal dál, ale Lapidus mě odvedl k lékařům a biologům. Jejich názor byl jednotný: nedostatek údajů! Je nutno prozkoumat takovou hypotézu série úmrtí, podle níž by mohlo jít o následky vrozených vlastností organismu, alergického na nějaký prvek neapolské mikrobiosféry. Je třeba vzít dvě skupiny lidí, přibližně po čtyřiceti osobách, samé padesátileté pykniky vybrané losováním, máčet je v síře, zahřívat na slunci, masírovat, strkat do sauny, opékat na horském slunci, trochu je strašit filmovými horrory, trochu je vzrušovat pornografickými exponáty - a čekat, až se někdo z nich zblázní. Potom se pustit do rozboru jejich dědičných vlastností zkoumáním jejich rodokmenů, hledáním nenadálých a nevysvětlitelných úmrtí ve vstupních liniích, a zde jistě prokáže obrovské služby počítač! Jedni mluvili na mě, jiní zas mezi sebou o složení vody v lázních, vzduchu, o adrenochromech, chemogenní halucinační schizofrenii na metabolickém základě, až mě vysvobodil doktor Barth, aby mě zavedl mezi právníky. Někteří z nich hlasovali pro mafii, jiní sázeli na dosud utajenou novější organizaci, která nespěchá s diskontováním těch záhadných úmrtí. Motivy? A jaký motiv měl ten Japonec, když v Římě pozabíjel Srby, Holanďany a Šváby? Viděl jste dnešní noviny? Novozélandský turista chtěl protestovat proti únosu australského diplomata v Bolívii, a tak se v Helsinkách pokusil o únos charterového letadla s poutníky do Vatikánu. Zásada římského práva *id fecit cui prodest* už neplatí. Ne, bude to spíš mafie, mafiánem může být přece každý Ital, každý prodavač, vrátný, lázeňský řidič, silná psychóza nasvědčuje působení halucinogenů, není snadné je naservírovat v restauraci, ale kde jinde si člověk raději jedním douškem vypije osvěžující nápoj, ne-li po horké koupeli v lázních, když se vypotí? Právníky obstoupili lékaři, od kterých jsem odešel, a rozpoutal se spor o plešatění, z něhož však nic nevzešlo. Bylo to vlastně docela zábavné. V jednu hodinu se menší oddělené skupinky slily v jediné bouřlivé shromáždění a při

šampaňském vyvstal problém sexu. Seznam léků, které se našly u obětí, je určitě neúplný. Vždyť na něm chybí moderní nápoj lásky - afrodisiaka! Starší pánové je určitě užívali. Je jich spousta, Topcraft, Bios 6, Dulong, Antipraecox, Orgasfluid, Sex Tonicum, Sanurex Erecta, Elixire d'Egypte, Erectovite, Topform, Action Cream, ty znalosti mě ohromily a taky přivedly do rozpaků, protože ukázaly na mezeru ve vyšetřování, nikdo nezkoumal psychotropii takových preparátů. Radili mi, abych se do toho pustil. Nenašly se nikde? U nikoho? To je právě obzvlášť podezřelé! Mladý člověk by něco takového neskrýval, ale starší pánové, toť se ví, ti jsou pokrytečtí, pruděrní, dbají o dekorum. Užívali je a ničili obaly...

V místnosti to jen vřelo, všechna okna byla otevřená, zátky bouchaly, usmívající se Barth se objevoval hned v jedněch, hned v druhých dveřích, španělské dívky obcházely s podnosy, perlově zlatá blondýna, prý Lapidusova žena, hezká v polostínu, říkala, že jí připomínám jejího někdejšího přítele, večírek se rozhodně vydařil, ale mě se zmocnila melancholie poněkud zmírněná šampaňským, protože jsem pocíťoval zklamání. Žádný z těch sympatických nadšenců neměl v sobě tu jiskru, ten detektivní talent, jemuž v umění odpovídá inspirace. Schopnost vytáhnout z hromady faktů věci podstatné. Místo aby uvažovali, jak úkol vyřešit, komplikovali ho. Ten dar měl Randy, ale zas neměl ty znalosti, kterých byl Barthovic dům plný, ale které se bohužel neuměly protnout v ohnisku.

Zůstal jsem v salóne až do konce, poslední hosty jsme vyprovodili, odjíždělo jedno auto za druhým, podjezdy se vyprázdnily, v domě svítila všechna okna a já šel nahoru s pocitem prohry, nespokojen spíš se sebou než s nimi. Za oknem svítila Paříž za tmavou zónou zahrad a předměstských vilek, ale nedokázala ztlumit záři Marsu, který vypadal, jako kdyby někdo za tím vším udělal žlutý puntík. Někdy má člověk známého, se kterým ho nepojí ani zájmy, ani zvláštní zážitky, se kterým nekomunikuje, vídá ho zřídka a náhodou, ale skutečnost, že ten člověk existuje, má pro něho důležitý, i když nejasný význam. Takového známého pro mě v Paříži představuje Eiffelka, ne jako symbol města, protože Paříž je mi celkem lhostejná. Že mi na Eiffelce záleží, to jsem zjistil, když jsem si přečetl v novinách zprávu o tom, že má být rozebrána, a polekal jsem se.

Kdykoli jsem v Paříži, jdu se na ni podívat zblízka. Jen podívat, nic víc. Na závěr návštěvy zajdu pod její podstavec, mezi čtyři mostní nohy, odkud jsou vidět proti nebi oblouky, mříže a starosvětská velká kola, která uvádějí do pohybu výtahy. Tak tomu bylo i den po seznamovacím večírku. Věž se nezměnila, přestože ji obklopile škatule věžáků.

Byl krásný den. Posadil jsem se na lavičku a uvažoval, jak z toho všeho vybruslit, protože ráno jsem se s tímto rozhodnutím probudil. Věc, které jsem věnoval tolik úsilí, mi byla najednou cizí, přebytná a jakoby vylhaná. Chci říci, že vylhané bylo mé nadšení pro ni. Jako kdybych se byl najednou probral nebo zmoudřel, viděl jsem vlastní nezralost, tu infantilitu, která byla za každým mým životním rozhodnutím. Byl jsem blázen, když jsem se jako osmnáctiletý kluk rozhodl stát komandosem - podařilo se mi zahlédnout normanský mys, ale z nosítek, protože můj letoun, rozbitý ve vzduchu "flakem", vyhodil nás, třicet mužů, na německé bunkry mimo cíl. Po té noci jsem se dostal se zlomenou kostrčí do anglické nemocnice. A s Marsem to bylo vlastně stejné. Kdybych se byl z něho vrátil, nemyslel bych na něj po celý život, spíš by mi hrozilo to, co druhému muži na Měsíci, jemuž nestačila nabízená křesla v dozorčích radách velkých firem, a proto se zabýval myšlenkami na sebevraždu. Jeden z mých kolegů se stal šéfem distribuce piva na Floridě, když beru do ruky plechovku piva, vidím ho v duchu, jak vchází do liftu v andělsky bílém skafandru, a tak jsem radši skočil po hlavě do téhle aféry, abych nedopadl jako on. Dobře jsem to chápal, když jsem se díval na Eiffelku. Hrozná profese, jež přitahuje příslibem "velkého kroku lidstva", který, jak řekl Armstrong, je "malým krokem člověka", a ve skutečnosti kulminačním bodem, apogeem nejen oběžné dráhy, popravčím místem, symbolickým obrazem lidského života a jeho touhou po všech nadějích a silách, které vedou k nedosažitelnému. Rozdíl je v tom, že tomu, čím jsou pro každého nejlepší léta, tomu tady odpovídají hodiny. Aldrin věděl, že stopy jeho širokých bot na Měsíci přežijí nejen paměť programu Apollo, ale pravděpodobně i lidstvo, protože je teprve za půldruhé miliardy let smete žár Slunce, které se rozklene přes oběžnou dráhu Země, ale jak se může spokojit prodejem piva člověk, který byl tak blízko věčnosti? Vědět, že člověk má už všechno za sebou, dovědět se to tak náhle, tak neodvratně - to je víc než prohra, to je výsměch tomu, že těsně předtím dosáhl vrcholu. Když jsem tak seděl a díval se na železný pomník, který jeden solidní inženýr postavil

devatenáctému století, pořád víc jsem se divil vlastní zaslepenosti, že jsem se tomu tolik poddával, a už jen pocit hanby mi bránil v tom, abych se co nejrychleji vrátil do Garges a úkradkem sbalil svých pět švestek. Pocit hanby a loajálnosti.

Odpoledne přišel do mé mansardy Barth. Připadal mi trochu nesvůj. Měl pro mě novinu. Inspektor Pingaud, spojka mezi Sureté a jeho týmem, nás oba pozval. Šlo o případ, který vyšetřoval jeden z jeho kolegů, komisař Leclerc. Pingaud se domníval, že bychom se s tím případem měli seznámit. Samozřejmě jsem souhlasil a odjeli jsme spolu do Paříže. Pingaud nás očekával. Poznal jsem ho, byl to ten prošedivělý nemluva, kterého jsem předcházejícího večera zahlédl po Barthově boku. Byl mnohem starší, než se mi den předtím zdálo. Přijal nás v malém křidelném pokoji, vstal od psacího stolu, na kterém stál magnetofon. Řekl bez úvodu, že ho onehdy navštívil komisař Leclerc. Je v důchodu, ale někdy navštěvuje staré známé. Z rozhovoru vyplynul jeden případ, který mi Leclerc nemůže přednést osobně, ale na inspektorovu prosbu ho vyprávěl a nahrál na pásek. Pingaud nás požádal, abychom se pohodlně usadili, protože to potrvá poněkud déle, a pak nás nechal samotné, jakoby ze zdvořilosti, aby nám nepřekážel, ale připadalo mi to dost divné.

Na zvyklosti jakékoli policie bylo těch ohleduplností trochu moc, a už zejména - na zvyklosti policie francouzské. Moc, ale současně málo. V tom, co řekl Pingaud, jsem nevěřil velké lži. Nemohlo jít o fingované vyšetřování, o fiktivní historku, komisař byl už jistě v důchodu, ale nebylo přece nic snazšího než smluvit nám schůzku někde jinde. Ještě jsem chápal, že nám nechtějí ukázat spisy, ty jsou pro ně svátost, ale nahrávka sugerovala snahu znemožnit jakoukoli diskusi. Informace se měla obejít bez komentářů. Magnetofonového pásku se na nic nezeptáš. Co se za tím skrývalo? Barth byl teď stejně bezradný jako já, anebo si chtěl či musel nechat pochybnosti pro sebe. To všechno mi prolétlo hlavou, když se ozval hluboký, sebejistý, poněkud dýchavičný hlas.

(Vážený pane, aby bylo jasno, budu vám vyprávět to, co vám vyprávět můžu. Inspektor Pingaud se sice za vás zaručil, ale jsou věci, které zamlčím. Znáám spisy, s nimiž jste sem přijel, seznámil jsem se s nimi dřív než vy, a chci vám sdělit, co si o tom myslím: není v nich žádný materiál pro vyšetřování. Rozumíte mi, co tím chci říct? Z profesionálního hlediska mě nezajímá to, co nepodléhá paragrafům trestního zákona. Na světě je milion nepochopitelných věcí, létající talíře, vymítání d'ábla, chlapíci, co v televizi na dálku ohýbají vidličky, ale do toho mi jako policistovi nic není. Jako čtenář France Soir se tím můžu pět minut zabývat a nakonec říct: no prosím! A tak když říkám, že v tom italském případě není nic k vyšetřování, můžu se sice mýlit, ale mám za sebou pětatřicet let práce u policie. Ostatně nemusíte s mým názorem souhlasit, to už je vaše věc. Inspektor Pingaud mě požádal, abych vám předestřel případ, který jsem vedl před dvěma lety. Až domluvíme, pochopíte, proč se nedostal do tisku. Řeknu vám rovnou nezdvořile, že kdyby jste se ho pokoušel využít jako materiálu pro zveřejnění, budeme všechno dementovat. Proč, to taky pochopíte. Jsou zde státní důvody a já jsem francouzský policista. Prosím, abyste to nepovažoval za urážku, je to jen otázka profesionální loajálnosti. Vyslovil jsem obvyklou formuli.

Ten případ byl založen ad acta. Pracovala na něm policie, Sureté a nakonec kontrašpionáž. Materiál odpočívá v archivu, bude ho tam pěkných pár kilo. Tak tedy začínám. Hlavní osobou je Dieudonné Proque. Proque je jméno, které nezní francouzsky. Předtím se jmenoval Procke a byl to německý žid, který jako kluk emigroval s rodiči do Francie, bylo to za Hitlera, v roce tisíc devět set třicet sedm. Rodiče pocházeli ze střední měšťanské vrstvy, až od nacismu to byli němečtí patrioti, měli vzdálené příbuzné ve Štrasburku, co se usadili ve Francii už v osmnáctém století. Jdu daleko do minulosti, šli jsme na to z gruntu, jako při každém těžkém případě. Čím je věc mlhavější, tím hlouběji musíme šťárat. Když mu otec umřel, nenechal mu nic. Vyučil se optikem. Za okupace žil v Marseille, v neokupované zóně, u jiných příbuzných, s výjimkou těch šesti let ale bydlel pořád v Paříži v mém arrondissement. Měl malý krámk s brýlemi na rue Amélie. Vedlo se mu spíš mizerně. Neměl finanční prostředky, nemohl účinně konkurovat větším firmám. Prodával málo, spíš opravoval, vyměňoval skla v brýlích, sem tam spravil nějakou hračku, nejenom optickou. Optik lidí šetrných a chudých. Jeho matka ho přežila, bydlel s ní. Dožila se skoro devadesáti let. Když se stalo to, co vám chci vyprávět, bylo jemu, starému mládenci, jedenašedesát. Soudně trestán nebyl, u nás nebyl registrován, přestože jsme věděli, že jeho fotografický ateliér, který si zařídil za krámkem, není jen takový neviňoučkový koníček, jak tvrdil. Jsou lidé, kteří dělají

drastické snímky, třeba ani ne pornografické, ale sami je neumějí nebo nechtějí vyvolávat a potřebují důvěryhodného člověka, který by jim to udělal. Musí to být člověk solidní, takový, který si nenadělá kopie pro sebe anebo taky nejen pro sebe. No, ale to není do jistých mezí trestné. Jsou lidé, kteří uvedou jiné do choulostivé situace a pak je potajmu vyfotografují, aby je mohli vydírat. Většinou je máme ve svých kartotékách a není pro ně zdravé mít vlastní temnou komoru, zvětšovač nebo fotografa, co už byl trestaný. Proque se tím sice zabýval, ale dělal to s mírou. Věděli jsme, že takové snímky vyvolává, obvykle se do toho pustil, když na tom byl finančně moc špatně. Neměli jsme však důvod zakročit. Kdyby dnes policii unikaly jen takové věci! Nejsou systematizovaná místa, nejsou prostředky, nejsou lidi. Proque na tom ostatně moc nevydělával. Nikdy by se neopovážil uplatňovat u svých klientů nějaké nároky na základě toho, co pro ně dělá. Byl opatrný, protože byl od přírody zbabělý. Ve všem poslouchal matku. Žili jako kolečka v hodinovém stroju. Každý rok jezdili ven, vždycky v červenci, vždycky do Normandie. Nad obchůdkem měli třípokojový byt plný krámů, byl to starý dům, nájemníci pořád stejní, znali se léta, ještě z doby před válkou. Toho Proqua vám můžu popsat, protože to má určitý význam, zejména pro vás. Byl malý, hubený, předčasně shrbený, s tikem na levém oku, víčko mu padalo, na lidi, kteří ho neznali, působil zejména v poledních hodinách dojmem nahluchlého, přihlouplého nebo roztržitého. Co do inteligence byl docela normální, míval jen záchvaty ospalosti, většinou kolem poledne, následkem poklesu tlaku. Proto měl vždycky v laboratoři na stole termosku s kávou, a tou se snažil zachránit, když začal klimbat nad prací. Postupem let ho ty záchvaty ospalosti, zívání, slabosti, pocity na omdlení, trápily stále intenzivněji. Nakonec ho matka poslala k lékaři. Byl u dvou, napsali mu nevinné povzbuzující prostředky, které účinkovaly krátce. To, co vám vyprávím, věděl každý nájemník v tom domě, mohl vám to vyprávět kterýkoli. Myslím, že se vědělo i o těch jeho nejasných kšeftících v temné komoře. Byl to člověk úplně průhledný. Takové fotografie, to je konečně dětinství ve srovnání s tím, co je našim každodenním chlebem. Ostatně já jsem z kriminálky, kdežto moeurs, mravnostní oddělení, to je úplně jiný svět. Po tom, co se stalo, jsme se sice taky zapojili do vyšetřování, ale bezvýsledně. Čím bych ještě jeho portrét obohatil? Sbíral staré pohlednice, stěžoval si, že má přecitlivělou pokožku, nemohl se opalovat, hned mu naskákala nějaká vyrážka, ostatně nebyl to člověk, kterému mohlo záležet na opálení. Ale na podzim předloňského roku výrazně potemněl v obličeji, jeho pleť dostala měděný odstín, jaký vyvolává horské sluníčko, no a staří zákazníci a známí se ho vyptávali, tak co je to s vámi, pane Proque, vy chodíte do solária? a on se červenal jako holčička a každému vysvětloval, že ne, že ho postihla hrozná nemoc, že má nežity na jistém překérním místě, už se to táhne hrozně dlouho, lékař mu doporučil ozařovat tělo horským sluncem a napsal mu vitamíny a mast. Nakonec mu to trochu pomohlo. Byl říjen, toho roku dost nepříjemný, deštivý, studený, optik trpěl těmi svými potížemi obzvlášť na podzim, míval záchvaty slabosti, a to v pravé poledne, a tak zase šel k lékaři a ten mu zase napsal nějaké povzbuzující prášky. Koncem měsíce řekl u oběda matce - dost rozčilený radostí, že dostal dobře placenou práci - že bude vyvolávat a zvětšovat velkou sérii barevných snímků, spoustu kopií, velký formát. Počítal, že vydělá tisíc šest set franků, což pro něho byla velká částka. Po sedmé hodině večer stáhl roletu a zavřel se v temné komoře, matce předtím řekl, že přijde domů pozdě, protože zakázka spěchá. Matku probudil asi v jednu hodinu nějaký zvuk. Zněl z jeho pokoje. Proque seděl na zemi a plakal "tak strašně, jako ještě nikdy žádný člověk neplakal", řekla nám matka do protokolu. Křičel a vzlykal, že si zkazil život a že se musí zabít. Roztrhal sbírku svých milovaných pohlednic, porážel nábytek, stařenka si s ním nevěděla rady, býval jindy tak poslušný, kdežto teď jako by ji nevnímal. Cupitala za ním po pokoji, tahala ho za šaty, a on jako ve špatné tragikomedii hledal nejprve provaz, odřízl ho od záclony, ale šňůra byla příliš tenká, matka mu ji ostatně vyrvala z ruky, pak se zas v kuchyni hrabal v přiborech, hledal nůž, a nakonec chtěl sejít dolů pro nějaký jed. Měl v tmavé komoře dost chemikálií, ale najednou jako by zeslábl, posadil se na podlahu a začal chrápat, ale plakal ještě ze spaní. Spal tak až do rána, protože matka neměla sílu ho přenést na postel a sousedy nechtěla volat, a tak mu jen podložila polštář pod hlavu. Druhý den už byl zase normální, i když značně sklíčený. Stěžoval si na silné bolesti hlavy, říkal, že má pocit, jako by byl celou noc pil, ale nepil nikdy víc než čtvrtku bílého vína k obědu, takového slabého stolního. Spolykal prášky a šel do krámu. Den strávil jako obvykle. Zákazníků neměl jako optik mnoho, většinou byl krám prázdný, a tak sedával vzaďu, brousil skla nebo v tmavé komoře vyvolával fotografie. Toho dne měl jen čtyři zákazníky. Vedl si knihu, do které zapisoval každou objednanou práci, i tu

seběmenší, kterou dělal na počkání. Když zákazníka neznal, zapisoval druh objednávky. To se přirozeně netýkalo jeho fotografických kšeftů. Rovněž dva následující dny proběhly bez zvláštních událostí. Třetí den dostal část honoráře za zvětšeniny. Tyhlety zdroje příjmu si nezapisoval, tak hloupý nebyl. Večeři měli s matkou okázalejší, alespoň na jejich poměry. Dražší víno, ryba, už se na to tak přesně nepamatuju, víte, ale tenkrát jsem uměl nazpaměť, i kolik měli druhů syra. Druhý den dostal od téhož zákazníka druhou sérii filmů. U oběda měl skvělou náladu, říkal matce, že si ještě budou moci postavit domek, večer se zase zavřel v temné komoře a odtamtud zaslechla matka po půlnoci příšerný hluk. Sešla dolů, klepala v síni na zadní dveře komory, je tam jen lepenková přepážka, slyšela, jak nesrozumitelně nařiká, bouchá, všechno převrací, rozbíjí sklo, a tak v hrůze zavolala souseda, rytce, který má krámk ve stejné ulici. Soused, klidný starší vdovec, vypáčil dlátem zástrčku za přepážkou. Uvnitř byla tma a skoro ticho. Na zemi ležel Proque v napůl vyvolaných, navzájem slepených negativech pornografických snímků, válely se po všech koutech, částečně roztrhané, linoleum bylo polité chemikáliemi, protože rozbil všechny nádoby, ve kterých měl roztoky, shodil na zem zvětšovák, kyselinou si popálil ruce, vypálil díry v šatech, z kohoutků tekla voda proudem a on byl mokrá od hlavy k patě. Když se mu udělalo špatně, šplíchal si vodu na hlavu a nakonec vstrčil hlavu pod vodovod. Asi se chtěl otrávit, ale místo kyanidu spolkl bromid, proto ležel úplně omámený. Nechal se odvést do bytu, soused ho tam skoro odnesl, matka říkala, že po jeho odchodu začal Proque zase šilet, ale už vůbec neměl sílu, a zase to začalo vypadat jako špatná komedie - ležel na posteli, mrskal rukama a nohama, chtěl roztrhat prostěradlo, aby se na něm oběsil, strkal si povlak do úst, chroptěl, plakal, klel, a když vyskočil z postele, padl jako podřátý a zas jako poprvé usnul na zemi.

Druhý den se probudil pozdě, cítil se celý rozmlácený. Zoufal si, ale teď už rozumně, že si napáchal takovou škodu. Celé dopoledne sbíral, oplachoval, zachraňoval slepené negativy, jak jen mohl, uklízel a čistil temnou komoru, a v poledne vyšel ven o holi, protože se mu točila hlava, ale musel si koupit nové chemikálie místo těch, které zničil. Večer si matce stěžoval, že to asi bude choromyslnost, vyptával se jí, zda byly v rodině nějaké případy šílenství, a nechtěl věřit, že o žádných neví. Podle toho, jak s ní mluvil a jak se jí snažil oklamat, poznala, že se ještě zcela nevrátil do normálního stavu, protože se předtím nikdy ani neopovážil na ni zvýšit hlas. Ještě nikdy v životě nebyl tak agresivní, ale no což, dá se pochopit rozčilení a strach člověka, který zcela nečekaně podlehně v několikadenním časovém odstupu záchvatům šílenství. Že jde o záchvaty šílenství, to by asi napadlo každého. Řekl matce, že jestli se něco takového stane ještě jednou, půjde k psychiatrovi. Tak energické odhodlání neodpovídalo jeho povaze, dříve plynuly týdny, než se rozhodl zajít za dermatologem, a předtím ho ty jeho vředy pořádně potrápily. Neotálel proto, že by byl skoupý, byl přece pojištěn, ale sebemenší změna denního rozvrhu mu připadala nesnesitelná.

Mezi Proquem a zákazníkem, který mu svěřil film, došlo k hádce, protože zákazník se nemohl dopočítat několika snímků. Co se mezi nimi odehrálo, to jsme se nikdy nedověděli - je to jediný nevyjasněný bod v celém případě.

Potom se celý týden nestalo nic. Proque se uklidnil, nevracel se už v hovorech s matkou k podezření, že jde o choromyslnost. V neděli s ní šel do kina. A v pondělí se zbláznil. Vypadalo to tak. V jedenáct hodin dopoledne vyšel z krámu, nechal otevřené dveře, neodpověděl jako jindy na pozdrav známého cukráře, který má na rohu malou cukrárničku. Ten člověk, Ital, ho pozdravil první, protože stál před krámem. Proque mu připadal "nějaký divný", ale zašel dovnitř, koupil zákusky, řekl, že zaplatí, až se bude vracet, protože pak bude mít "spoustu peněz", to taky nebylo v jeho stylu, na stanovišti nasedl do taxíku - nasedl v taxíku už nejmíň deset let - a dal řidiči adresu na rue de l'Opéra. Řekl mu, aby čekal, za čtvrt hodiny se vrátil, něco si pro sebe hlasitě brebentil a mával přitom rukama, v jedné držel obálku plnou bankovek. Svolával hromy a blesky na toho mizeru, který se ho pokoušel připravit o výdělek, a řekl řidiči, aby ho odvezl k Notre Dame. Tam na ostrově dal taxikáři sto franků a nežádal nazpět - taxikář si povšiml, že měl v obálce samé stovky, a než taxík odjel, začal přelézat zábradlí mostu. Nějaký chodec ho chytil za nohu, začali spolu zápasit, taxikář vyskočil z auta, ale ani ve dvou nemohli Proqua zmocit. Objevil se policista, ve třech vrazili Proqua do taxíku, pořád ještě šlel, na dlažbě se válely stotfrankové bankovky, policista ho nakonec připoutal k sobě a jeli do nemocnice. Cestou se Proquovi podařilo cosi dost neobvyklého. Když se auto rozjelo, pohroužil se tak nějak do sebe a ležel vedle

policisty jako kus hadru, ale pak najednou vyskočil, a než ho policista stačil strhnout zpátky na sedadlo, vyrvál taxikáři volant. Provoz byl silný a došlo ke srážce. Taxík narazil do předních dveří citroena DS tak prudce, že řidiči déesky uvízla ruka mezi volantem a dveřmi. Měl zlomené zápěstí. Policista konečně dovezl Proqua jiným taxíkem do nemocnice, kde ho nedopatřením nebrali příliš vážně, a to tím spíše, že upadl do otupělosti, chvílemi pošťukával, neodpovídal na otázky a choval se klidně. Přijali ho na pozorování a při primářově večerní vizitě se ukázalo, že je pryč. Ležel pod postelí zabalený do houně, kterou vytáhl zpod prostěradla a přitiskl se k ní ke zdi, takže si ho hned nepovšimli. Ztratil vědomí následkem ztráty krve, protože si kusem žiletky, kterou propašoval ze svých šatů do nemocničního pyžama, podřezal žíly na ruku. Zachránili ho třemi transfúzemi. Potom se připletly nějaké komplikace, zřejmě měl špatné srdce.

Dostal jsem ten případ den po dopravní nehodě na ostrově Svatého Ludvíka. Zdánlivě na tom nebylo nic pro Sureté, ale majitel déesky měl právního zástupce, který dospěl k názoru, že se naskytla báječná příležitost trochu podojit policii. Advokát vznesl žalobu na trestuhodnou nedbalost policejního zaměstnance, který vezl šílícího zločince a připustil, aby tento zločinec narazil do auta jeho klienta a kromě újmy tělesné a materiální mu způsobil těžký duševní šok. Zodpovědná je tedy policie, jistě bude muset poškozenému vyplácet rentu, přirozeně z ministerského fondu, protože policista, který srážku zavinil, byl ve službě.

Aby si usnadnil start, informoval advokát v tomto duchu tisk. Proto případ poskočil z úrovně banálních incidentů o pár příčlí nahoru - teď už šlo o prestiž Sureté, a vlastně policie judiciare - a tak mi šéf svěřil jeho vyšetřování.

Původní lékařská diagnóza pravila, že šlo o akutní záchvat šílenství v rámci pozdní schizofrenie, ale čím déle ho lékaři vyšetřovali, už po tom pokusu o sebevraždu, tím méně z té diagnózy zbylo. Za šest dní to byl zlomený, polomrtvý, náhle zestárlý, ale jinak vlastně normální člověk. Prohlásil, že mu jistý zákazník místo dohodnutého půl druhého tisíce zaplatil jen sto padesát franků, protože mu nedodal všechny snímky. Když v pondělí zasazoval skla do brýlí, dostal u brusky na toho zákazníka takový vztek, že všeho nechal, a jak byl, vyběhl z krámu, "aby si to s ním vyřídil". Na to, že se zastavil v cukrárně, se vůbec nepamatoval. Taky si nevzpomínal na nic z toho, co se událo na mostě, věděl jen, že ztropil zákazníkovi v bytě kravál a že zbývající peníze dostal. V noci po této výpovědi se jeho stav náhle zhoršil. K ránu zemřel na srdeční záchvat. Lékaři se shodli na tom, že šlo o reaktivní psychózu. I když souvisela Proquova smrt s jeho pondělním záchvatem šílenství jen nepřímo, důležitost případu opět stoupla. Mrtvola, to je vždycky trumfová karta. Zašel jsem za Proquovou matkou den před jeho smrtí. Na ženu tak vysokého věku byla dost zdvořilá. Přivedl jsem s sebou do rue Amélie aspiranta z oddělení narkotik, aby prohlédl temnou komoru a preparáty, které v ní byly. Seděl jsem u paní Proquové dlouho, protože myšlení takové staré dámy je jako prkno - když jednou začne větu, musí člověk trpělivě poslouchat. Ke konci návštěvy se mi zdálo, že slyším zvonek od dveří do krámu dole, okno bylo totiž pootevřené. Našel jsem tam svého člověka, prohlížel si za pultem knihu záznamů.

"Objevil jste něco?"

"Ne, nic."

Ale připadal mi nějak nejistý.

"Někdo tu byl?"

"Ano. Jak to víte?"

"Slyšel jsem zvonek."

"Ano," opakoval a vyprávěl mi, co se stalo. Uslyšel zvonek, ale protože stál na židli, neboť zrovna otvíral rozvodnou krabici elektrického vedení, aby je prohlédl, nemohl jít do krámu hned. Člověk, který přišel, slyšel zvuky, a protože byl přesvědčen, že je to Proque, řekl nahlas:

"Tak co? Jak se dnes cítíte, můj milý Dieudonné?"

Nato vešel do krámu můj pomocník a spatřil prostovlasého muže středních let, který sebou trhl, když ho spatřil, jako by chtěl ucouvnout ke dveřím. Pomohla náhoda. Lidé z brigády narkotik chodívají obvykle v civilu, ale toho dne se zrovna měla konat menší oslava, protože jeden z brigádyrů byl vyznamenán, a tak se na ni měli všichni dostavit v uniformách. A protože oslava začínala ve čtyři, šel můj člověk se mnou už v uniformě, aby se pro ni nemusel vracet domů.

Proto návštěvník strnul, když spatřil policejní stejnokroj. Řekl, že si chce vyzvednout brýle, které si dal do opravy. Ukázal lísteček s číslem. Agent odpověděl, že optik onemocněl a že prozatím klient bohužel svá skla dostat nemůže. Tím bylo řečeno vše, co mělo být řečeno, ale příchozí se nehýbal z místa. Nakonec se ztišeným hlasem zeptal, zda Proque náhle onemocněl. Agent odpověděl, že ano.

"Vážně?"

"Dost vážně."

"Já... ty brýle moc potřebuju," řekl ten člověk zničehonic, asi jen proto, že se nedokázal zeptat na to, co ho nejvíc zajímalo.

"A je živ?" zeptal se znenadání.

To už se mému člověku ani trochu nelíbilo. Neodpověděl, zato položil ruku na prkno uzavírající průchod k pultu, protože dostal chuť toho člověka legitimovat. Jenže ten se otočil na patě a odešel. Než agent vysunul háček z prkna, než je zvedl a vyběhl na ulici, po neznámém jakoby se zem slehla. Blížila se čtvrtá, lidé se vraceli z práce, mžilo, po chodnících se valily davy.

Trochu mě dopálilo, že ho takhle nechal odejít, ale schoval jsem si výtku na později. Měli jsme přece knihu objednávek. Zeptal jsem se agenta, zda si zapamatoval číslo lístečku, který mu ten muž ukázal. Vůbec si ho nevšiml. V knize bylo hodně zápisů z posledních dnů, označených jen iniciálami zákazníků. Moc nadějně to tedy nevypadalo. To, oč jsem se mohl opřít, bylo mlhavé jako obláček, totiž chování toho muže. Zřejmě Proqua dobře znal, když ho oslovil křestním jménem. Začal jsem si vypisovat poslední zápisy z knihy, i když bez velké naděje. Stvrzenka na brýle mohla být přece jen vhodná záminka. Narkotika mohou ležet ve skrýši, kterou člověk nenajde za jediný den, pokud ji zřizovali odborníci. Stvrzenka s číslem mohla být fiktivní. Co jsem si o Proquovi tenkrát myslel? Ani sám nevím. Ale i když jsem se snad mýlil, pokud jde o osobu optika, a jeho krám byl distribučním centrem narkotik, připadalo mi úplně nesmyslné, že by Proque užil nově obdržené zboží první a tak se otrávil. Zboží mohlo být falšované, což se stává, ale nestává se, aby obchodníci či překupníci sami narkotika brali. Znají příliš dobře jejich účinky, než aby se nechali zlákat. Nevěděl jsem tedy, co si o tom mám myslet, až mi pomohl agent, protože si vzpomněl, že přestože přišlo, neměl neznámý muž ani deštník, ani klobouk, a jeho plášť, chlupatý redingot, byl skoro suchý. Autem nepřišel, protože v ulici se pracovalo a byla uzavřena. To tedy znamenalo, že ten člověk asi bydlí nablízku. Našli jsme ho pátý den. Jak? Docela snadno. Podle údajů mého pomocníka jsme pořídili pracovní portrét hledaného a detektivové s ním obešli domovnice v rue Amélie. Nebyl to jen tak někdo, byl to vědec. Doktor chemie jménem Dunant. Jérôme Dunant. Prohlédl jsem si pak záznamní knihu a všiml jsem si podivné věci: iniciály J. D. figurovaly po všechny tři dny před Proquovými záchvaty. Doktor bydlel o pár domů dál, na protější straně ulice. Zašel jsem za ním brzy po poledni. Sám mi otevřel. Hned jsem ho poznal podle náčrtu našich odborníků.

"Aha, pojd'te dál," řekl.

"Očekával jste takovou návštěvu?" řekl jsem a šel jsem za ním.

"Ano. Je Proque naživu?"

"Musíte odpustit, ale ptát se chci já vás, a ne odpovídat na vaše dotazy. Na základě čeho soudíte, že by Proque mohl být mrtev?"

"Teď zas vám neodpovím já. Jde především o to, komisaři, aby se ta věc příliš nerozkřikla. Uchraňte ji před novináři, prosím vás. Mohlo by to dopadnout katastrofálně."

"Pro vás?"

"Ne, pro Francii."

Tvářil jsem se, jako bych byl tuhle odpověď neslyšel. Ale nedostal jsem z něho nic.

"Bohužel," pravil, "budu-li mluvit, pak jedině s vaším šéfem v Sureté, a to až teprve k tomu dostanu oprávnění od svých nadřízených."

Nic víc už neřekl. Báł se, že patřím k těm policistům, kteří zásobují tisk senzacemi. To mi došlo až později. Měli jsme s ním spoustu starostí. Nakonec to dopadlo tak, jak chtěl. Můj šéf se spojil s jeho nadřízenými, a k tomu, aby vypovídal, musela dát souhlas dvě ministerstva.

Jak známo, všechny státy milují mír a všechny se připravují na válku. Francie nemůže být výjimkou. O chemických zbraních mluví všichni s mravním rozhořčením. Ale všichni na nich pracují. Právě on, doktor Dunant, se zabýval hledáním preparátů zvaných psychotropní depresory, které v podobě plynů nebo

prášku ochromují morálku a vůli živé síly nepřítele. Co jsme se nakonec dověděli? Pod slibem zachování tajemství jsme se dověděli, že doktor Dunant pracuje už přes čtyři roky na syntéze takového depresoru. Vychází z určité chemické sloučeniny a získal už značné množství derivátů. Jeden z těch derivátů působí žádoucím směrem na mozek. Ale projevuje se teprve v obrovských dávkách. Musel by se brát po celých lžících, aby se projevil typické příznaky: nejprve fáze rozrušení a agresivity, potom deprese přecházející v prudkou sebevražednou máni. Za takových okolností často člověka přivede na správnou cestu náhoda. Vyberou se různé chemické skupiny ve výchozí sloučenině a zkoumají se farmakologické vlastnosti jejich derivátů. Na tom se dá pracovat léta, anebo taky získat sloučeninu s žádoucími vlastnostmi hned.

První eventualita je samozřejmě daleko pravděpodobnější. Doktor Dunant, který jako silně krátkozraký člověk stále nosil brýle, býval v posledních letech nejednou Proquovým zákazníkem. Jelikož se nemohl pohybovat bez brýlí, měl troje. Jedny měl na nose, druhé v kapse jako rezervní a třetí měl ležet doma. Takhle obezřetný byl teprve od té doby, co se mu brýle, které nosil, jednou v laboratoři rozbily a on musel přerušit práci. Stalo se mu to znovu nedávno, před třemi týdny. Dunant pracoval v ústavu s nejvyšším stupněm izolace. Než vstoupil do laboratoře, musel se nejdřív převléknout od hlavy k patě - i boty a prádlo tam měl speciální, a všechny osobní věci nechával v pracovní době v šatně, separované od pracoviště tlakovou komorou. Při práci měl na hlavě jakousi průsvitnou kuklu z umělé hmoty. Vzduch mu do ní přiváděla zvláštní elastická trubice. Ani jeho tělo, ani brýle se nestýkaly se substancemi, které zkoumal. Aby vyloučil starosti, které už jednou měl, kladl Dunant před započatím práce rezervní brýle na vysokou polici s chemikáliemi. Když po nich sahal, shodil je na zem. Jedna čočka praskla a on ještě poškodil obroučky, když na ně šlápl. Tyhle brýle tedy zanesl Proquovi. Když si pro ně přišel za dva dny, málem optika nepoznal. Byl přepadlý, vypadal jako po těžké nemoci. Vyprávěl Dunantovi, že se asi něčím přiotrávil, protože mu v noci bylo hrozně zle, měl podivný záchvat - ještě teď je mi do pláče, a přitom nevím proč! - zakončil své vyprávění. Dunant těm slovům nevěnoval velkou pozornost. S opravou brýlí však nebyl spokojen, jedno ramínko ho tlačilo a nová čočka se na nylonovém vlasci třásla a po několika dnech vypadla, a protože se mu to opět stalo v laboratoři, kde byla dlaždicová podlaha, sklo prasklo. Doktor znovu odnesl brýle k optikovi. Přišel si pro ně druhý den a Proque zase vypadal jako lazar, jako by byl za těch čtyřiašest hodin o léta zestárnul. Dunant se ho začal vyptávat na detaily nového "záchvatu". Popis připomínal prudkou depresi v procesu chemicky indukované psychózy, velice podobnou těm příznakům, jež vyvolával preparát X, s nímž se Dunant už tak dlouho mořil. Jenže takhle prudké příznaky působila až teprve dávka řádu deseti gramů substance - jakým způsobem tedy mohla tato skutečnost souviset s odnášením brýlí do opravy? Dvakrát zanesl optikovi rezervní brýle, obvykle ležely na polici nad Bunsenovým hořákem. Začal se tedy domnívat, že se substance X při vypařování vznáší ve vzduchu a v mikroskopickém množství usadá na rezervní brýle. Podrobil brýle chemickému rozboru a přesvědčil se, že se na čočkách a kovových ohybech obrouček skutečně vyskytují stopy sloučeniny X. Bylo to však množství řádu gamma, to znamená tisícin miligramu. Mezi chemiky je známa anekdota, jak došlo k objevení LSD. Chemik, který s tou substancí pracoval, neměl tušení - stejně jako tenkrát nikdo - že tato sloučenina působí jako halucinogen. Když se vrátil domů, zažil typický "stav blaženosti" s halucinacemi i psychotickou aurou, přestože než odešel z laboratoře, myl si ruce důkladně jako vždycky. Pod nehty mu však zbylo nepatrné množství LSD, jež stačilo vyvolat otravu, když si připravoval večeři.

Doktor Dunant začal uvažovat o tom, co vlastně dělá optik, když vsazuje do obrouček nová skla a ohýbá ramínka. Když ohýbá ramínka z plastické hmoty, rychle jimi pohybuje nad plynovým plamenem. Že by sloučenina po nahrátí miliónkrát znásobila svůj účinek? Dunant zahříval vzorky této sloučeniny všemi možnými způsoby nad hořáky, lihovou lampou, plamenem svíčky, ale bezvýsledně. Odhodlal se tedy k takzvanému křížovému pokusu. Záměrně ohnul ramínko brýlí a pak je pokryl roztokem preparátu X, tak zředěným, že když ředidlo vyschlo, zbylo na obroučkách jen nepatrné množství preparátu X, asi jedna milióntina gramu. Tyto brýle zanesl optikovi potřetí. Když si pro ně přišel, spatřil za pultem policistu. A to je celý můj příběh, milý pane. Příběh bez rozluštění, a tedy bez konce. Doktor Dunant se domníval, že jakýsi činitel přítomný v optikově dílně měl vliv na změnu preparátu. Že došlo ke katalytické reakci, která znásobila účinek preparátu téměř miliónkrát. Ale nic takového se nepodařilo zjistit.

Domnívali jsme se, že jsme z obliga, protože jsme neměli důvod ve vyšetřování pokračovat. Viníky bylo třeba hledat mezi atomy, a ne mezi lidmi. Nedošlo k žádnému zločinu, protože to množství sloučeniny X, jakým Dunant pokrýl brýle, než je zanesl k optikovi, nedokáže zabít ani mouchu. Pokud je mi známo, koupil Dunant nebo někdo jeho jménem od paní Proquové celý obsah temné komory a postupně vyzkoušel působení všech tamějších chemikálií na preparát X, ale marně.

Paní Proquová zemřela vloni před vánocemi. Slyšel jsem od mých lidí, ale jen jako fámu, že se Dunant po její smrti na nějakou dobu nastěhoval do opuštěné dílny a bral odtamtud vzorky všech substancí včetně lepenky z přepážky, prášku z brusného kamene, laku ze stěn a prachu z podlahy. To prý dělal po celou zimu, ale k ničemu nedospěl. Tak tohle jsem vám vyprávěl, jak víte, na prosbu inspektora Pingauda. Mám takový dojem, že ten váš případ bude podobný. Takové věci se v našem světě stávají od té doby, co je vědecky zdokonalený. A to je všechno.«

Vraceli jsme se do Garges v dopravní špičce celou hodinu, moc jsme nemluvili. Šílenství, kterému podlehl Proque, jsem znal tak, jako člověk zná známou tvář. Chyběla v něm jen fáze halucinací, ale kdo může vědět, jaké měl ten chudák sny? Bylo to zvláštní, tamty oběti pro mě nebyly nic víc než prvky hlavolamu, kdežto Proqua mi bylo líto - kvůli Dunantovi. Chápal jsem, že mu nestačily myši, ty by k sebevraždě nepřiměly. Potřeboval člověka. Neriskoval nic: když spatřil ve dveřích policistu, zaštitil se Francií. I tohle jsem chápal. Ale kvůli jeho slovům JAKPAK SE DNES CÍTÍTE, MŮJ MILÝ DIEUDONNÉ, jsem na něho měl vztek. Byl-li Japonec z Říma zločinec, kdo potom byl Dunant?

Jmenoval se asi jinak. Uvažoval jsem o tom, proč mě inspektor Pingaud nechal tenhle příběh vyslechnout, přece ne ze sympatií! Co se za tím skrývá? Zakončení také mohlo být fingované. A bylo-li tomu tak, mohl to být pokus využít příležitosti, jak pod nevinnou záminkou předat Pentagonu informaci o nové chemické zbrani. Když jsem o tom uvažoval, připadalo mi to dost pravděpodobné. Byl to triumf ukázaný tak obratně, že by se v případě potřeby dalo jeho prozrazení snadno zapřít - slyšel jsem přece na vlastní uši, že se na NIC nepřišlo, a nemohl jsem mít jistotu, že tomu tak není. Kdybych byl obyčejný soukromý detektiv, určitě by mi byli tuto seanci nedopřáli, ale astronaut, byť druhé kategorie, přivádí na mysl NASA a NASA zas Pentagon. Bylo-li o tom rozhodnuto na vyšších místech, byl Pingaud jediné vykonavatelem příkazu, a zmatek, který se kvůli tomu zmocnil Bartha, neměl význam. Barthova situace byla choulostivější než moje. Jistě tušil závan vyšší politiky z té neočekávané "pomoci", ale nechtěl se mnou o tom mluvit, zejména proto, že to i jeho překvapilo. Že ho o tom neinformovali předem, tím jsem si byl jist, protože dost dobře znám pravidla takovéhle hry. Nemohli si ho přece vzít stranou a říct mu "my tomu Amíkovi ukážeme zdálky jednu důležitou kartu, a on to dá dál". To se zkrátka nedělá. A kdyby do toho zasvětili jenom mě, vypadalo by to divně, to nemohli udělat, když věděli, že už mi Barth přislíbil pomoc svého týmu. Nemohli ho ani zasvětit do kulis té věci, ani vynechat, a tak si vybrali nejrozumnější variantu: uslyšel prostě totéž co já a měl si sám lámat hlavu otázkou, co dál. Třeba už litoval, že mi tak ukvapeně vyšel vstříc. Já aspoň viděl důsledky té historie pro naše vyšetřování.

Nevypadaly zrovna růžově. Z italské série jsme extrahovali jako vlastnosti předurčující pro ten případ - sírové koupele, věk kolem padesátky, zavalitou postavu, osamělost, slunce a alergii, kdežto tady jsme měli člověka po šedesátce, neduživého, nealergika, žijícího s matkou, který se nekoupal v síře, vyhýbal slunci a nechodil z domu. Víc rozdílů už ani být nemohlo! V návalu velkomyslnosti jsem řekl Barthovi, že bychom měli strávit vyslechnutou novinu každý zvlášť, abychom si navzájem nic nesugerovali, a závěry že si zkonfrontujeme večer. Rád na to přistoupil. Ve tři jsem sešel do zahrady, kde na mě za altánem čekal Petříček. Bylo to naše tajemství. Ukázal mi svůj materiál na raketu. Prvním stupněm měly být necky. Děti bývají hned nedůtklivé, a tak jsem mu neřekl, že se necky na booster nehodí, ale nakreslil jsem mu do písku části Saturnu V a IX. V pět jsem šel do knihovny, jak jsme se domluvili s Barthem. Překvapil mě. Začal tím, že když se na preparátu pracovalo ve Francii, pracovalo se na něm jistě i v jiných zemích. Takové práce probíhají většinou souběžně. I Italové... Možné to je, musíme se na věc podívat zcela nově. Preparát nemusel vzniknout ve vládní laboratoři, ale například u nějaké soukromé firmy. Mohl ho vytvořit nějaký chemik, který je ve spojení s extrémisty, anebo, což je dokonce ještě pravděpodobnější, bylo určité množství toho preparátu prostě ukradeno. Lidé, kteří jím disponují, sami nevědí, jak by se ho dalo použít s maximálním efektem. Co tedy dělají? Experimenty... Ale proč jsou obětmi cizinci v určitém věku, revmatici atakdále?

I na to měl odpověď.

"Vmyslete se do situace člověka, který takové seskupení řídí. Slyšel jste, že působení toho preparátu je silné, ale jaké, to se přesně neví. Morální zábrany nemáte žádné, musíte to vyzkoušet na lidech, ale na jakých? Přece ne na svých. Tak na kom? Na komkoli? Kdokoli - to je Ital, který má rodinu. První příznaky jsou nápadné jako změna povahy, a tak by se ten Ital brzy ocitl u lékaře nebo na klinice. Naproti tomu člověk osamělý může provádět všechno možné, než o něj projeví zájem okolí, zvlášť v hotelu, protože tam se podivínství hostů nejvíce respektuje. Čím lepší hotel, tím větší izolace. V penzionu třetí kategorie strká majitelka nos do každického hnutí hostů, kdežto v Hiltonu si můžete třeba chodit po rukou, a nikdo tomu nevěnuje pozornost. Ředitelství či personál ani nemrkne, dokud nedojde ke kriminálnímu deliktu. A cizojazyčnost zvyšuje izolaci ještě víc, nemyslíte?"

"A co věk? Alergie? Revmatismus? Síra?"

"Výsledek pokusů bude tím výraznější, čím větší bude rozdíl mezi chováním člověka před požitím preparátu a po něm. Mladý člověk nemá nikde stání, dnes je v Neapoli, zítra na Sicílii, naproti tomu starší pán je objekt přímo ideální, a zejména pacient na léčení, protože ten se pohybuje s pravidelností hodinového stroju - od lékaře do lázní, ze solária do hotelu, a tak se vliv otravy projeví jako na dlani..."

"A pohlaví?"

"To také není náhodné. Proč jen muži? Cožpak tím novým způsobem nechtějí nakazit jen muže? To mi připadá možná klíčové, poukazovalo by to totiž na to, že pozadí věci je politické par excellence. Chtějí-li tím zasáhnout významné politiky, tedy muže... Nemyslíte?"

"Něco na tom bude...", přiznal jsem s údivem. "Vy tedy myslíte, že mají své lidi po hotelích, že si vytipovali určitou kategorii hostů - možná dokonce odpovídající věkem těm politikům, které chtějí jednoho dne postihnout, až si naplánují státní převrat? Ano? To jste tím myslel?"

"To už mi připadá přehnané. Radši nebudeme příliš zužovat pozorovací aperturu... No což, před patnácti dvaceti lety by byla celá ta koncepce zaváněla fantasmagorií vhodnou nanejvýš pro román, ale dnes... chápete..."

Chápal jsem a povzdychl jsem si, protože mě ani trochu nelákala perspektiva, že by se vyšetřování mělo obnovit. Chvilí jsem vážil všechna pro a proti.

"Přiznávám, že jste mě zaskočil... ale zbývá ještě mnoho nepochopitelných věcí. Proč jenom alergici? A co je s tím plešatěním? No a ta doba - na přelomu května a června... Můžete mi tohleto vysvětlit?"

"Ne. Aspoň ne hned. Myslím, že je třeba se podívat na ten celkový obraz i z druhé strany: netipovat 'experimentální' kandidáty na oběti, nýbrž ty pravé. Porožhlédnout se mezi italskou politickou elitou. Kdyby se ukázalo, že v několika podstatných případech jde skutečně o alergiky..."

"Ach tak, chápu. No což, posíláte mě zkrátka do Říma. Obávám se, že se tam budu muset vypravit, mohla by to být skutečně správná stopa..."

"Chtěl byste tam jet? Snad ne teď hned..."

"Zítra, nejdéle pozítří, protože to nejsou věci, o kterých se dá mluvit do telefonu..."

S tím jsme se rozešli. Když jsem ve své mansardě uvažoval o Barthově koncepci, musel jsem ji považovat za mistrovskou. Vyslovil věrohodnou hypotézu a současně se dostal ze slepé uličky, protože věc se přirozeným způsobem vracela zpátky do Itálie a tak se také vyhnula dotazu na francouzský osud preparátu X. Přestalo být důležité, zda ho Dunant v temné komoře v rue Amélie opravdu rekonstruoval. Čím déle jsem o tom přemýšlel, tím víc jsem se utvrzoval v přesvědčení, že by se Barth mohl trefit do černého. Preparát X existoval a působil, o tom jsem nemohl pochybovat. Ani o tom, že by taková metoda eliminace klíčových politických osobností vyvolala otřes s nedožrými následky - možná nejen v Itálii.

Efekt by byl daleko větší než při "klasickém" atentátu. Současně jsem se díval na případ těch jedenácti s odporem, který už se měnil téměř v hnus. Tam, kde tkvěla dosud nepochopitelná záhada, začal se rýsovat zápas o moc, stejně triviální jako krvelačný. Politická vražda se skrývala za podivnou clonou. Druhý den jsem jel do rue Amélie. Nevím, proč jsem to udělal. Říkám, že jsem tam jel, protože jsem asi v jedenáct šel po chodníku a zastavoval se před výlohami, ale ještě když jsem odjížděl z Garges, nebyl jsem si jist, zda si to v poslední chvíli nerozmyslím a nezajedu raději k Eiffelce, abych se rozloučil s Paříží. Jenže tahle šance zhasla, když jsem vyjel na bulváry. Dalo mi dost práce, než jsem rue Amélie našel,

neznal jsem tu čtvrť a taky jsem chvíli nemohl najít místo, kde zaparkovat vůz. Dům, ve kterém bydlel Dieudonné Proque, jsem poznal, ještě než jsem spatřil jeho číslo. Vypadal přesně tak, jak jsem si ho představoval. Starý barák odsouzený k asanaci, se zavřenými okny, s tou starosvětskou výzdobou štítu, již architekti minulého století vtiskovali svým budovám individualitu. Krámek s brýlemi už tam nebyl, stažená žaluzie byla uzamčena. Když jsem se vracel, zastavil jsem se u obchodu s hračkami. Byl nejvyšší čas na nákup, protože jsem se nehodlal účastnit obnoveného vyšetřování. Rozhodl jsem se, že sdělím Randymu informace od Bartha a vrátím se do Států. Zašel jsem tedy do obchodu, abych něco koupil sestřiným chlapcům - nákup se stal rozumným ospravedlněním mé výpravy. Na policích svítila naše barevná civilizace v malém. Hledal jsem hračky, které jsem si pamatoval z vlastního dětství, ale byla tam jen elektronika, odpalovací základny, malí supermani v útočných pozicích judo a karate. Neblázni, řekl jsem si, pro koho vlastně ty hračky kupuješ?

Vybral jsem parádní přílby francouzské gardy s chocholy a maňáska Mariannu, protože to jsme u nás v Detroitu neměli. Ověšen balíčky jsem šel k autu a povšiml jsem si na rohu cukrárničky s bílými záclonkami. Za výlohou byl hnědý Vesuv z mandlí v griliáši. Připomněl mi pouličního prodáváče, kolem něhož jsem procházel cestou z hotelu na pláž. Nebyl jsem si jist, zda budou hořké mandle chlapcům chutnat, ale zašel jsem dovnitř a pár sáčků jsem jich koupil. To je zajímavé, řekl jsem si, že se zrovna tady se mnou rozloučila Neapol. Šel jsem k autu pomalu, jako bych se ještě pořád nevzdával, ale čeho vlastně? Sám nevím, možná čistoty, kterou jsem až dosud té záhadě připisoval, aniž jsem si to uvědomoval. Hodil jsem balíčky na zadní sedadlo a vstoj, s rukou na pootevřených dveřích, jsem se rozloučil s rue Amélie. Cožpak jsem ještě mohl pochybovat o Leclerkových slovech, o Barthově hypotéze? V hlavě mi hasly nějaké fantastické, nevyslovitelné kombinace, ale věřil jsem vůbec aspoň na chvíli, že mi tady svítne něco úžasného, že uvedu do souvislosti detaily, které ještě nikdo nespojoval, a pochopím v tom záblesku dosud neznámou pravdu? Byla tu ještě trocha staré Paříže, a ta měla zmizet smetena náporom Molochů jako Défense. Už mě přešla chuť i na Eiffelku. V tu hodinu doktor Dunant jistě pracoval ve svých porcelánových a niklových laboratořích. Jako bych ho byl viděl - zahaleného do celofánového závoje, s očima lesknoucíma se nad sklem destilátorů, jak za plastickým kokonem táhne prstencovitou hadici, kterou mu vhánějí vzduch. Znal jsem to, měli jsme v Houstonu okázalejší laboratoře, sterilní lodě raketových chrámů.

Už mě nebavilo takhle stát a prohlížet si okolí jako před startem, než se za vteřinu všechno zřítí dolů. Zmocnila se mě taková lítost, že jsem honem usedl za volant, ale než jsem nastartoval, začalo mě svědit v nose. Chvíli jsem vztekle zadržoval dech, až jsem se rozkýchal. Nad střechami hřmělo, setmělo se, ve vzduchu visel liják, utíral jsem si nos a kýchal, teď už jsem se smál sám sobě. Kvetoucí tráva, kterou jsem za sebou nechal v Itálii, mě dohonila v Paříži a před bouřkou to vždycky bývá nejhorší. Sáhl jsem do přihrádky, hořké drobtý z tablety plimasinu mi uvízly v krku, a protože jsem neměl nic lepšího, roztrhl jsem balíček mandlí, začal je žvýkat a zamířil v prudkém dešti do Garges. Příliš jsem nespěchal, mám takovou jízdu rád, na dálnici stříbřitě kouřil déšť v reflektorech, bouřka byla prudká a krátká. Když jsem vystupoval před vilou, už nepršelo. Nebylo mi souzeno ten den odjet. Když jsem sestupoval od jídelny, uklouzl jsem na schodech, které španělská služka navoskovala, a sjel dolů. Cítil jsem se jako přeražený, kostrč se zase přihlásila. Snažil jsem se na to u stolu zapomenout a konverzoval jsem se starou paní. Prohlásila, že to určitě bude plotýnka a na to že je nejlepší sírový květ, univerzální prostředek proti kloubovým bolestem, a že si ho stačí nasypat za košili. Poděkoval jsem za radu, a protože jsem věděl, že v takovémhle stavu nemohu letět do Říma, přijal jsem pomoc doktora Bartha, když se nabídl, že mě zaveze k jednomu známému pařížskému chiropraktikovi. Ve Francii jim říkají "obratlovci".

Všichni mi vyjadřovali soucit, a já se dovlekl nahoru a jako mrzák zalezl do postele. Když jsem si našel úlevovou polohu, usnul jsem, ale probudilo mě píchání. Vtáhl jsem do chřipí mrak štiplavého prachu - zvedal se z polštáře. Vyskočil jsem z postele a jenom zasténal, protože jsem zapomněl na svůj kříž. Myslel jsem, že je to nějaký prostředek proti hmyzu, který ta Španělka z přílišné horlivosti nasypala mezi ložní prádlo, ale byl to zatím onen zaručený prostředek proti lámání v kostech, kterým mě milý Petříček potají počastoval, když jsem seděl u stolu. Setřepal jsem z prostěradla žlutý prášek, natáhl si přikrývku přes hlavu a usnul za monotónního bušení kapek na střechu. Na snídani jsem se spouštěl po schodech, jako by to byl zledovatělý můstek velrybářské lodi, která se zmítá v arktické bouři - opožděná opatrnost.

Chiropraktik, ke kterému mě Barth zavezl, byl americký černoch. Když mě zrentgenoval a zasunul snímky do rámečku nad manipulačním stolem, pustil se do mě, a ruce měl jako lopaty. Bolest byla pronikavá, ale trvala jen krátce, a já pak o vlastních silách slezl ze stolu a přesvědčil se, že je mi opravdu daleko líp. Musel jsem u něho ještě půl hodiny zůstat ležet a pak jsem si v nejbližší filiálce Air France koupil letenku na večerní letadlo. Pokoušel jsem se spojit s Randym, ale nebyl v hotelu, a tak jsem mu tam nechal vzkaz. V Garges jsem si uvědomil, že nemám nic pro Petříčka, proto jsem mu slíbil, že mu ze Států pošlu svou přílbu. Rozloučil jsem se s celou rodinou a odjel do Orly. Zastavil jsem se tam ve Fleuropu, abych dal paní Barthové poslat kytici, posadil jsem se do čekárny a obložil americkými novinami. Čekal jsem a čekal, ale pořád nás nevolali do letadla. Na celý případ jsem se díval, jako kdyby patřil do uzavřené minulosti. Nevěděl jsem, co si počít, a pokoušel jsem se najít v té nejasné situaci určitý půvab, ale marně. Hodina startu zatím minula, ale z ampliónu se ozývaly jen neurčité omluvy. Z kanceláři vyšla stevardka, aby nám s lítostí oznámila, že Řím nepřijímá. Začalo horečné pobíhání a telefonování, až vyšlo najevo, že Řím sice přijímá, ale jen stroje americké, Alitalia a BEA, kdežto Swissair, SAS a můj Air France že lety zastavily. Zdá se, že to byla nějaká výběrová forma stávky pozemního personálu, nezajímala mě ostatně příčina stávky, nýbrž to, že se všichni vrhli k pokladnám, aby si vyměnili rezervace a letenky na ty ostatní aerolinie, jejichž stroje v Římě přistávat mohly. Než jsem se protlačil k okénku, byla již všechna místa vykoupena těmi zkušenějšími. Nejbližší letadlo British European Airways jsem měl teprve nazítří v hroznou hodinu - v pět čtyřicet ráno. Co se dalo dělat. Dal jsem si letenku přepsat na tenhle spoj BEA, naložil zavazadla na vozík a tlačil ho k hotelu Air France, kde jsem nocoval po příletu z Říma. Tam mě čekalo další překvapení. Hotel byl narvaný do posledního místa cestujícími, kteří zůstali na suchu jako já. Měl jsem před sebou perspektivu, že budu muset nocovat v Paříži a vstávat před čtvrtou ráno, abych letadlo stihl. Nic by mi nepomohlo, kdybych se vrátil do Garges, protože Garges leží na sever, kdežto Orly na jih od Paříže. Protlačil jsem se davem zklamaných lidí k východu, abych uvážil, co dál. Mohl jsem v nejhorším odlet odložit o jeden den, ale hrozně se mi nechtělo. Není nic horšího než takové odkládání. Zápasil jsem s myšlenkami, když vtom vyšel z kiosku prodáváč s balíkem časopisů a začal je zastrkovat do stojanu před stánkem. Padl mi do oka nový Paris Match. Z černé obálky se na mě díval muž, který visel ve vzduchu jako atlet skákající přes laťku. Kalhoty měl na šlích, hrud' mu zakrývalo dítě s vlasy rozmazanými letem, padalo hlavou vzad, jako by spolu prováděli cirkusové salto. Přistoupil jsem k stánku, protože jsem nevěřil vlastním očím. Byl jsem to já s Annabellou. Koupil jsem si Paris Match, otevřel se mi právě na stranách, kde byla otištěna exkluzivní reportáž z Říma. Nad fotografií zničeného eskalátoru, plného lidských těl, se přes celou šířku strany táhl velký nápis RÁDI UMÍRÁME SKOKEM KUPŘEDU. Přelétl jsem očima text. Vypátrali Annabellu. Spatřil jsem její fotografii s rodiči na druhé straně, ale moje jméno tam nebylo. Fotografie pocházely z magnetovidu, který registruje průjezd každé skupiny cestujících Labyrintem. Na to jsem nepomyslel, nikdo mi ostatně nezaručoval diskrétnost. Přečetl jsem text znovu. Byl tam náčrt představující eskalátor, místo výbuchu, detonační nádrž, šipky ukazovaly, odkud a jak jsem skočil, byl tam zvětšený detail snímku z obálky, mezi mými nohavicemi a parapetem bylo vidět kostkovaný rukáv. Titulek pod obrázkem hlásal, že je to "utržená paže atentátníka". Rád bych si byl pohovořil s novinářem, který to napsal. Co mu bránilo v tom, aby zveřejnil mé jméno? Mou totožnost znal, neboť jsem figuroval v reportáži jako astronaut, uvedli příjmení Annabelly, "rozkošného děvčátka", které čeká na dopis od svého zachránce. Nebylo to sice vysloveno přímo, ale mezi řádky se dala vyčíst nárážka na milostné city vzešlé z té tragédie. To mě vzteky rozžhavilo doběla. Otočil jsem se na patě, bezohledně se protlačil davem v hale, vtrhl na ředitelství a tam jsem v kanceláři, kde byla spousta najednou mluvících lidí, všechny přeřval. Zesměšnil jsem své hrdinství a mrštil časopisem na ředitelský stůl. Ještě dnes se červenám, když si na ten výjev vzpomenu. Dosáhl jsem svého. Ředitel, který nebyl zvyklý na tak hrdinné astronauty, kapituloval a dal mi k dispozici jediný pokoj, který ještě měl, zapřísahal se, že je skutečně poslední, protože všichni přítomní se na něho hned vrhli jako smečka puštěná z řetězu. Chtěl jsem si dojít pro zavazadla, ale řekli mi, že pokoj bude volný až od jedenácti hodin, a bylo teprve osm. Nechal jsem zavazadla v recepci a stal se pánem tří hodin v Orly. Už jsem litoval svého činu, a protože mohl mít důsledky, kdyby se byl mezi cestujícími našel někdo od novin, řekl jsem si, že se radši budu do jedenácti zdržovat od hotelu co nejdál. Do kina se mi nechtělo, na večeri taky ne, a tak jsem udělal hloupost, na

kteřou jsem myslel už kdysi v Quebecu, když letadlo nestartovalo kvůli blizzardu. Zamířil jsem na druhý konec letiště k holiči a řekl jsem mu, ať dělá všechno, co umí. Holič byl Gaskoněc, moc jsem mu sice nerozuměl, ale odpovídal jsem "ano" na každý jeho návrh, jinak bych byl musel vstát z křesla. Stříhání a mytí hlavy ještě jakžtakž ušlo, teprve potom to vzal holič hopem. V tranzistoru mezi zrcadly vyladil rock and roll, dal ho hodně nahlas, vykasal si rukávy a pustil se do mě, podupáváje si do taktu, jako kdyby stepoval. Tloukl mě do obličeje, tahal za tváře, štípal do brady, chrstl mi do očí kouřící obklady, sem tam udělal do těch příšerně horkých roubíků malou díрку, abych se neudusil předčasně, ptal se mě na něco, co jsem neslyšel, protože mi nevyndal vatu z uší, kterou tam nastrkal, než mě začal stříhat. Odpovídal jsem "(a va bien" a on se vrhal ke skřínkám pro nové lahvičky a masti. Seděl jsem u něho celou hodinu. Nakonec mi učesal obočí, vyrovnal je, se svraštělým čelem o krok ustoupil, prohlédl si své dílo, převlékl bílý plášť, ze zvláštní skřýše vyndal zlatý flakón, předvedl mi ho jako láhev vzácného vína, chrstl si na prsty zelené želé a začal mi je vtírat do hlavy. Celou dobu přitom brebentil jako kulomet a ujišťoval mě, že teď už můžu být klidný, že určitě nezplešatím. Energickými pohyby mi vykartáčoval vlasy, sundal všechny ručníky a obklady, vyndal vatu z uší, načež mi do každého delikátně a současně intimně foukl a obklopil mě oblakem pudru. Třepl mi ubrouskem před nosem a důstojně se uklonil. Byl se sebou spokojen. Kůži na hlavě jsem měl staženou, tváře mě pálily, vstal jsem celý v mráкотách, dal jsem mu deset franků spropitného a odešel jsem. Do převzetí pokoje zbývalo ještě půldruhé hodiny. Vypravil jsem se na terasu pro návštěvníky, abych se podíval na noční práci letiště, ale spletl jsem si cestu. Na letišti probíhaly nějaké práce, část eskalátorů byla uzavřena šňůrami, v šatnách pod nimi bušili montéři, a jak jsem zabloudil, dostal jsem se do davu, který spěchal k odbavení - mezi exotické vojáky, jeptišky v naškrobených čepcích, dlouhonohé černochoy, asi basketbalové mužstvo. Na konci toho průvodu tlačila stevardka invalidní vozík, seděl na něm stařec v tmavých brýlích, v ruce chlupatý balíček, který mu najednou seskočil z klína a doběhl ke mně. Byla to opička v zeleném kabátku a s čepičkou na hlavě. Dívala se na mě zdola živýma černýma očima a já zase na ni, až se přískoky rozběhla za vzdalujícím se vozíkem. Melodie rock and rollu z holičství mi zněla v hlavě tak neodbytně, že jsem ji slyšel i v šumu kroků a lidských hlasů. U zdi stál pod neóny elektronický hrací automat, vhodil jsem do něho minci a chvíli jsem odrážel světelnou skvrnu, která skákala po obrazovce jako míček, ale rozbolely mě z toho oči, a tak jsem odešel, aniž jsem partii dohrál. Zase šli nějakí cestující k odbavení, spatřil jsem mezi nimi páva - stál klidně, ocas svěšený, přestože do něho skoro strkali, a on nakláněl hlavu na stranu, jako by uvažoval, koho klofnout do nohy. Nejdřív opice, teď páv. Neztratil ho někdo? Nemohl jsem se tím davem protlačit, a tak jsem ho obešel kolem, ale páva už jsem nenašel. Vzpomněl jsem si na terasu, rozhlédl jsem se, jestli bych se k ní odtud nedostal, ale zatím mě zvolená chodba zavedla dolů, do labyrintu zlatníků, kožešníků, směnáren, malých obchůdků, a když jsem se bezmyšlenkovitě zastavoval před výlohami, měl jsem pocit, že pod deskami, na kterých stojím, je hlubina, jako kdybych stál na zamrzlé jezerní hladině. Vypadalo to, jako by letiště mělo pod sebou svůj dutý tmavý negativ. Popravdě řečeno, nic jsem neviděl a neslyšel, ale o té hlubině jsem věděl. Jel jsem nahoru, ale do jiného křídla, do haly plné vozidel. Stály tu v hustých řadách a čekaly na naložení - golfové vozíky, buggies, plážová autíčka, prolézal jsem mezi spoustami navršených karosérií a bavil se leskem, který stékal z jejich třpytivých plechů jako fluorescein. Připisoval jsem ten efekt osvětlení a novému laku. Zastavil jsem se před novou bugginou, zlato měla polité nějakou sklovinou, spatřil jsem v ní vlastní obraz. Chvěl jsem se tam žlutý jako Číňan s obličejem hned protaženým jako struna, hned zase napuchlým, ale v určité poloze hlavy se mi oči v tom obraze měnily v hnědé jamky, ze kterých vylézali kovoví skarabeové, a když jsem se sklonil, vyskočil za mým obrazem druhý, větší. Ohlédl jsem se, ale nikdo tam nebyl, ale znovu jsem v zrcadlovém zlatě spatřil tu postavu, zajímavou optickou iluzi. Hala končila zasouvacími vraty, byla uzavřená, a tak jsem se vracel, kudy jsem přišel, drážděný ze všech stran rojem odrazů každého pohybu jako v galerii křivých zrcadel. To znásobení bylo jaksi znepokojující. Pochopil jsem proč: odrazy mě opakovaly s maličkým zpožděním, ačkoli to tak být nemohlo. Abych zahnal motiv rock and rollu, který mi pořád duněl v hlavě, začal jsem si pískat John Brown's body. Na terasu jsem pořád nějak nemohl trefit, ale dostal jsem se bočním východem ven. Přestože nedaleko svítily lampy, byla tam vpravdě egyptská tma takové konzistence, že bych ji snad byl mohl zmáčknot v ruce. Prolétlo mi hlavou, zda to není začátek šerosleposti, zda je s mým rodopsinem všechno v pořádku, ale už jsem viděl lépe. Byl jsem

zřejmě jen oslněn putováním tou zlatnickou galerií - můj stárnoucí zrak už se neadaptoval na změnu osvětlení tak jako dřív. Za parkovišti stála velická ozářená budova. Mezi stožáry s reflektory tam lezly buldozery a hruly před sebou písek tak žlutý, až trnuly oči. Nad tou noční Saharou visel jako galaxie plochý mrak rtuťových ohňů a černým prostorem mimo něj prolétaly ráz naráz zpomalené blesky - světla aut, která sjížděla z dálnice k letišti. Ta docela všední podívaná mi připadala záhadně okouzující. Myslím, že právě v tu chvíli se mé putování po letišti naplnilo nějakým očekáváním. Ne na pokoj v hotelu, přestože jsem na něj nezapomněl, ale na něco důležitějšího, jako kdybych si uvědomil, že se blíží vážná chvíle. Byla to vlastně jistota, a pouze jako člověk, který si nemůže vzpomenou na jméno, ačkoli je má na jazyku, nemohl jsem přijít na to, nač vlastně čekám. Vmísil jsem se do davu u hlavního vchodu, nebo spíš mě ten dav vtáhl do sebe. Když jsem se ocitl zpátky v hale, dospěl jsem k názoru, že bych měl v bufetu něco sníst, ale párky byly mdlé jako z papíru. Nedojedené jsem zahodil s táckem do koše a šel do kavárny pod rozložitým pávem. Seděl nad vchodem v nadpřirozené velikosti, nemohl tedy být vycpaný. Už jsem jednou pod tím pávem byl. S Annabellou, před týdnem, než nás našel její otec. V kavárně sedělo pár lidí. Usedl jsem s kávou do kouta, zády ke zdi, protože jsem od pultu ucítil čísi pohled v zádech, tvrdošíjný pohled, který se teď někam schoval, protože momentálně se na mě nikdo nedíval. Ten nedostatek zájmu byl přímo ostentativní. Ve vzdáleném svistotu motorů, který sem doléhal jakoby z jiného, důležitějšího světa, jsem lžičkou drtil tvrdý cukr na dně šálku. Na vedlejším stole ležel magazín s červeným pruhem přes černou obálku, asi Paris Match, ale žena, která tam seděla se špinavým amantem, zakryla název časopisu kabelkou. Naschvál? Kdo mě poznal - lovec autogramů, nebo náhodný reportér? Jakoby nechtě jsem shodil měděný popelník. Nikdo se neohlédl, přestože to nadělalo hluk. Utvrdilo mě to v mém podezření. Ta dotěrnost mi šla na nervy, a tak jsem vypil kávu jedním douškem a vyšel z kavárny. Cítil jsem se dost mizerně. Mé nohy se pohybovaly jako prázdné roury a bodání v kostrči mi připomínalo nedávné zážitky. Už jsem měl toho potloukání dost. Podél míhajících se osvětlených výloh jsem vykročil k eskalátoru s velkými modrými písmeny AIR FRANCE. Byla to nejkratší cesta do hotelu. Držel jsem se zábradlí, protože ocelové hrany schodů byly obroušené, a tak jsem radši neriskoval. V polovině patra jsem si všiml, že přede mnou stojí žena se psem v náručí. Trhl jsem sebou, když jsem spatřil její rozpuštěné světlé vlasy. Úplně stejné jako u tamté. Pomalu jsem otočil hlavu přes rameno - a už jsem věděl, kdo stojí za mnou. Plochá tvář, zmodralá od zářivek, v černých brýlích. Téměř grobiánsky jsem se protlačil kolem blondýnky po jedoucích schodech nahoru, ale nemohl jsem utéci jen tak. Zůstal jsem stát u zábradlí a upíral pohled na jedoucí lidi v místě, kde je eskalátor pravidelně vyhazoval na pevnou půdu. Blondýna po mně sklouzla pohledem a prošla. Na ruce měla stočený šál s třásněmi. Ty třásně jsem považoval za psí ocas. Muž byl opilý a bledý. Nic mongolského. Esprit de l'escalier, napadlo mi - ale že by dokonce s týdenním zpožděním? Je to se mnou špatné, honem spát! Cestou jsem si koupil schweppes, zastrčil láhev do kapsy a s úlevou se v recepci podíval na hodinky. Pokoj už čekal. Gar(on přede mnou nesl zavazadla, v předsíni postavil menší kufr na větší, vzal pět franků a odešel. V hotelu vládlo důvěrné ticho, do něhož zazněl svistot přistávajícího letadla jakoby omylem. Ještě že jsem nezapomněl na ten schweppes, měl jsem chuť se napít, ale neměl jsem čím sundat kapsli, a tak jsem vykoukl na chodbu, jestli tam někde nestojí chladnička a u ní otvírák. Překvapily mě teplé barvy koberce a stěn na chodbě. Musel jsem přiznat dekoratérům francouzských interiérů dobrý vkus. Našel jsem chladničku, otevřel schweppes a už se vracel, když vtom vyšla z ohybu chodby Annabella. V tmavých šatech vypadala vyšší, než jsem si pamatoval, ale měla tutéž bílou stužku ve vlasech a se stejně pozorným pohledem tmavých očí mi šla vstříc, zlehka pohupujíc kabelkou pověšenou přes rameno. Znal jsem i tu kabelku, ale když jsem ji viděl naposled, byla rozpáraná. Zastavila se u dveří mého pokoje, byly pootevřené, protože jsem je nezavřel, když jsem šel na chodbu. "Annabelle, co tu děláš?" chtěl jsem říci neméně překvapen než potěšen, ale vyrazil jsem ze sebe jen nezřetelné "A...", protože dívka zašla do mého pokoje a pokývla na mě hlavou s pohledem tak výmluvným, že jsem zůstal stát jako opařený. Vnitřní dveře nechala nedovřená. S hrůzou mi napadlo, že mi třeba chce svěřit nějaké tajemství, nějakou starost, ale než jsem překročil práh, zřetelně jsem uslyšel, jak oba střevíčky klaply o podlahu a jak vrzla postel. S těmito zvuky v uších a pln spravedlivého pohoršení jsem vešel do pokoje - a dech se ve mně zatajil: v pokoji nikdo nebyl. "Annabelle!" zavolal jsem. Postel byla nedotčená. "Annabelle!" Mlčení. Koupelna? Otevřel jsem ji

neosvětlenou a čekal ve dveřích, až se opožděně a s mihotáním rozsvítí zářivky. Vana, bidet, ručníky, umyvadlo, zrcadlo a v něm má tvář. Vrátil jsem se do pokoje, ale už jsem se neodvažoval ozvat. Otevřel jsem skříň, přestože by se tam Annabella byla nestačila schovat. Byla prázdná. Kolena se pode mnou podlomila, dosedl jsem do lenošky. Ještě v tu chvíli jsem mohl popsat naprosto přesně, jak šla, co nesla, uvědomil jsem si, že mi připadala vyšší, protože měla na nohou střevičky s vysokými podpatky, kdežto v Římě chodila v plochých trepkách. Pamatoval jsem si výraz jejích očí, když překračovala práh, i to, jak se na mě podívala a jak se jí vlasy sesypaly přes rameno, když otočila hlavu. Ještě jsem slyšel, jak ťukly její střevičky, impertinentně setřesené z nohou, jak mňoukla drátěnka postele - tyhle zvuky mě přímo bodly, a přitom byly neskutečné? Byly to halucinace?

Postupně jsem se dotýkal svých kolen, prsou, obličeje, jako kdyby se pátrání mělo zahájit v tomto pořadí, přejel jsem oběma rukama po drsném čalounění lenošky, vstal jsem, prošel pokojem, udeřil pěstí do otevřených dveří skříně - všechno bylo solidní, nehybné, mrtvé, zřetelné, a přesto nejisté. Zastavil jsem se před televizorem a spatřil jsem ve vypouklé matové obrazovce zmenšený odraz postele a dva dívčí střevičky nedbale pohozené na koberečku. S hrůzou jsem se otočil.

Nebylo tam nic. Vedle televizoru stál telefon. Zvedl jsem sluchátko. Uslyšel jsem signál, ale nevytočil jsem žádné číslo. Co bych měl taky Barthovi povídat - že jsem v hotelu spatřil přízrak děvčátka, a proto se bojím být sám? Zavěsil jsem, vyndal z kufru necesér a šel do koupelny, kde jsem najednou strnul nad umývadlem.

Všechno, co jsem dělal, už tady kdysi bylo. Šplíchal jsem si studenou vodu do tváře jako Proque, natíral jsem si spánky kolínskou jako Osborn. Vrátil jsem se do pokoje, protože jsem nevěděl, co počít. Nic se se mnou nedělo. To nejrozumnější, co jsem mohl provést, bylo lehnout si honem do postele a usnout. Současně jsem se bál svléknout, jako kdyby oděv byl nějakou ochranou - to bylo aspoň jasné.

Pohyboval jsem se bez hluku, abych neprobudil čerta, svlékl jsem si kalhoty, boty, košili, zhasl velké světlo a vtiskl hlavu do polštáře. Neklid teď vyzařoval z okolí - z přízračné přítomnosti nábytku v chabém světle noční lampičky. Zhasl jsem ji. Zmocnila se mě otupělost. Přinutil jsem se k tomu, abych dýchal pomalu a pravidelně. Někdo zaklepal na dveře. Ani jsem se nehnul. Zaklepal znovu, pak je pootevřel a vešel do předsíně. Tmavá postava na pozadí osvětlené chodby přistoupila k posteli.

"Monsieur..."

Nevyrazil jsem ani hlásek. Stál chvíli nade mnou, pak něco položil na stůl a tiše vyšel ven. Zámek cvakl, zůstal jsem sám. Slezl jsem z postele spíš zničený než omámený a rozsvítil jsem lampu na zdi. Na stole ležel složený telegram. S tlukoucím srdcem a nejistýma nohama jsem ho vzal do ruky. Byl adresován mně v hotelu Air France. Podíval jsem se na podpis a v zádech mě zamrazilo. Pevně jsem stiskl víčka, zas je otevřel a znovu si přečetl jméno člověka, který byl mrtvý již dostatečně dlouho, aby pod zemí shnil.

ČEKÁM ŘÍM HILTON POKOJ 303

ADAMS

Přečetl jsem ten text asi desetkrát, držel jsem si ho před nosem, otáčel jsem telegramem na všechny strany. Byl odeslán z Říma v 10,40, tedy před dobrou hodinou. Nebyla to prostě jen obyčejná chyba? Randy se třeba přestěhoval do Hiltonu, v hotelu u Španělských schodů bydlel jen proto, že nenašel nic jiného, ale teď se přestěhoval a dával mi o tom vědět. Zřejmě dostal mou zprávu, nedočkal se mého příjezdu, dozvěděl se, že lety byly zastaveny, a poslal mi telegram. Ale proč by mu byli překroutili jméno zrovna takhle? Usedl jsem u stěny a uvažoval, zda to přece jen není sen. Nade mnou svítila lampa na zdi. Všechno, nač jsem se díval, se měnilo. Záclona na okně, televizor, ohnutý roh koberce, kresba stínů - to všechno předpovídalo něco nepochopitelného. A současně záviselo celé okolí na mně. Existovalo jen díky mé vůli. Řekl jsem si, že z ní vyloučím skříň. Lesk polítky zmatověl, obrysy dveří potemněly, stěna praskla nepravidelnou černou puklinou plnou slizkého hemžení. Pokoušel jsem se skříň otevřít, ale marně. Vnitřek pokoje se rozplýval ve tmě, která lezla z koutů, mohl jsem zachránit jen to, co bylo na světle. Sáhl jsem po telefonu. Sluchátko, prohnuté do posměšného tvaru, mi klouzalo v ruce, telefon se teď proměnil v šedivý kámen s drsným povrchem a s dírou místo ciferníku. Prsty mi tím povrchem prolezly na druhou stranu, dotkly se něčeho studeného. Na stole ležela propisovačka. Napnul jsem všechny síly k tomu, abych ji uchopil, a napsal jsem tiskacími písmeny napříč přes blanket:

11,00 NAUZE A

11,50 ILUZE A DEZILUZE

Ale jak jsem psal, popustil jsem uzdu okolí a už jsem je nezvládl. Čekal jsem, že se pokoj rozpadne, ale zatím přišlo něco nečekaného. Všiml jsem si, že se nablízku něco děje. Nablízku, to znamená - jak jsem pochopil - v mém těle. Mé tělo se zvětšovalo. Nohy a ruce se ode mě vzdalovaly. Vrhel jsem se na postel ze strachu, že udeřím hlavou do stropu. Ležel jsem naznak, dýchal s námahou, hrudník se mi zvedal jako kopule Svatého Petra, do každé ruky by se mi bylo vešlo pár kusů nábytku, ale co pár kusů, celý pokoj! To je příšerné, řekl jsem si. Nesmím si toho všimnout! Zvětšil jsem se už do té míry, že okraje mého těla zmizely ve tmě. Někde se potulovaly, na míle vzdálené. Ztrácel jsem v nich cit. Zbyly mi jen útroby. Byly obrovské. Bludiště, propast mezi mým myšlením a světem. Svět už ostatně neexistoval. Bez dechu jsem se skláněl nad tou svou propastí. Tam, kde jsem předtím měl plíce, vnitřnosti a žíly, spočívaly teď jenom myšlenky. Právě ty byly tak obrovské. Spatřil jsem v nich svůj život. Byl rozsochatý, pokroucený, žhnul, uhelnatěl a měnil se v popel. Rozsypal se v ohnivý prach, v černou Saharu. Ta byla mým životem. Pokoj, ve kterém jsem ležel jako ryba na suchu, se taky scvrkl v zrníčko. Taky byl ve mně. A protože neustávající rozrůstání mimo meze mého těla pokračovalo, pocítil jsem strach. Ničila mě obrovská moc mého nadmutého prostoru, který v chtivé setrvačnosti všechno pohlcoval. Zoufale jsem zasténal, vsáván do hlubiny, a začal jsem se zvedat na loktech, které jako by se opíraly o matraci někde ve středu Země. Báł jsem se, že pohnu-li rukou, rozbiju zeď. Ještě jsem si říkal, že to není možné, ale současně jsem každým vláknem a nervem cítil, že je tomu tak. V nerozumné touze dát se na útěk jsem slezl z postele, padl na kolena a po zdi dohmatal k vypínači. Světlo zalilo pokoj bělostí řezavou jako nůž. Spatřil jsem stůl, z něhož stékala nějaká duhová kaše, telefon vysušený jako kost, daleko v zrcadle vlastní tvář smáčenou potem, poznal jsem ji, ale nic se nezměnilo. Snažil jsem se pochopit, co se to se mnou děje, co je to za sílu, která mě rozpíná a hledá, kudy ven. Ta síla, to jsem byl já? Ano i ne. Opuchlá ruka je pořád moje ruka. Ale kdyby narostla v horu masa a zavalila mě rozžhaveným masívkem, copak bych se mohl domnívat, že je to pořád ještě moje ruka, a ne síla, která ji nadmula? Kdykoli jsem se snažil stavět metamorfózám na odpor, přišel jsem pozdě, protože všechno už bylo jinak. Mé oči teď zvedly strop, odsouvaly ho, každé místo se pod mým pohledem prohýbalo, vklesávalo, propadalo, jako kdybych hořel a očima rozehrával stavbu z vosku. To jsou halucinace! pokusil jsem se říci nahlas. Uslyšel jsem ta slova jako ozvěnu ze studně. Odstrčil jsem se od zdi, zůstal jsem stát na široce rozkročených nohou, které mizely v měkké hmotě parketové podlahy, otočil jsem hlavu jako kopuli obrovské věže a spatřil hodinky na nočním stolku. Jejich ciferník - to bylo dno jasného trychtýře. Vteřinová ručička po něm poskakovala nepřírozeně zpomaleným pohybem. Za ručičkou zůstávala stopa bělejší než email ciferníku, který se rozšiřoval v pláň se zástupy vojáků viditelnou z výšky. Vápenitou půdu mezi pochoduujícími zástupy trhaly výbuchy, jejich dým se stácel do podoby tváří, měkkých masek nezvučné agónie. Mraveniště pěšáků zeskelnatělo, krev, která z nich crčela, tvořila kulaté skvrny červeného bláta, šli dál za rytmického bubnování, pokryti prachem a krví. Bitva se zmenšila, když jsem hodinky odložil, ale neustála. Pokoj se zachvěl. Pomalu se otočil a vyhodil mě na strop. Něco mě v mém pádu zachytilo. Klesl jsem na kolena a na ruce. Ležel jsem vedle postele, avšak let pokoje neustále zpomaloval tempo, všechno zas do sebe začalo zapadat, až se to nakonec zastavilo. S hlavou na zemi jako pes jsem se podíval na hodinky, které byly opřené o lampičku na nočním stolku. Ukazovaly tři čtvrtě na jednu. Nic se tam už nedělo, vteřinová ručička ležla klidně jako mravenec. Posadil jsem se na podlahu, její chlad mi pomáhal se probrat. Pokoj se mi jevil v bílém světle jako zalitý křišťálem, jako plný němých zvuků, s bíle zasklenými předměty. Každý kus nábytku, každý záhyb záclon na okně, stíny vrhané stolem - to všechno se v tom přesvětleném prostoru vyznačovalo nevýslovnou dokonalostí. Nevěnoval jsem té kráse sebemenší pozornost, byl jsem napjatý jako hasič, který očekává v amfiteátru dým a nevidí krásu na jevišti. Vstal jsem, byl jsem slabý a lehký. Musel jsem přemoci cizost prstů, abych dopsal na blanket:

12,50 ÚLEVA

PLIMASIN RÁNO

ORLY - HOLIČ

Víc jsem nevěděl. Když jsem se skláněl nad stolem a ještě se díval na křivá písmena, vycítil jsem další proměnu. Odlesky na stolní desce zamávaly křídly vážek, vzlétly, stůl mi zaplácal do obličeje šedivými žebry netopýřích křídel, jejich vyplašenost ztlumila mléko stolní lampičky, hrana stolu změkla pod mýma rukama - nemohl jsem tomu návalu přeměn ani utéci, ani s ním držet krok, v tu další hodinu vzrostla rychlost proměn přímo závratně - byly groteskní, majestátní, posměšné, vanuly skrze mě jako vítr, i když jsem měl víčka stisknutá - ani jsem oči nepotřeboval. Pamatuji se na neurčité, ale nepřetržité úsilí, s nímž jsem ze sebe ten cizí živel vyvrhával, jako bych ho chtěl vyzvracet - bylo to marné, ale bránil jsem se, stále méně jsem byl divákem, stával jsem se částečnou těch mravenčích obrazů, jejich chvějící se poskvrou. Po jedné hodině jsem se z toho probral ještě jednou. Proces probíhal ve vlnách, peristalticky, ale každá fáze, která už mi připadala vrcholná, v další fázi svou sílu ještě znásobovala. Halucinace mě přešly mezi druhou a třetí, a to bylo ze všeho nejhorší, protože okolí už zase vypadalo normálně, jenže bylo zasazeno do jiné skutečnosti. Jak bych to vyjádřil? Kusy nábytku a stěny jako by se proměnily ve skálu, byly ztvrdlé, obehnané hrůzným opevněním: čas se zastavil, a proto okolí, které se na mě valilo ze všech stran jako lavina, strnulo jako v dlouhém magnéziovém záblesku. Celý pokoj byl jako nadechnutí mezi dvojím zařváním, a to, k čemu směřoval, bylo s drzou škodolibostí vidět v souběžích vzorech na tapetě, v obraze zámku na Loire, který visel nad postelí, v zelených trávnicích těch zámků. Ta zeleň - to byl můj ortel, díval jsem se na něj v kleku, pochopiv, že musím prohrát. Vrhł jsem se v tu chvíli na pokoj, ano, na pokoj, přetrhal jsem šňůry od záclon a závěsů, strhl látku z háčků, stáhl z postele peřiny, naházal celý ten vražedný ranec do vany, zavřel koupelnu a zlomil klíč, jak jsem ho vrazil do klíčové dírky venkovních dveří, ale když jsem se udýchaný opřel o dveřní rám na tom bitevním poli, pochopil jsem, že to není nic platné. Nemohl jsem odstranit okna ani zdi. Vyházel jsem na podlahu věci z kufrů, až jsem našel ploché náramky spojené kovovým řetízkem - Randy mi je s úsměvem dal v Neapoli, abych mohl spoutat vraha, budu-li ho mít. Měl jsem ho. Mezi košilemi se rozsypaly tmavé hrudky, mandle z roztrženého sáčku - nemohl jsem o nich psát, bál jsem se, že to nestačím, hodil jsem jich jenom pár na blanket telegramu, přitáhl křeslo k radiátoru, posadil se do něho, záda zapřená do opěradla a nohy do podlahy, a přikovaný k hřející trubce, napjatý do krajnosti - čekal jsem na TO jako na start. Neodstartoval jsem ani nahoru, ani dolů, nýbrž do hlubiny - v žhavé oranžové mlze, mezi kymácejícími se stěnami, uvázaný. I když jsem sebou cloumal jako pes na řetěze, nedosáhl jsem dál než k noze postele. Podařilo se mi postel přitáhnout a tiskl jsem obličej do matrace, jako kdybych hasil oheň, až jsem se prokousal k molitanu, kterým byla matrace vycpaná, ale ten nedusil, byl porézní, a tak jsem se volnou rukou chytil za krk a zmáčkl, sténaje zoufalstvím, že tak dlouho se sebou nemohu skoncovat. Vzpomínám si, že než jsem ztratil vědomí, ucítil jsem v lebce výbuch. Asi jsem mlátil hlavou o roury. Pamatuji se na malý záblesk poslední naděje, že teď se to snad konečně povede. Dál už nebylo nic. Umřel jsem a nepřipadalo mi ani trochu divné, že to vím. Potom mě unášely černé vodopády neznámých jeskyní v hukotu a šumu, jako kdyby mé tělo přežil už jen sluch. Slyšel jsem zvonění zvonů, černě zrůžověla. Otevřel jsem oči a spatřil velikou, cizí, bledou, nadlidsky klidnou tvář, která se nade mnou skláněla. Byla to tvář doktora Bartha. Hned jsem ho poznal a chtěl jsem mu to říci, ale vtom jsem docela banálně omdlel.

Našli mě ve čtyři ráno připoutaného k radiátoru, protože Italové ze sousedního pokoje zalarmovali personál. Jelikož to vypadalo na záchvat šílenství, dostal jsem uklidňující injekci, než mě odvezli do nemocnice. Ten milý Barth, když na druhý den zjistil, že byly zastaveny lety, zatelefonoval na Orly, a když se dověděl, co se se mnou stalo, rozjel se do nemocnice, kde jsem ležel pořád ještě v bezvědomí. Probral jsem se teprve po třiceti hodinách. Měl jsem pošramocená žebra, rozkousaný jazyk, na několika místech sešitou hlavu, zápěstí ruky, která vězela v poutech, opuchlé jako báb, tak jsem s ní cloumal. Radiátor, ke kterému jsem se připoutal, byl naštěstí litinový, plastikový by se byl určitě polámal a já bych byl vyskočil z okna. Na ničem na světě mi nezáleželo víc než na tom.

Jistý kanadský biolog si povšiml, že lidé, kteří neplešatí, mají v kožní tkáni tutéž nukleinovou sloučeninu jako rovněž neplešatící ploskonosé opice. Tato substance, které se začalo říkat "opičí hormon", se ukázala účinná v boji proti plešatění. V Evropě začala hormonovou mast vyrábět před třemi lety

švýcarská firma podle Pfizerovy americké licence.

Švýcaři složení tohoto preparátu určitým způsobem změnili, ten jejich byl účinnější, ale současně citlivější na teplo, v němž se rychle rozkládal.

Při opalování pokožky mění hormon chemické složení a může se pod vlivem ritalinu proměnit v preparát X doktora Dunanta, psychický depresor, ale vyvolá otravu jedině tehdy, užívá-li se ve velkých dávkách. Ritalin je obsažen v krvi osob, které ho užívají, kdežto hormon se aplikuje zevně jako mast, obsahuje však příměs hialuronidazu, který usnadňuje pronikání léku kůží do krevního oběhu. Ale k tomu, aby došlo k otravě s psychickým efektem, muselo by se vtírat do kůže aspoň 200 gramů masti denně a současně užívat dávky ritalinu větší než maximální.

Katalyzátorem, který miliónkrát znásobuje působení depresoru, jsou však sloučeniny kyanů se sírou - sulfokyanidy. Tři písmena, chemické znaky CNS, to je klíč k té záhadě. Nepatrné množství kyanidů je obsaženo v hořkých mandlích. Propůjčují jim charakteristickou palčivou hořkost. V několika neapolských cukrárnách, kde se pražily mandle v griliáši, si nevěděli rady se šváby. Jako odhmyzovače používali preparátu, který obsahoval síru. Mizivé množství síry se dostávalo do emulze, v níž se mandle máčely, než šly do pece. Nepřinášelo to žádný efekt, dokud byla teplota pece nízká. Teprve při překročení teploty karamelizace cukru se kyanidy z mandlí slučovaly se sírou v sulfokyanid. Ale ani sulfokyanid, dostane-li se do organismu sám, není ještě účinným katalyzátorem činidla X. V roztoku reagujících látek musí být volné sírové ionty. Takové ionty v podobě síranů a siřičitanů pocházely z léčivých koupelí. Proto tedy zahynul ten, kdo měl hormonovou mast, používal ritalin, bral sírové koupele, a pochutnával si na neapolských mandlích v griliáši. Sulfokyanidy katalyzovaly reakci v tak nepatrném množství, že se daly objevit jedině chromatograficky. Podmínkou bezděčné snahy po sebezničení byla mlsnota. Kdo nemohl jíst sladkosti jako například diabetik, anebo je neměl rád, vyvážl zdrav. Švýcarská varianta masti se prodávala v celé Evropě asi dva roky - dříve jaksi nebyly žádné případy zaznamenány. V Americe se taky nikomu nic nestalo, protože na tamějším trhu měl výhradní práva Pfizer a jeho hormon se mimo chladničku nerozkládal tak snadno jako evropský. Ženy neužívaly masti určené pro muže, proto mezi nimi žádné oběti nebyly.

Nešťastný Proque vlezl do pasti jinak. Neplešatěl, nepotřeboval tedy hormon, nechodil na pláž, nebral sírové koupele, ale ionty síry se mu dostaly do krve, když v temné komoře vdechoval páry sirnatých vývojek, ritalin používal proti ospalosti a sloučeninu X mu přinesl doktor Dunant, když si rozbil brýle. Učený a trpělivý doktor Dunant, který rozeřel a prozkoumal každou nitku, každé zrníčko prachu z Proquova krámku, když si vzal vzorky i z lepenky přepážky a brusného prachu, netušil, že tajemná substance, kterou hledá, spočívá čtyři metry nad jeho hlavou v podobě sáčku s mandlemi v griliáši, jenž ležel v zásuvce starého prádelníku.

Mandle, které byly spolu s mými poznámkami nalezeny na stole, otevřely Barthovým chemikům oči - a tak našli chybějící článek řetězu.

Je tu jeden anekdotický detail, možná nepodstatný, ale dost komický. Už ve Státech mi řekl jeden známý chemik, že sírový květ, který mi malý Petříček nasypal do postele, nemohl při otravě sehrát žádnou roli, protože síra v pevném stavu, sublimací proměněná v prášek, není rozpustná. Tento chemik vytvořil ad hoc tuto hypotézu: malé množství sírových iontů v mé krvi pocházelo ze sířeného vína. Jak už to ve Francii bývá, pil jsem je ke každému obědu u Barthových, protože nikde jinde jsem nejídal, a chemici z CNRS tuhleto eventualitu zamlčeli, ač o ní věděli, aby neuvedli do rozpaků vlastního šéfa domněnkou, že častuje hosty mizerným vínem.

Ptali se mě potom, zda ty mandle nebyly moje heuréka. Nejsnazší by bylo přitakat, nebo odmítnout, jenže já prostě nevím. Už předtím, když jsem ničil všechno, co mi padlo do rukou, a naházet do vany to, co mi připadalo životu nebezpečné, jednal jsem jako šílenec, přestože v mém šílenství byla jiskřička sebezáchovného pudu, a tak tomu s mandlemi mohlo být podobně. Chtěl jsem je, to vím určitě, připojit ke svým poznámkám, a toto gesto mohlo být jedině důsledkem dlouholeté rutiny. Naučili mě protokolovat události v maximálním stresu nezávisle na tom, zda jsem považoval některý fakt za podstatný, nebo ne. Také to mohl být záblesk intuice, která mi spojila v jeden celek ranní bouřku, záchvat kýchání, tabletku uvízlou v hrdle, mandle, kterými jsem ji chtěl strhnout do žaludku, a obraz Proqua, jak naposledy vchází do cukrárny na rohu rue Amélie. Takový husarský kousek mi však připadá

příliš krásný, než aby mohl být pravdivý. Uvedl jsem mandle do souvislosti s neapolským případem asi jen proto, že z nich cukrář měl nasypáný Vesuv za výlohou. Jelikož s tím Vesuv neměl nic společného, projevil se nakonec jen jako magické pojítko, i když mi přiblížil jádro věci. Podrobnějším rozбором mého vyprávění lze sice zjistit, kolikrát jsem byl během vyšetřování jádra věci nablízku - ale nic z toho nebylo. Byl mu nablízku Barth, přestože jeho dohad o politickém pozadí událostí trefil vedle, zato správně uvedl v potaz provedený výběr "jedenáctičlenné skupiny" a správně usoudil, proč se oběťmi stali jen cizinci, navíc osamělí, izolovaní od italského prostředí dvojnásob, jednak neznalostí jazyka, jednak nedostatkem blízkých lidí. Prvními příznaky otravy byly povahové změny, které by byl mohl včas upozorovat jen někdo, kdo se s obětí důvěrně stýkal. Později se podařilo zjistit několik nedokončených případů, kdy otravě podlehli Italové nebo cizinci žijící v Neapoli s manželkami. Průběh byl obvykle podobný. Manželka, znepokojená manželovým podivným chováním, ho pozorovala stále bedlivěji, a když se u něho projeví halucinace, snažila se vši mocí přimět manžela k odjezdu. Útěk domů vypadal jako přirozená reakce na nepochopitelné ohrožení. Naproti tomu Italové se už v počáteční fázi otravy dostali do psychiatrické vyšetřovny - nejčastěji díky rodině - což znamená, že i v těch případech docházelo k úplné změně životního způsobu, takový člověk přestal jezdit autem, polykat plimasin, přerušil lázeňskou léčbu, a tak příznaky hned ustoupily. K těmto nedokončeným případům se vyšetřování nedostalo pro banální okolnosti. Vždycky se našel v těsné blízkosti otráveného někdo, kdo zrušil zaplacené předplatné, a do lázeňských knih se zaznamenávala finanční salda, a nikoli přerušení léčby, což znamená, že v nich po potenciálních obětech nezůstaly žádné stopy.

Vyšetřování ostatně ztěžovalo víc činitelů. Nikdo se nechlubí, že užívá masti proti plešatění. Komu byla jeho pleš lhostejná nebo kdo dal přednost paruce před léky, ten tomu nebezpečí ušel, ale copak se na tohle dalo přijít? Kdo neužíval hormonu, neměl co vyprávět, protože zůstal živ a zdrav, a kdo ho užíval, ten zahynul. Krabičky od švýcarské masti se mezi věcmi oběti nenašly, protože mast měla být v chladničce, což není doma žádný problém, ale v hotelu to problém je, a tak si pedantští starší pánové nevozili preparát s sebou, nýbrž navštěvovali místní holiče. Mast se měla aplikovat každých deset dní, každá z obětí podstoupila tedy tento zákrok v Neapoli jen jednou, ale nikoho z vyšetřujících nenapadlo pozeptat se po holičstvih, čím tam vlastně některým zákazníkům natírají hlavu.

A konečně - oběti se vyznačovaly určitou fyzickou podobností, neboť jim byly společné i určité rysy duševní. Byli to muži na prahu odkvětu, ještě se bránící, ještě zápasící s blížícím se stářím, ale současně to tajili. Kdo už překročil hranici stínu a měl hlavu jako koleno a šestý křížek za sebou, ten už se nepokoušel vypadat mladě, ten už nevyhledával žádné zázračné léky, a kdo zas plešatěl předčasně kolem třicítky, ten neměl tak velké revmatické změny, aby vyžadovaly lázeňskou léčbu. V nebezpečí proto byli jen ti, kteří právě překračovali hranici stínu, stáli na ní. Čím podrobněji se nyní zkoumala tato fakta, tím zřetelnější byla jejich souvislost. K otravám nedocházelo v době, kdy nekvetla tráva, protože řidiči nemuseli užívat plimasin, a kdo měl těžké astma, ten neřídil auto, a tak také nepotřeboval preparát pro řidiče.

Barth mě navštěvoval v nemocnici a choval se ke mně tak přátelsky, že jsem za ním zajel, abych se s ním před odletem do Států rozloučil. Petříček číhal u schodiště, a když mě spatřil, schoval se. Pochopil jsem, co to znamená, a ujistil ho, že jsem na přílbu nezapomněl. U Bartha byl doktor Saussure, sice bez kabátu, ale v košili s manžetami zdobenými fiším. Místo tranzistoru měl na krku hodinky. Prohlížel si knihy v knihovně a Barth mi vyprávěl něco velice komického: že se pokus zapojit počítač do vyšetřování zdařil přímo dokonale, přestože počítač, nenaprogramovaný a neuvedený do provozu, neudělal vůbec nic. Ale kdybych byl nepřiletěl do Paříže s tímhle plánem, nebyl bych se ubytoval v jeho domě, nebyl bych vzbudil sympatie jeho babičky. Petříček by mě byl po pádu ze schodů nezachraňoval jejich sírovým květem - zkrátka účast počítače na řešení záhady je prokazatelná, i když ryze ideální. Se smíchem jsem poznamenal, že shluk zcela náhodných událostí, která mě zavedla do samého centra záhady, mi teď připadá ještě překvapivější než záhada sama.

"To je omyl egocentrika!" otočil se od knihovny Saussure. "Ta série není ani tak charakteristická pro přítomnost jako pro budoucnost. Je to předzvěst budoucnosti, dosud nejasná..."

"Ale vám je jasná?"

"Myslím, že vím, kam směřuje. Lidstvo se natolik rozmnožilo a zhoustlo, že mu začínají vládnout atomové

zákony. Každý atom plynu se pohybuje chaoticky, ale právě ten chaos nastoluje řád - stálý tlak, stálou teplotu, specifickou váhu atakdale. Váš bezděčný úspěch vypadá paradoxně - jako dlouhá série neobyčejných shod okolností. Ale takové to připadá jenom vám. Řekněte: nestačilo spadnout u Bartha ze schodů a šňupnout si síry místo tabáku, potřeboval jste k tomu ještě vlastní rekognoskaci rue Amélie, vyvolanou Proquovým příběhem, kýčání před bouřkou, mandle koupené pro děti, zrušení letu do Říma, přeplněný hotel, holiče, možná i to, že byl Gaskoněk - aby se rozjela řetězová reakce."

"Bylo to daleko horší!" poznamenal jsem. "Kdyby se byla moje účast na osvobození Francie neomezila na zlomení kostrče, bylo by se mi toto zranění neozvalo znovu na schodech v Římě a i tady bych se byl zvedl bez újmy. Kdybych byl nenastoupil na římské schody těsně před atentátníkem, byla by se moje fotografie neobjevila v Paris Match, a bez téhle ostruhy bych byl nebojoval o pokoj v hotelu Air France, byl bych jel přenocovat do Paříže, a zas by to dopadlo bezvýsledně. Již sama pravděpodobnost mé přítomnosti při atentátu byla přece apriorně astronomicky malá. Mohl jsem letět jiným letadlem, mohl jsem si stoupnout na jiný schod... A což teprve když se všechno předtím a všechno potom opět skládalo z astronomicky malých nepravděpodobností! Kdybych se byl přece nedověděl o případu Proqua, nebyl bych se vypravil do Říma, zrovna když zrušili lety - i to byla přece naprostá shoda okolností."

"Že jste se seznámil s Proquovým případem, to tedy určitě žádná náhoda nebyla. Zrovna jsme o tom s doktorem mluvili, než jste přišel. S tím jste se seznámil díky žvástům Sureté a Défense, a k těm došlo v důsledku vyřizování nějakých politických účtů. Někdo si přál zkompromitovat jednoho důstojníka, který si hrál na politika a držel ochrannou ruku nad doktorem Dunantem. Víte, to je takový biliár."

"Měl jsem hrát úlohu koule, nebo tága?"

"Měl jste se asi přičinit o to, aby se oprášila Proquova akta, a tím nepřímou uškodit Dunantovi..."

"Dejme tomu, že tomu tak bylo, ale jak může souviset cíl mého příjezdu do Paříže s politickými čachry ve Francii?"

"Nemůže, přirozeně. Právě proto se vám zdá, že tak obrovská shoda náhodných okolností, mířících přesně do samého centra záhady, odporuje zdravému rozumu. Ale já na to říkám: pryč s tím zdravím! Skutečně, každý izolovaně pojatý úsek vašeho dobrodružství je ještě dost věrohodný, ale výslednice složená z těch úseků vypadá jako zázrak. Že si to tak myslíte?"

"Přesně tak."

"A zatím se událo něco, o čem jsem vám vyprávěl tady dole před třemi týdny, milý pane. Představte si střelnici, kam místo terče pověsí poštovní známku - půl míle od střeleckých stanovišť. Je to deseticentimetrová známka s Mariannou. Na čele Marianny nechala moucha tečku. A teď začne střílet několik elitních střelců. Do tečky se netrefí určitě, už proto, že ji vůbec neuvidí. Ale dejme tomu, že začne střílet sto střelců průměrných, ale budou pálit po celé týdny. Je zcela jisté, že kulka jednoho z nich nakonec tu tečku zasáhne. Ne proto, že ji vystřelil fenomenální střelec, ale proto, že palba byla tak hustá. Souhlasíte se mnou?"

"Ano, ale to nevysvětluje..."

"Ještě jsem nedomluvil. Je léto a na střelnici je spousta much. Pravděpodobnost trefit tečku je velice malá. Pravděpodobnost trefit současně tečku i mouchu, která se připele před hlaveň, je ještě menší. Pravděpodobnost trefit tečku a tři mouchy touž kulkou bude už astronomicky nepatrná, jak jste se vyjádřil, a přesto vás ujišťuju, že i taková shoda okolností může nastat, potrvá-li palba dostatečně dlouho."

"Odpusťte, ale vy mluvíte o hotové záplavě střel, kdežto já byl sám..."

"To se vám jen zdá. V určitém časovém úseku bude kulka, která trefí tečku skrz tři mouchy, taky jen jedna. Střelec, kterému se to podaří, nad tím bude žasnout zrovna jako vy. Skutečnost, že se trefil právě on, není ani div, ani nic zvláštního, prostě proto, že někdo se trefit musel. Rozumíte mi? Zdravý rozum tady není k ničemu. Stalo se to, co jsem vám předpověděl. Neapolskou záhadu zrodil osudový mechanismus - a stejný osudový mechanismus ji zase rozluštil. V obou částech úkolu působil zákon velkých čísel. Přirozeně že byste se byl neotrávil, kdybyste byl nesplnil jen jedinou podmínku toho nezbytného komplexu, ale dřív nebo později by byl ty podmínky splnil někdo jiný. Za rok, za tři roky, za pět let. Muselo by k tomu dojít proto, že žijeme v takovémhle osudově zhuštěném světě. V chaotickém, molekulárním lidském plynu, který 'neuvěřitelnosti' přivádí v úžas jen jednotlivé atomy - lidi. To je svět,

v němž to, co včera bylo neobyčejné, je dnes banální, a co je dnes výstřední, bude zítra normální."

"No dobře, ale já..."

Nepustil mě ke slovu. Barth, který ho znal, nás pozoroval a přitom mrkal, jako by přemáhal smích.

"Odpusťte, ale tady nejde o vás."

"Kdo by to byl tedy udělal nebýt mě? Nějaký detektiv?"

"Nevím kdo a vůbec mě to nezajímá. Prostě někdo. Slyšel jsem, že prý máte v úmyslu napsat o tom případu knihu..."

"Barth vám o tom řekl? Ano, mám už na ni dokonce nakladatele... Ale proč o tom mluvíte?"

"Proto, že to patří k věci. Nějaká kulka se na té střelnici musí trefit do terče a nějaký člověk se musí trefit do jádra věci. A je-li tomu tak, pak bez ohledu na autora a nakladatele je skutečnost, že taková kniha vyjde, rovněž matematickou jistotou."

Listopad 1975

Stanisław Lem: Rýma

-2-

Stanisław Lem: Rýma

-53-